

- ✓ търговски обекти по отношение на разделното събиране и предаване на отпадъците от
- ✓ опаковки;
- ✓ търговски обекти, заведения за обществено хранене и др. генератори на биоотпадъци по отношение на разделното им събиране и предаване;
- ✓ складови бази, производствени цехове и други, относно начина на управление на отпадъците и предотвратяване използването на горими отпадъци за отопление;
- ✓ общински и частни имоти, относно недопускане нерегламентирано изгаряне отпадъци с цел отопление;
- ✓ нерегламентирано горене на отпадъци на открито;
- ✓ строителни обекти, автокъщи, паркинги и др., относно недопускане използването на отпадъци за отопление.

Няма информация за конкретния брой обекти на територията на общината, които подлежат на контрол от страна на общината по ЗУО. При проверките се съставят констативни протоколи, дават се предписания със срокове за изпълнение и при установено нарушение са налагат глоби с фиш по НУОПОЧТСО и/или се съставят актове за административни нарушения по ЗУО.

Най-често срещаните видове нарушения включват:

- транспортирането на строителни материали и отпадъци, земни маси и други в транспортни средства с неуплътнени каросерии и/или без предпазни мрежи или чергила
- излизането на транспортните средства от строителния обект с непочистена ходова част
- неизпълнение на задължението от собственици, ползватели и фактически владетци на недвижими имоти да опазват, почистват и поддържат чистотата в имотите, дворовете, както прилежащите площи
- изхвърлянето и натрупването на земни маси и/или строителни отпадъци извън местата, определени за това.
- натрупването и/или разпиляването на строителни материали и отпадъци извън границите на обектите и строителните площадки
- смесването на битови отпадъци с разделно събрани: биоотпадъци; масово разпространени отпадъци; отпадъчни материали от хартия, картон, пластмаса, метал и стъкло и опасни отпадъци, при наличие на въведени системи за разделното им събиране

По отношение на съществения контрол през последните 3 години по отношение на спазването на Наредба за управление на отпадъците и поддържане и опазване на чистотата на територията на Столична община, са налични следните данни:

	2018	2019	2020
Брой и статут на контролорите	301	294	306
Брой на наложените глоби и санкции на физически и юридически лица			
Глоби с квитанция	2236	3750	1266
Глоби с фиш	772	920	840
Глоби и имуществени санкции (с наказателно постановление)	443	474	670

	2018	2019	2020
Брой и статут на контролорите	301	294	306
Брой на наложените глоби и санкции на физически и юридически лица			
Глоби с квитанция	5405	3750	1266
Глоби с фиш	730	920	840
Глоби и имуществени санкции (с наказателно постановление)	661	1037	1143

За пълнота на предоставената информация за броя наложени глоби и имуществени санкции следва да се уточни, че в чл. 28 от ЗАНН (действащ в периода 2016—2020 г.) е предвидено, че за "маловажни случаи" на административни нарушения наказващият орган може да не наложи наказание, като предупреди нарушителя, устно или писмено, че при повторно извършване на нарушение ще му бъде наложено, административно наказание. В ЗАНН не е налице легална дефиниция на понятието „маловажен случай“, поради което следва да се прилага понятието дадено в чл. 93, т. 9 от НК, към който препраща чл. II от ЗАНН. При това положение, маловажен случай на административно нарушение е този, при който извършеното административно нарушение с оглед на липсата или незначителността на вредните последици или с оглед

на други смекчаващи обстоятелства, представлява по-ниска степен на обществена опасност в сравнение с обикновените случаи на нарушения от съответния вид. При това преценката за "маловажност на случая" подлежи на съдебен контрол. В неговия обхват се включва и проверката за законосъобразност на преценката по чл. 28 ЗАНН. Видно от изложеното, дати едно нарушение е маловажно не е плод на свободна преценка на контролните органи, а конкретен анализ на фактите и съответната приложима нормативна уредба.

4.5.1.3. Информационни и образователни функции, свързани с управлението на отпадъците

Със заповед с рег. № СО15-РД-09-541/30.04.2015 г. на Кмета на Столична община, от 01.05.2015 г. е въведена в редовна експлоатация Информационната система за управление на отпадъците на Столична община /ИСУО/. В нея се събира и обработва информация за управление на отпадъците. Информационната система позволява цялостно стандартизиране и автоматизиране на дейности, обекти и регистри, свързани с управлението на отпадъците. През 2020 г. е разработен допълнителен публичен модул – „Предотвратяване образуването на отпадъците и повторната им употреба“ с нови версии достъпни на адрес: Публични: <https://isuo.sofia.bg/reuse/object/public/list/> и Вътрешни след логин: <https://isuo.sofia.bg/reuse/center/list/> като същите предстои да бъдат популяризирани. Проведени са обучения за работа с ИСУО на 242 броя потребители на Столична община.

От 2 април 2017 г. Столична община пушна в експлоатация официален електронен портал на София. Към тематична група „Околна среда“ са създадени две теми „Отпадъци“ и „Разделно събиране на отпадъци“.

Столична община осигурява достъп на всички заинтересовани физически и юридически лица до официална информация, чрез публикуване на интернет страницата на общината и Столичен инспекторат информация за:

- местата, на които са разположени контейнерите за разделно събиране на отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло;
- местата, на които са разположени контейнерите за събиране на битови отпадъци - оперативните планове по райони (летни и зимни)
- местата, на които са разположени контейнерите за текстилни отпадъци;
- регистър на договорите, сключени във връзка с дейности по управление на отпадъците - организациите по оползотворяване на масово разпространени отпадъци, фирмите изпълняващи дейности по събиране и транспортиране на битови отпадъци и улично почистване и др.;
- графици за събиране на специфични потоци отпадъци (ИУЕЕО, опасни отпадъци от бита);

- реда, начина и графици за изхвърляне на строителни и едрогабаритни отпадъци (ЕГО), образувани в резултат от строително ремонтни дейности на домакинствата;
- реда и начина за прилагане на системата за разделно събиране на опасни отпадъци, образувани от домакинствата;
- реда и начина за прилагане на общинската система за разделно събиране на биоотпадъци – Къде и как се събират зелени биоотпадъци?;
- издадени направления за определяне на маршрут за транспортиране на строителни отпадъци и/или земни маси;
- инструкции за приемане на отпадъци в инсталациите на площадка „Садината“ и в инсталациите на площадка „Хан Богров“;
- различните кампании провеждани от Столична община и Столичен инспекторат;
- програмата за управление на отпадъците;
- съобщения за инвестиционни предложения.

Проведени информационни кампании:

- ✓ В рамките на проект „Управление на миризмите при процесите, свързани с третиране на отпадъците“ (Distributed Network for Odour Sensing, Empowerment and Sustainability), в който Столична община е партньор, през 2020 г. се проведе работна среща представители на общинските пазари на СО, дирекция „Управление на отпадъците и контролни дейности“ - СО, Инсталацията за биологично третиране „Хан Богров“. На срещата се извърши анализ на въведената общинска системата за разделно събиране на биоотпадъци. С оглед на стартиране на разяснителни информационни кампании с наемателите на търговски площи на територията на пазарите, изпълнителните директори на пазарите бяха запознати с начина за третиране на биоотпадъците, както и получените от тях продукти – компост и биогаз, както и с изискванията към съхраняването и разделното събиране на този вид отпадък.
- ✓ През 2020 г., в сезона за смяна на автомобилните гуми, се организира кампания за събиране им от гражданите на Столична община. Открити са 31 временни пунктове за предаването на излезли от употреба гуми (ИУГ), в 12 района на Столична община. Информация за кампанията се публикува на интернет страниците на общината и Столичен инспекторат, както и в редица електронни медии. Освен информация как гражданите могат да се освободят от излезли от употреба гуми, се предостави такава и относно задълженията на автосервизите за приемането на този вид отпадък, както и за санкциите при нерегламентираното изхвърляне и изгаряне.
- ✓ Системата за събиране на опасни отпадъци от домакинствата е плод на съвместните усилия на Столична община и „БалБок Инженеринг“ АД и се прилага успешно на територията на общината от началото на 2012 година. СО, чрез каналите си за комуникация, активно подпомага дейностите при събиране

на опасните отпадъци от домакинства. Целогодишно на страницата на общината, както и на фейсбук страницата на направление „Зелена система, екология и земеползване“ и СИ се публикува информация, придружена с подходящ снимков материал, за района и мястото на мобилния пункт, работното време и видовете отпадъци, които се приемат от пунктовете.

- ✓ През 2020 г. Столична община и „Дарик радио“ АД продължиха провеждането на съвместна информационна кампания за популяризиране на прилагането на концепция за кръгова икономика при управлението на отпадъците на територията на Столична община. Направени са 1 080 излъчвания на радиоклипове с продължителност 30 сек., с цел повишаване информираността на обществото за правилно управление на ресурсите и отпадъците, като стимулира гражданското участие в процеса на разделното събиране на отпадъците. Поради усложнената епидемична обстановка дейностите от подписания договор през 2020 г. за предоставяне на програмно време за реализиране на информационна кампания за разделно събиране на отпадъци "Мисли чисто" в ефира на радио N-JOY, bTV Radio, Jazz FM, Classic FM не се осъществиха. Договорът се удължи и кампанията ще се проведе в периода януари - март 2021
- ✓ През 2021 г. СО организира събитието „Екопавилион“, което се проведе в Южен парк, Северен парк, Парк Дружба, Борисова градина. Целта на събитието е разговор с гражданите за опазване чистотата на въздуха, насърчаване на разделното събиране на отпадъците, вкл. хранителните такива, безплатна замяна на стари отоплителни уреди с нови. Експерти от дирекции „Управление на отпадъците и контролни дейности“, „Зелена система“, „Околна среда“ и „Климат, енергия, въздух“ на СО дават подробна информация и съдействат за попълване на документи за кандидатстване по актуалните програми на Столична община.
- ✓ Ежегодно се провеждат кампании за почистване на населените места в общината

Текущи или изпълнени проекти:

- ✓ За прилагане на концепцията за кръгова икономика от м. януари 2017 г. Столична община изпълнява дейности по проект CircE - „Ориентиране на Европейските региони към кръговата икономика“. Основната цел на проект „CircE“ е да подпомогне градовете и партньорите по проекта, в прилагането на концепцията за кръгова икономика при разработването на програми, стратегии, планове и проекти. Проектът се изпълнява в две фази като продължителността на I-ва фаза е 30 месеца (5 семестъра с продължителност от 6 месеца), и същата приключи през м. юни 2019 г. По време на I-ва фаза на проекта всеки партньор имаше за цел да работи по основните икономически сектори (хранителни отпадъци и отпадъци от опаковки от хранителните продукти, отпадъци, генерирани в резултат на туристическа дейности, строителни отпадъци, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, текстилни отпадъци, суровини), като се идентифицираха възможностите за развитие на кръговата икономика, както и бариерите, които затрудняват тяхното развитие. Приоритизираха се

идентифицираните възможности въз основа на споделени критерии, съгласувани в процеса на проекта. Анализираха се различни стратегически документи, включително и избраните такива, за да се намерят най-добрите практики или нови потенциално ефективни възможности за прилагане на кръговата икономика. Организирах се и се проведеха 9 междупартньорски срещи, с участие на заинтересовани страни, 5 срещи със заинтересовани страни, организирани и проведени на територията на Столична община и една местна среща за разпространение на резултатите от проекта пред общински съветници, партньори на Столична община от научни институции и сред местния бизнес. В резултат на гореизброените дейности всеки от партньорите изготви план за действие за прилагане на кръговата икономика. Планът за действие на Столична община е един от първите валидирани от Управляващия орган на програма „INTERREG Europe“ през месец октомври 2019 г. Изпълнението на същия ще бъде част от програмата за управление на отпадъците на Столична община, с период на действие от 2021 г. – 2028 г. От м. юли 2019 г. до м. юни 2021 г. по проекта ще се изпълняват дейности, заложили във II-та му фаза, а именно изпълнение и отчитане на заложените мерки в плана за действие.

- ✓ решение от 10 март 2017 г. на Комитета за наблюдение към Програма за транснационално сътрудничество „Балкани – Средиземно море“ (2014 - 2020), е одобрено за финансиране проектно предложение на тема „Стимулиране на гражданското участие в процеса на рециклиране“ (Stimulating citizens participation to recycle processes – Benefit As you Save – BAS), в което Столична община участва като партньор. Водещ партньор на Проекта е град Вула, регион Атика, Гърция. Партньори са още общините Илджиево (Гърция), Лимасол (Кипър) и Тирана (Албания), подкрепени от Предприемачески център за развитие на МСП и Технически университет „Св. Климент Охридски“ в град Битоля, Македония. Проект BAS се фокусира върху разработването на План за действие за провеждане на пилотно разделно събиране на отпадъци от опаковки и хранителни такива и насърчаване участието на гражданите в процесите на рециклиране и повторна употреба на материалите. През 2018 г. Столична община разработи План за действие за провеждане на пилотно разделно събиране на отпадъци от опаковки и хранителни отпадъци и насърчаване участието на гражданите в процесите на рециклиране и повторна употреба на материалите. В края на 2018 и началото на 2019 г. бяха идентифицирани 300 домакинства от район Надежда, които след решение на общите събрания на входовете на блокове 151, 152 и 160 в квартала, се включиха в пилотна инициатива за цялостна организация на разделно събиране на отпадъци от опаковки – пластмаса, хартия, отпадъци метал и стъкло и хранителни. В началото на месец март 2019 г. за нуждите на идентифицираните домакинства -доброволци бяха закупени и предоставени комплекти контейнери за домашно ползване за разделно събиране на отпадъци от опаковки (1 бр. за пластмаса/хартия/ метал и 1 бр. за стъкло) и 1 бр. контейнер за събиране хранителни отпадъци. Също така, за целите на проекта в междублокното пространство на по-горе описаните

блокове бяха изградени пет броя заграждения (тип „Зелен остров“ с контрол на достъпа само за участващите в проекта семейства чрез заключване с ключ), където са разположени общите контейнери с обем 1100 л. за разделно събиране на отпадъци (пластмаса/хартия/метал и стъкло), както и съдовете необходими за събиране на останалия смесен битов отпадък, който не следва да попада в другите контейнери. Във всяко заграждение са разположени и по два броя съдове с цвят кафяв, с обем от 240 л., общо 10 бр., където участващите домакинства ежедневно изхвърлят разделно хранителни отпадъци. Пилотната инициатива стартира на 1 март 2019г. и ще продължи 12 месеца. Във всеки един от съдовете за сметосъбиране, намиращи се вече в загражденията тип „Зелен остров“, бяха монтирани сензори за обем, които следят запълняемостта на поставените контейнери, вкл. и на контейнерите за смесен битов отпадък. Данните, събрани в резултат на проведения пилотен проект, ще послужат при анализа на бъдещ механизъм за формиране на такса смет, необходим след въвеждане на промени в Закона за местните данъци и такси през 2017 г., които влизат в сила от 01.01.2022 г. Столична община се съобрази с желанието на участниците в проект „Стимулиране на гражданското участие в процеса на рециклиране“ (Stimulating citizens participation to recycle processes – Benefit As You Safe - BAS), финансиран по програма за транснационално сътрудничество „Балкани – Средиземно море“ (2014 – 2020) да бъде проведен „мини хепънинг“ на територията на междублоковото пространство на включените в проекта домакинства-доброволци. Хепънингът се състоя в ж.к. Надежда 1, градинката между бл. 151,152 и 160 на 01.06.2019г., на който присъстваха всички представители на домакинствата - участници, представители на Столична община и район Надежда. Празникът продължи с откриване на ново изградената от страна на СО детска площадка, която всички живущи в района ще могат да ползват, както и с различни забавления за деца, музика и образователни игри с еко насоченост. Повече информация за проекта е достъпна на следния адрес: <https://sofia.bg/web/guest/bas/1> В резултат изпълнението на дейностите по проекта през 2020 с Решение на Столичен общински съвет №639 от 17.12.2020г. се одобри разширяване на системата за разделно събиране на отпадъци в други райони на Столична община.

- ✓ Проект „Изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък“ – III етап от проект „Интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци на СО“. На 25.11.2019 г. ГД „Конкуренция“ одобри българските планове за подпомагане на изграждането и експлоатацията на високоефективна централа за комбинирано производство на електроенергия и топлинна енергия, използваща гориво, получено от негодни за рециклиране битови отпадъци, като отговарящи на правилата на ЕС за държавната помощ. Въз основа на това, с Решение ССИ 2018BG16RFMP003 от 01.04.2020 г. органите на ЕК одобриха окончателно реализацията на проекта.

4.5.2. Състояние на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци

Политиката за повишаване на квалификацията на служителите в общината се изпълнява от дирекция „Човешки ресурси“.

Анализът на състоянието на човешките ресурси следва да отчете като минимум следните качествени характеристики:

- ✓ ниво на професионална квалификация на служителите,
- ✓ наличие или липса на мерки в общината за повишаване на квалификацията;
- ✓ практики с набирането, назначаването и задържането на необходимите кадри;
- ✓ оценка за бъдещите потребности в краткосрочна и средносрочна перспектива.

На базата на наличната и допълнително предоставена информация по отношение на лицата, ангажирани в процеса на управление на отпадъците на територията на Столична община не са идентифицирани конкретни проблеми, свързани с квалификацията на персонала, изпълняващ функции за отпадъците, както и бъдещите потребности на служителите във връзка с повишаване на експертизата в сферата на отпадъците, не е идентифицирано припокриване на функции между служителите както в хоризонтален, така и във вертикален аспект.

Единствената публично налична информация от декември 2018 г. вследствие на извършен анализ на работните процеси в администрацията на Столична община от „Визия за София“², извежда общи констатации (в съкр.), както следва:

Провеждат се редовни атестации на персонала съобразно изискванията на нормативната уредба, идентифицират се бъдещи потребности от повишаване на квалификацията, планират, организират и се осъществяват дейности по общото и специализирано обучение на служителите в общината. Броят на служителите в звената за управление на отпадъците е достатъчен за изпълнение на възложените функции. Квалификацията на заетите служители в сферата на управление на отпадъците е добра.

Текуществото в СО е сравнително ниско, като стойностите са под 5% от служителите.

По отношение на повишаване на специфичната квалификация на персонала, необходимо е да се формализира процесът на създаване на база данни и документация за изпълнените дейности от всяко направление на общо общинско ниво. Това ще позволи на служителите да се възползват от натрупаните знания и опит.

² <https://vizia.sofia.bg/>

Служителите също могат да поискат обучение по тяхна преценка, но не е изграден механизъм за обезпечаване на съответствието между целите и нуждите на звеното и поисканото от служителя обучение.

Материално-техническата и информационната обезпеченост на служителите с функции за управление на отпадъците в общата и специализираната администрация е добра. Съществува вътрешна мрежа за обмен на информация, до която всички служители имат достъп. Там се съхраняват вътрешните правила, формуляри, устройственият правилник и телефонен указател. Друго споделено пространство във вътрешната мрежа се използва за съвместна проектна работа и споделяне на файлове. Наличието на подобни инструменти за съвместна работа е в пълно съответствие с новите тенденции в използването на информационните технологии в процеса на работа и управление на познанието.

4.5.3. Изводи и препоръки

4.5.3.1. По отношение на изпълнението на основните функции

Ангажиментите на кмета на Столична община по отношение на управлението на отпадъците са възложени на Дирекция „Управление на отпадъците и контролна дейност“, която е част от специализираната администрация – Направление „Зелена система, екология и земеползване“ с отговорен заместник-кмет.

Основните функции по осъществяване на политиката по управление на отпадъците, се осъществяват от Дирекция УОКД, като в конкретни области от управление на отпадъците допълващи/съдействащи функции имат и други дирекции в специализираната администрация.

Във връзка с финансовото, правното, административното и друго обезпечаване на политиката за управление на отпадъците, различни функции са възложени на няколко дирекции в общата администрация.

Всяко от ангажираните в процеса по управление на отпадъците структурни звена има разписани конкретни функции. Анализът на събраната информация не извежда извод за дублиране на функции. Липсват ясно формулирани функции по отношение на привличане на обществеността чрез консултации, информационно-образователни дейности. Предлагаме конкретните функции, залегнали в устройствения правилник, да бъдат разписани по групи функции, както в настоящия анализ, както следва:

- функции по политиката за отпадъците - разработване на общински програмни и нормативни документи;
- функции по предоставяне на услуги - дейности по събиране и третиране на отпадъците, разработване на годишни бюджети и определяне на годишните такси за предоставяне на услугата;

- функции по наблюдение и контрол – извършване на контрол и инспекции, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол и координация с други органи;
- функции за привличане на обществеността - обществени консултации, информационно-образователни дейности, граждански контрол

с цел формулировката им да бъде по-ясна, точна и диференцирана, без да се допуска повторение, както и да се допълни Устройствения Правилник на СО с конкретно формулирани функции за работа с обществеността.

По отношение на събиране, транспортиране, оползотворяване и третиране на отпадъците, общината обезпечава изпълнението на функциите, като прилага подходяща комбинация от няколко подхода. Постигнато е едно добро оптимизиране на системата по управление на потоците отпадъци на територията на общината, като повечето функции по събиране, транспортиране, оползотворяване и третиране на отпадъците са изведени чрез възлагането им на външни изпълнители.

Анализът на събраната информация показва, че са обхванати и напълно обезпечени функциите на администрацията, които произтичат като ангажимент по реда на ЗУО и подзаконовите нормативни ангажименти.

По отношение на обществени консултации и информиране на обществеността, общи функции са възложени на Дирекция УОКД в координация с други общински административни звена. Комуникацията и информационното обслужване на гражданите, включително сигнали и жалби се обслужва основно електронно. Препоръчително е поддържането и на други канали за информация – медии, преса, плакати и т. н.

Необходимо е изрично да се включат ясни функции за информираност и участие на обществеността устройствените правила на общинската администрация, ангажирана с дейности по управлението на отпадъците.

4.5.3.2. По отношение на изпълнението на контролните функции

Обезпечени са контролните правомощия на кмета на общината в съответствие със ЗУО, както по отношение обхвата, така и по отношение регламентирания видове контрол и минималната честота на контролните проверки. Осъществяват се документални проверки на задължените лица и проверки на място в обектите за спазване на изискванията на закона и наредбите. Преценката на нарушенията не са по свободно тълкуване на контролните органи, а се основават на анализ и фактите и съответната приложима нормативна уредба.

Контролът от страна на инспекторите, също така може да бъде подпомаган от обществеността чрез подаване на сигнали и данни, като за тази цел е необходимо да се

засилят мерките за повишаване на информираността на обществеността относно управлението на отпадъците на територията на СО, включително с посочване на констатираните нарушения и нарушители.

4.5.3.3. По отношение на човешките ресурси

Състоянието на човешките ресурси, натоварени с функции за отпадъци, и на тяхната техническа и информационна обезпеченост е добра.

По отношение на повишаване на специфичната квалификация на персонала, необходимо е да се формализира процесът на създаване на база данни и документация за изпълнените дейности от всяко направление на общо общинско ниво. Това ще позволи на служителите да се възползват от натрупаните знания и опит.

Необходимо е също така преминатите обучения да бъдат отчитани в индивидуалните планове и да станат част от атестацията.

Вътрешната мрежа за обмен на информация би била по-ефективна, ако употребата ѝ стане част от вътрешните правила на дирекциите, което да я превърне в стандартна и широко разпространена практика.

Няма информация доколко разпределението на функциите в общинската администрация е ясно и няма припокриване на функции между служителите както в хоризонтален, така и във вертикален аспект.

АНАЛИЗ

**НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА
ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО
ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ**

4.6. АНАЛИЗ НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

Въведение

Анализът на общинските депа за битови и строителни отпадъци с прекратена експлоатация има за цел да се фокусира върху следните въпроси:

- Какво е съществуващото състояние по отношение на закриването, рекултивацията и последващия мониторинг на общинските депа за отпадъци с преустановена експлоатация на територията на общината;
- Необходими ли са допълнителни мерки за изпълнение на изискванията на националното законодателство относно депата за отпадъци с преустановена експлоатация на територията на общината;

Информационна обезпеченост на анализа

Към настоящият момент на национално ниво няма изградена цялостна информационна база данни, в която информацията за инфраструктурата за стари депа за отпадъци да е систематизирана и да обхваща всички аспекти, както в регионален и местен разрез, така и във времевеи.

За целите на настоящият анализ е ползвана информация налична в Столична община, решения, предписание и кореспонденция с РИОСВ – София, относно подлежащите на закриване общински депа, информация от интернет страницата на Столична община и др.

4.6.1. Описание на общинските депа

Старите замърсявания с отпадъци представляват площадки с изменения в качеството на компонентите на околната среда (почва, повърхностни и подземни води, флора, фауна) до степен водеща до риск за човешкото здраве. На територията на общините в България стари замърсявания с отпадъци се получават в резултат от:

- Локални /изоставени незаконни/ неорганизирани сметища (струпване на всякакъв вид отпадъци, най-вече битови и строителни) около населените места. Тези нерегламентирани сметища се образуват периодично и своевременно се почистват. Една от причините за тяхното образуване е недостатъчната култура и липса на отговорно поведение на гражданите на общините.
- Депа за неопасни отпадъци, с прекратена експлоатация.

През последните години, с оглед поетите ангажименти от Р. България и усилията на общинските администрации, към 2018г. е прекратена експлоатацията на всички

общински депа, които не са изградени съгласно действащото национално и европейско законодателство.

Към настоящият момент, експлоатацията на общинските депа в България е прекратена поетапно, като последните заповеди за прекратяване на експлоатацията са издадени от Регионалните инспекции по околната среда и водите през 2017 г. След този период в страната не се експлоатират общински депа, неотговарящи на нормативните изисквания. Рекултивацията на депата, които не отговарят на нормативните изисквания се осъществява със средства от ПУДООС, ОПОС и общинските бюджети, в т.ч. натрупаните от общините обезпечения по чл. 60 от Закона за управление на отпадъците.

Към момента на разработване на настоящата програма (2022 г.) на територията на Столична община са налични две депа с преустановена експлоатация и подлежащи на рекултивация – депо за неопасни отпадъци „Суходол“ и сметоразтоварище „Долни Богров“. От края на 2013 г. е преустановена експлоатацията на депо за строителни отпадъци „Враждебна“, за което към настоящият момент от страна „Софинвест“ ЕАД също е предвидено да се извърши рекултивация.

1. Депо за неопасни отпадъци „Суходол“

Площадката на Депо за неопасни отпадъци „Суходол“ е разположена в местността „Трайкович“, кв „Суходол“, район „Овча купел“, гр. София. Депото е разделено на два етапа - Етап I, състоящ се от една клетка и Етап II, състоящ се от три клетки. Двата етапа на депото са разположени върху отчуждена с решение на Министерски съвет от 1984 г., земя с обща площ 330 000 кв.м. и съответно площи на Етап I – около 67 000 кв.м. и на Етап II – около 220 000 кв.м.

1. Етап I на депо „Суходол“

Експлоатацията на депо „Суходол“ – I-ви етап е преустановено през 2013 г., поради запълване на свободния обем на функциониращата Клетка №1, посочен в „Доклад за оценка на обезвредените количества битови отпадъци на депо за неопасни отпадъци Суходол – I-ви“ към 31.12.2011 г.

Рекултивация на Първи етап на депо „Суходол“ към настоящия момент се изпълнява по договор за „Закриване и рекултивация на депо за неопасни отпадъци кв. Суходол – ПЪРВИ ЕТАП“. С договор е възложено изпълнение на дейностите по пълното приключване на техническата рекултивация на депото, в т.ч. дейности, свързани с изграждане на: система за атмосферни води, експлоатационен път и необходимата инфраструктура за последващ мониторинг на депото, както и дейности по биологична рекултивация на депото (отгледни грижи за три експлоатационни години), Договорът се изпълнява по одобрен работен проект от 2009 г. и изменение по чл.154 от ЗУТ, одобрено през 2019 г.

Общият срок за изпълнение на договора е до 48 месеца от датата на сключване на договора.

Етап II на депо „Суходол“

Изпълнение на дейностите, за които е представено Комплексно разрешително за депо „Суходол“ II-ри етап е преустановено през 2009 г.

В резултат на извършеното през 2009г. обследване, вкл. стабилитетна оценка на депо „Суходол“ II –ри етап и оценка на обемните възможности на цялото съоръжение – I-ви и II-ри етап, при оформяне на откосите е изготвен проект за рекултивация на II-ри етап на депо „Суходол“, изпълняван по сключени от Столична община договори, като през 2020 г. са изпълнени всички, предвидени в работния проект, строително –монтажни дейности и издадено Разрешение за ползване №СТ-05-558/24.07.2020 г. на ДНСК за въвеждане в експлоатация на строеж: „Закриване и извършване на рекултивация на депо за неопасни отпадъци „Суходол“ – II-ри етап, Втора и Трета клетка и съпътстваща инфраструктура“.

2. Сметоразтоварище – с. Долни Богров

Сметоразтоварище с. Долни Богров е разположено изцяло на територията на кариера за инертни материали на ЗСК „Кремиковци“. На север и северозапад сметоразтоварището граничи с част от котлованите на кариерата; на североизток – с дигата на корекционния канал на р. Лесновска; на (югоизток, изток и запад - обработваеми земи; на (юг - селскостопанския двор на с. Долни Богров).

Към настоящият момент за депото се изпълнява „Проект за закриване и рекултивация на депо за битови отпадъци – с. Долни Богров“ по одобрен Работен проект 2008/2011, изготвен от “Екострой М и М” ООД, който съгласно изготвения строителен график се изпълнява на 8 етапа. Съгласно този проект и Решение по ОВОС №СО-04-05/2012 г. на директора на РИОСВ-София при реализацията на проекта се изпълнява предепониряне на 241 000 куб.м. битов отпадък (БО) от изкопните работи на самото депо; запълване на свободни обеми в Зона 3 и Зона 4 (клетки 1,2 и 3) с 1 434 300 куб.м. земни маси, надситова фракция от сортиращите инсталации, строителни отпадъци и инертни материали; оползотворяване на 110 000 куб.м. подситова фракция от инсталациите за сепариране (общо за клетка 1 - капацитет 534 198 куб.м., клетка 2 - капацитет 581 493 куб.м и клетка 3 - капацитет 428 609 куб.м).

Строителството стартира на база Разрешение за строеж №Б-100/20.07.2011 г. за „Закриване и рекултивация на сметоразтоварище – с. Долни Богров - етапи I, II, III, IV, V и VI, VII и VIII етап (по опис 3 в Комплексен доклад за оценка на съответствие от строителния надзор), влязло в сила на 09.08.2011 г., Протокол образец 2 за откриване на строителна площадка и определяне на строителна линия и ниво на строежа от 20.06.2012 г. за строеж: „Закриване и рекултивация на сметоразтоварище – с. Долни Богров - етапи

I, II, III, IV, V и VI, VII и VIII етап (по опис в Доклада за ОС) и Протокол образец 2а за откриване на строителна площадка и определяне на строителна линия и ниво за строежи на техническата инфраструктура от 20.06.2012 г.

Разрешението за строеж е изменяно три пъти със Заповед №РД-09-50-822/20.09.2012 г., Заповед №РД-09-50-319/16.05.2013 г., и Заповед №РД-09-50-426/05.06.2014 г. на Главен архитект на СО, на база изменения в работния проект.

Между Столична община и „Софекострой“ ЕАД е сключен договор за изпълнение на ангажимента по осъществяване на комунални услуги, в т.ч. експлоатация, поддръжка, мониторинг, рекултивация, следексплоатационни грижи, обезвреждане на БО и оползотворяване на фракции в съответствие с одобрен работен проект, както и за изпълнение на СМР по „Проект за закриване и рекултивация на сметоразтоварище – с. Долни Богров, чрез обезвреждане и оползотворяване“.

Съгласно Комплексно разрешително №454-Н0/2013 г. за инсталация по „Проект за закриване и рекултивиране на сметоразтоварище – с. Долни Богров, чрез обезвреждане и оползотворяване“ на неопасни отпадъци на сметоразтоварището е разрешено да се приемат само следните отпадъци с код и наименование, с цел тяхното депониране, а именно:

- 20 03 99 – битови отпадъци, неупоменати другаде (надситова фракция) в количество до 260 000 тона/година
- 17 05 04 – почви и камъни, различни от тези с код 17 05 03 в количество до 20 000 тона/година;
- 19 12 09 – минерали (например пясък, камъни) (подситова фракция) в количество до 100 000 тона/година
- 19 12 12 – други отпадъци (вкл. смеси от материали) от механично третиране на отпадъци, различни от тези с код 19 12 11 в количества до 54 000 тона/година
- 17 05 06 – изкопани земни маси, различни от тези с код 17 05 05 в количество до 40 000 тона/година.

От началото на експлоатиране през 2013 г. до м. август 2021 г., на депо „Долни Богров“ са приети и депонирани общо 378 318,40 т. остатъчни неопасни отпадъци, представляващи негодни за рециклиране отпадъци, генерирани в следствие на дейността на организациите по оползотворяване на разделно събраните отпадъци от територията на Столична община.

Рекултивацията на сметоразтоварището „Долни Богров“ се предвижда да се изпълнява по одобрен проект чрез оползотворяване на отпадъци като пясък, камъни (подситова фракция), както и смеси от материали и изкопани земни маси. За окончателното ѝ приключване е необходимо да бъдат запълнени наличните свободни обеми за оформяне на депото съгласно проекта.

3. Дено за строителни отпадъци „Браждабна“

Теренът на деното е с обща площ от 411 дека и представлява изчерпана кариера за инертни материали „Лет мотил“, попадащо в границите на поземлен имот с идентификатор 68134.8631.111. Тя е предоставена на „Софинвест“ ЕООД за стопанисване и управление с Протокол от 19.12.1996 г. утвърден от Кмета на Район „Кремиковци“ и съгласно План –Програма за рекултивация на нарушени терени на територията на район „Кремиковци“.

Към настоящият момент за деното се използва „Обединен проект за рекултивация на два съседни обекта, стопанисване от „Софинвест“ ЕООД - Дено за строителни отпадъци в кв. Браждабна и Бивша кариера за инертни материали в кв. Браждабна“. Съгласуваният проект за рекултивация се извършва от „Софинвест“ ЕАД, съгласно който обема строителни отпадъци, които подлежат на валагане са 1 270 000 м³.

За извършване на рекултивационни дейности чрез валагане на инертни неопасни отпадъци, директор на РИОСВ – София е издал разрешение през 2013 г., изменено с Решение №12-Д/О-1342-03/20.12.2016 г. с оператор „Софинвест“ ЕООД. Съгласно Притежаваното разрешение, дръжеството има право да извършва рекултивационни дейности на площтаката, чрез оползотворяване на инертни неопасни отпадъци и земни маси.

При извършване проверки през 2020 г. от страна на РИОСВ – София, за установяване на постинатия етап на рекултивация на дръжеството е дадено преписане за представяне на документация, доказваща извършените до момента рекултивационни дейности. Преписанието е изпълнено като е представено копие от писмо, относно капациитета на рекултивационния терен „Браждабна“, с което управителя на „Софинвест“ ЕООД е уведоми, че капациитета на площтаката предстои да бъде запълнен през 2021 г.

4.6.2. Съвместителни грижи и мониторинг за закрити деца за отпадъци

Наредба №6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на деца и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци изисква да се осъществява поддръжка и съвместителни грижи за площтаката на деното след неговото закриване в т.ч. контрол и наблюдение на параметрите на околната среда за най-малко 30 години след закриване на деното или за друг срок, определен по преценка на компетентния орган с условията на разрешението за извършване на дейности с отпадъци или с комплексно разрешително, като се отчете потенциалната опасност за човешкото здраве и околната среда. Поддръжка и съвместителни грижи за осъществяване в съответствие с план за контрол и мониторинг съгласно Приложение 3 на питираната наредба. Операторите на дената осъществяват дългосрочна поддръжка, контрол и мониторинг след тяхното закриване и рекултивация в съответствие с условията, поставени в комплексните разрешителни на всяко деню.

Източник на финансиране на дейности по следексплоатационни грижи и мониторинг на депата са приходите от такса битови отпадъци, в съответствие със Закона за местните данъци и такси. Средствата за анализиранияте дейности се одобряват от Столична община, ежегодно в рамките на цялостния бюджет на ОП „Столично предприятие за третиране на отпадъците“.

За депо „Враждебна“ след експлоатационните грижи и мониторинга следва да се осъществява от общинско търговско дружество „Софпроект“ ЕООД. Финализирането на дейностите може да се осъществява от бюджета на общината или от приходите на „Софпроект“ ЕООД от дейностите по оползотворяване на строителни отпадъци.

4.6.3. Изводи и препоръки

- Столична община е предприела всички необходими действия за закриване и рекултивация на старите общински депа с преустановена експлоатация.
- Столична община е осигурила в дългосрочна перспектива дейностите по следексплоатационни грижи и мониторинг на общинските депа след тяхното закриване за период от 30 години, съгласно действащите законови изисквания.
- Ежегодно се извършват проверки за наличието на нерегламентирани сметища, както и за новообразувани такива. Предприемат се своевременни мерки за почистване на замърсяванията както и за недопускането им;

АНАЛИЗ И ОЦЕНКА

НА ВЪВЕДЕНИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРИНЦИПА
НА „ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ“ И „ЗАМЪРСИТЕЛЯ ПЛАЩА“

4.7. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ВЪВЕДЕНИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРИНЦИПА НА „ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ“ И „ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА“

Анализът има за цел да очертае основните схеми за управление на отпадъците и прилагането им на местно ниво, както и да изясни дали е ефективно прилагане на принципите „Разширена отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“. В тази връзка, анализът се фокусира върху следните въпроси:

1. Прилага ли се принципът „Замърсителят плаща“, заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл. 191) и за кои отпадъчни потоци?;
2. Прилага ли се принципът "Разширена отговорност на производителя"?;
3. Да се разгледат източници на информационно обезпечаване на анализа, като правилници, наредби, решения, одобрени от общински съвет и заповеди на кмета на общината;
4. Да се разгледа интернет страница на общината, на която следва да е налична информация за задълженията по сключените договори с организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци (МРО), напр. брой и местоположение на съдове за разделно събиране на съответните видове отпадъци; площадки за предаване на МРО и др.
5. Да се разгледат договори и програми на организации за оползотворяване на МРО, с които общината има сключени договори за сътрудничество (опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА, ИУГ, отработени масла);

Източници на информационно обезпечаване на анализа

- Правилници, наредби, решения, одобрени от общински съвет и заповеди на кмета на общината;
- Интернет страница на общината, на която следва да е налична информация за задълженията по сключените договори с организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци (МРО), напр. брой и местоположение на съдове за разделно събиране на съответните видове отпадъци; площадки за предаване на МРО и др.
- Договори и програми на организации за оползотворяване на МРО, с които общината има сключени договори за сътрудничество (опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА, ИУГ, отработени масла);
- Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа "Отговорност на производителя" и "Замърсителят плаща", разработен като част от анализите на състоянието на управлението на отпадъците в страната, като основа за разработването на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

Въведение.

През 2018 г. влезе в сила преразгледаният законодателен акт на ЕС за отпадъците - Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците. С него бяха определени ясни цели по отношение на рециклирането и дългосрочен план за съвременно управление на отпадъците. Това включва:

- цели за рециклиране на битови отпадъци и отпадъци от опаковки;
- задължителни цели за намаляване на депонирането на отпадъци до максимално допустимо ниво;
- мерки за намаляване на хранителните отпадъци и морските отпадъци.

Рамкова директива относно отпадъците /РДО/ съставлява цялостната регулаторна рамка на ЕС. Тя излага фундаменталните определения, основните принципи и цялостните стратегически цели и определя изискванията за всички видове отпадъци, освен ако те се регулират специално от други директиви. Целта на Директивата е да установи правна рамка за третирането на отпадъци в ЕС. Рамката е предназначена за защита на околната среда и човешкото здраве, като подчертава значението на правилното управление на отпадъците, методите за оползотворяване и рециклиране, за да се намали въздействието върху ресурсите и да се подобри тяхното използване.

С директивата се установява йерархия на отпадъците. Тя затвърждава „принципа замърсителят плаща“, следователно разходите за управление на отпадъците се понасят от първоначалния причинител на отпадъците. Тя въвежда понятието „разширена отговорност на производителя“. В директивата се прави разграничение между отпадъци и странични продукти. Управлението на отпадъците се извършва без риск за водата, въздуха, почвата, растенията или животните, без да се предизвиква неудобство чрез шум или миризми и без да се причиняват вреди на природната среда или местата, които са обект на специален интерес. Производителите или притежателите на отпадъци трябва да ги обработват сами или да ги предадат на официално признат оператор. И двете изискват разрешение и периодични проверки.

През март 2020 г., Комисията прие нов план за действие на ЕС относно кръговата икономика като основен елемент на своя Европейски зелен пакт от 2019 г., с оглед насърчаване на ефикасното използване на ресурсите в подкрепа на прехода към чиста, кръгова икономика, възстановяване на биологичното разнообразие и намаляване на замърсяването.

В тази връзка и законодателството на ЕС изисква от компетентния орган на всяка държава членка да съставя един или повече планове за управление на отпадъците в съответствие с относимите директиви на ЕС. Отговорност на всяка отделна държава

членка е да прилага принципите на тези директиви при въвеждането на национална система за управление на отпадъците. По този начин планирането на управлението на отпадъците се е превърнало в постоянен елемент от усилията за публично планиране във всички държави членки на ЕС. Рамкова директива относно отпадъците (РДО) излага основните изисквания за съдържанието на плана за управление на отпадъците. Освен това, редица други директиви на ЕС указват елементите на планирането, които трябва да бъдат включени в плана. Един национален план за управление на отпадъците е от стратегическо естество, набелязвайки определени цели, докато регионалните или местни планове са ориентирани към действията и тяхното осъществяване - оперативни планове с подробни описания на настоящите системи за събиране, инсталации за третиране и др.

Националните планове за управление на отпадъците и/ или регионалните/ местни планове обаче, могат да съдържат мерки с по-широк обхват в зависимост от националното законодателство и политиката по отпадъците, приложима на регионално или местно равнище.

В България се прилагат успешно няколко основни схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното законодателство в т.ч. и отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги, разширена отговорност на производителя относно 6 групи масово разпространени отпадъци и схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци.

4.7.1. Изясняване на същността на принципите „Замърсителят плаща“ и „Разширена отговорност на производителя“ и приложението им в общината

1. Принципът „Замърсителят плаща“.

Принципът е заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл.191). С Директива 2004/35/ЕО относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологичните щети се определят правила въз основа на принципа „замърсителят плаща“. Това означава, че дадено дружество, което причинява екологични щети, носи отговорност за тях и трябва да предприеме необходимите действия за тяхното предотвратяване или отстраняване, и да поеме всички свързани разходи. Понятието „екологични щети“ е определено в директивата като: щети, които засягат значително екологичното, химичното или количественото състояние на водните ресурси по смисъла на Директива 2000/60/ЕО, Рамковата директива на ЕС за водите, и Директива 2008/56/ЕО, Директивата относно стратегията за морската среда; щети на почвата, които създават значителна опасност за здравето на хората; щети на защитени видове и естествени местообитания, които засягат

неблагоприятно опазването им по смисъла на Директива 2009/147/ЕО относно опазването на дивите птици и Директива 92/43/ЕИП, Директивата за естествените местообитания. Определението включва отделянето на замърсители във въздуха (тъй като това засяга състоянието на почвата или водите), повърхностните води във вътрешността и подземните води и всяко преднамерено освобождаване в околната среда на генетично модифицирани организми по смисъла на Директива 2001/18/ЕО. Директивата беше изменена през 2019 г. с Регламент (ЕС) 2019/1010, който хармонизира и оптимизира задълженията за докладване в областта на законодателството за околната среда.

Съгласно принципът „Замърсителят плаща“ се изисква:

- причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;
- причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;
- разходите за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
- разходите за третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъците.

Принципът „Замърсителят плаща“ и за кои потоци отпадъци се прилагат на територията на общината;

На територията на СО е създадена организация по отношение на разделното събиране на всички видове битови отпадъци, за които общината има ангажименти, произтичащи от националното законодателство.

Принципът „замърсителят плаща“ се прилага частично по отношение услугите, свързани с битовите отпадъци. Таксата за битови отпадъци за имоти на граждани и жилищни имоти на предприятия се определя пропорционално в промили на база данъчната оценка на имотите, като разпределянето на размера на промила по видове услуги е, както следва:

1. за сметосъбиране и сметоизвозване;
2. за обезвреждане на битови отпадъци в депа или други съоръжения;
3. за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

Освен това, Столична община е създаде нормативна възможност за юридическите лица да заплащат услугите по организирано сметоизвозване на база количество чрез предварителна заявка или чрез самостоятелно организиране на транспортирането им.

Съгласно чл. 22 от Наредбата за определяне и администриране на местни такси и цени на услуги, предоставяни от Столична община:

Такса за битови отпадъци за нежилищни имоти на предприятията се определя:

- според количеството на битовите отпадъци съобразно вида и броя на съдовете за съхраняването им и честотата на сметоизвозване;
- чрез пряко договаряне;
- пропорционално в промили.

Чл. 23. (1) *За определяне на такса за битови отпадъци за нежилищни имоти на предприятията, попадащи в границите на организираното сметосъбиране и сметоизвозване, по реда на чл. 22, т. 1 предприятията подават в срок от 1 октомври до 30 ноември на предходната година до кмета на Столична община чрез Дирекция "Икономика и търговска дейност" декларация по образец (Декларация № 1) в два екземпляра за вида и броя на съдовете за съхраняване на битови отпадъци, които ще се използват през годината.*

(2) *(Изм. - Решение № 313 по Протокол № 19 от 28.06.2012 г., изм. и доп. - Решение № 3 по Протокол № 75 от 22.01.2015 г.) В седемдневен срок от подаване на декларацията по ал. 1 Дирекция "Икономика и търговска дейност" изпраща екземпляр от нея в Дирекция "Приходи и администриране на местни данъци и такси" за изчисляване размера на дължимата такса за битови отпадъци и в Столичен инспекторат - за контрол.*

(3) *Столичният общински съвет определя размера на таксата за битови отпадъци на един съд за една година за всеки район на Столична община при определена честота на сметоизвозване в левове, в зависимост от вида и обема на съда, като цена на услугите по сметосъбиране и сметоизвозване, и обезвреждане в депа или други съоръжения на битовите отпадъци.*

(4) *Освен таксата по ал. 3 предприятията заплащат и такса за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в размер, пропорционален в промили на отчетната стойност на имотите.*

Чл. 24. (1) *(Изм. - Решение № 313 по Протокол № 19 от 28.06.2012 г.) За определяне на такса за битови отпадъци за нежилищни имоти на предприятията чрез пряко договаряне с фирми, извършващи услугата по сметосъбиране и сметоизвозване, предприятията подават в срок от 1 октомври до 30 ноември на предходната година молба по образец до кмета на Столична община чрез Дирекция "Икономика и търговска дейност".*

В общината се прилага напълно принципът „замърсителят плаща“ относно строителните отпадъци и утайките от пречиствателни станции за отпадни води /ПСОВ/.

С Наредбата за управление на отпадъците и поддържане и опазване на чистотата на територията на Столична община, приета с Решение № 364 по протокол № 84 от 25.06.2015 г. на Столичен общински съвет е въведено изискване лицата, извършващи търговска дейност в търговски обекти, производствени и стопански сгради, здравни и социални сгради и заведения, заведения за хранене и развлечения, обекти за комунални и други услуги, хотели и други места за настаняване и съпътстващи производството занаятчийски дейности, са длъжни да събират разделно отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаси и стъкло, да предават за разделно събраните отпадъци на: а) организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки или на б) лица притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ, издаден по реда на ЗУО, както и да създадат вътрешни правила за организиране на разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаси и стъкло на територията на съответния обект.

Въведено е и изискване към лицата извършващи дейности по събиране и транспортиране на отпадъци от опаковки и битови отпадъчни материали от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло на територията на Столична община, да предоставят безвъзмездно индивидуални съдове и/или чу вази за разделно събиране на отпадъци от хартия, метали, пластмаси и стъкло, на ползватели на административни, социални, обществени сгради, заведения за обществено хранене, търговски обекти и обекти за отдих, забавления и туризъм, в случаите, когато имат сключен договор с Организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки, както и да събират и транспортират по предварителен график, предадените отпадъци от цитираните обекти без допълнително заплащане.

2. Принципът „Разширена отговорност на производителя“ (РОП)

Това е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, предотвратяване на отпадъците и повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта.

В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително за финансирането на:

- предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;

- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, технически издръжливи са, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
- развиване на пазар за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти.

Принципът "Разширена отговорност на производителя" и сключени договори с Организации по оползотворяване на МРО. Съгласно § 1, т.7 от ДР на Закон за управление на отпадъците /ЗУО/ „Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. В схемата за Разширена отговорност на производителя (РОП) поетапно са включени следните масово разпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки;
- Отпадъци от ИУЕЕО;
- Отпадъци от ИУМПС;
- Отпадъци от батерии и акумулатори ;
- Отпадъци от гуми;
- Отпадъчни масла и нефтопродукти;

При тази схема за РОП лицата, пускащи на пазара продукти, които след тяхната употреба се превръщат в МРО, са задължените по схемата лица и носят отговорност за тяхното последващо събиране и рециклиране, в съответствие с изискванията на ЗУО и специфичните наредби за всеки вид МРО.

Схемата за РОП може да се осъществи по два начина от задължените в схемата фирми:

- Чрез колективна система, представлявана от организация за оползотворяване (ОО) на съответните МРО.
- Индивидуално от задълженото лице (конкретна фирма), което пуска на пазара МРО.

Разширената отговорност на производителя се прилага независимо от отговорността за управление на отпадъците на общините, предвидена в ЗУО, и без да се засягат разпоредбите, определящи изисквания към определени групи отпадъци или продукти.

В наредбите на Министерски съвет се определят и:

- изискванията към лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци относно териториалния им обхват на дейност и обхвата относно продуктите и материалите, без да се ограничават до територии, в които събирането и управлението на отпадъци е най-рентабилно, и изискванията за осигуряване в съответната територия на подходяща наличност на системи за събиране на отпадъци;

- ролите и отговорностите на заинтересованите участници, включително на лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, на частните или публичните оператори, осъществяващи дейност в областта на отпадъците, на органите на местно самоуправление и когато е целесъобразно, на операторите, осъществяващи повторна употреба и подготовка за повторна употреба, и на предприятията по Закона за предприятията на социалната и солидарна икономика;
- целите за управлението на отпадъците в съответствие с йерархия за управление на отпадъците, в т.ч. количествените цели относно отпадъците от опаковки, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), и други видове масово разпространени отпадъци, както и други количествени и/или качествени цели, които се отнасят за схемата за разширена отговорност на производителя.

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. Столична община извършва тази дейност самостоятелно.

В гр. София са сключени следните договори с фирми, отговорни за разделно събиране и/или оползотворяване на МРО:

- 1) „ЕКОБУЛТЕХ“ АД- СОА17-ДГ56-419 / 16.05.2017 до 16.05.2023;
- 2) „БЪЛГАРСКА РЕЦИКЛИРАЩА КОМПАНИЯ“ АД -СОА19-ДГ56-1203/11.09.2019 до 11.09.2024;
- 3) „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ“ АД- СОА19-ДГ56-72 / 29.01.2019 до 29.01.2024;
- 4) „БУЛЕКОПАК“ АД - СОА19-ДГ56-74 / 29.01.2019 до 29.01.2024;
- 5) „ЕЛТЕХРЕСУРС“ АД - СОА19-ДГ56-859 / 28.08.2019 до 27.08.2024;
- 6) "Тексайд България" ЕООД - СОА1-ДГ56-511 / 09.05.2019 до 09.05.2022;
- 7) „СОФЕКОСТРОЙ“ ЕАД -СОА20-ДГ56-1283 / 28.10.2020 до 28.10.2025;
- 8) „ЕКОБУЛПАК БЪЛГАРИЯ“ АД - СОА20-ДГ56-1284 / 28.10.2020 до 28.10.2025;
- 9) „ЕКОБУЛПАК БЪЛГАРИЯ“ АД - СОА20-ДГ56-1290 / 30.10.2020 до 30.10.2025;
- 10) „БалБок Инженеринг“ АД -СОА21-ДГ55-691 / 21.10.2021 до 20.10.2023;
- 11) „ЕКОБАТЕРИ“ АД - СОА21-ДГ56-1246 / 18.06.2021 до 18.06.2024;
- 12) "ОЙЛ РЕЦИКЛЕЙШЪН" ЕООД -СОА21-ДГ56-5723 / 24.11.2021 до 24.11.2024;
- 13) „ЕКОСТИЙЛ“ ЕООД - СО-РД-56-830 / 23.09.2014 до 23.09.2024;
- 14) „НОРД ФЕРОИНДЪСТРИ“ ЕООД - СО-РД-56-831 / 23.09.2014 до 23.09.2024;
- 15) „ИНВЕСТРЕЦИКЛИНГ“ ЕООД - СО-РД-56-832 / 23.09.2014 до 23.09.2024;
- 16) “ЕВРОТЕКС” ЕООД - СОА22-ДГ56-83/28.01.2022 до 28.01.2024.

Система за разделно събиране.

В изпълнение на законовите си задължения Столична община е сключила договори с организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци, за организирана система за разделно събиране по райони, както следва:

№	Вид на МРО	Районни администрации	Организация за МРО
1	Отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)	Банкя, Витоша, Връбница, Възраждане, Изгрев, Илинден, Искър, Красно село, Кремиковци, Лозенец, Люлин, Младост, Надежда, Нови Искър, Оборище, Панчарево, Подуяне, Сердика, Слатина, Средец, Студентски, Триадица	Елтехресурс АД
		Овча купел, Красна поляна	Екобултех АД
2	Отпадъци от батерии и акумулатори (НУБА)	Банкя, Витоша, Връбница, Възраждане, Изгрев, Илинден, Искър, Красно село, Кремиковци, Лозенец, Люлин, Младост, Надежда, Нови Искър, Оборище, Панчарево, Подуяне, Сердика, Слатина, Средец, Студентски, Триадица, Овча купел, Красна поляна	Екобатери АД
3	Излезли от употреба гуми (ИУГ)	Няма сключен договор	-
4	Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)	Банкя, Витоша, Връбница, Възраждане, Изгрев, Илинден, Искър, Красно село, Кремиковци, Лозенец, Люлин, Младост, Надежда, Нови Искър, Оборище, Панчарево, Подуяне, Сердика, Слатина, Средец, Студентски, Триадица, Овча купел, Красна поляна	Българска Рециклираща Компания АД
5	Отработени моторни масла (ОММ)	Банкя, Витоша, Връбница, Възраждане, Изгрев, Илинден, Искър, Красно село, Кремиковци, Лозенец, Люлин, Младост, Надежда,	Ойл Рециклејшън ЕООД

	Нови Искър, Оборище, Панчарево, Подуяне, Сердика, Слатина, Средец, Студентски, Триадика, Овча купел, Красна поляна	

Отпадъци от опаковки – хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло

Столична община има сключени договори с три организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки за организиране и обслужване на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на Столична община: „Екобулпак България“ АД.

Точките са разположени на подходящи места по улиците за обхващане на съответния брой жители регистрирани по настоящ адрес в 24-те района на Столична община. Обслужването на офиси, административни сгради, регистрирани етажни собствениости, и други генератори на опаковки се извършва с контейнери и/или с чували след подадена заявка до организацията, обслужваща съответния район.

Търговските обекти, генератори на отпадъци от опаковки са задължени да събират разделно отпадъците, които се образуват в резултат на осъществяваната от тях дейност, но имат възможност да избират начина на предаването им. Задълженията им са разписани в чл. 21, ал. 2 от Наредбата за управление на отпадъците и поддържане и опазване на чистотата на територията на Столична община.

- Модел „От врата на врата“

Прилага се в крайградските жилищни зони в районите: „Овча купел“, „Кремиковци“ и „Банкя“. На всяко желаещо домакинство се предоставят контейнери и/или чували – жълти, сини и зелени за разделно събиране на отпадъци от домакинствата.

„Екопак България“ АД обслужва обекти от административни и обществени сгради, заведения за обществено хранене, търговски обекти и обекти за отдих, забавления и туризъм, като за 2018 г. има събрани – хартия и картон (15 01 01) 402,765 тона; пластмаса (15 01 02) – 437,671 тона и стъкло (15 01 07) – 446,824 тона; 2019 г. събрани хартия и картон – 473,715 тона; пластмаса – 588,964 тона и стъкло – 624,961 тона и за 2020 г. събрани – хартия 521,948 тона; пластмаса – 547,183 тона, стъкло – 578,069 тона и метали – 0,400 тона

„Екобулпак България“ АД от обслужване на сгради имат събрани за 2018 г. – смесен отпадък (15 01 06) – 13,380 тона и стъкло (15 01 07) – 7,120 тона; 2019 г. - смесен отпадък (15 01 06) – 14,480 тона и стъкло (15 01 07) – 14,360 тона; 2020 г. – смесен отпадък (15 01 06) – 13,920 тона и стъкло (15 01 07) – 10,600

„Булекопак България“ АД и „Екобулпак България“ АД имат двуконтейнерна система за разделно събиране на отпадъци от домакинствата на територията на Столична община. Контейнерите за хартия, пластмаса и метали се отчитат като смесен отпадък с код 15 01 06, а стъклото с код 15 01 07.

Гуми- излезли от употреба

Столична община няма договор с фирма, която събира гуми излезли от употреба. Но е обявена публично достъпна информация, че всеки гражданин може в автосервизите и пунктовете за смяна на гуми, да предаде такива отпадъци, като ги остави безплатно. Търговските обекти (автосервизи и пунктове за смяна на излезли от употреба гуми), в които се извършва смяна на гуми са задължени да имат сключен договор с лицензирана фирма, на която да предават събраните от дейността им гуми. Задължени са и да осигурят възможност за безплатно приемане на гумите от крайните потребители в местата на продажба и смяна на гумите, както да поставят на видно място в търговските обекти табели, които съдържат информация за възможностите и начина за обратно приемане на използвани гуми в търговския обект.

В периода от 05.11.-20.11.21 г. по време на кампанията за събиране на излезли от употреба гуми от гражданите. В 10 района на Столична община: Младост, Люлин, Банкя, Кремиковци, Нови Искър, Искър, Слатина, Връбница, Красна поляна и Овча купел се откриват 13 броя временни места за предаване на стари гуми от гражданите.

Излязло от употреба електронно и електрическо оборудване

Столична община има сключени договори с две организации, притежаващи разрешение за събиране на излязло от употреба електронно и електрическо оборудване „Екобултех“ АД за районите „Красна поляна“ и „Овча купел“ и „Елтехресурс“ АД за всички останали райони на територията на Столична община. Двете организации събират следните категории електронно и електрическо оборудване /ИУБЕО/:

- големи и малки домакински уреди;
- информационно и телекомуникационно оборудване;
- потребителски уреди;
- осветителни тела, включително луминисцентни лампи;
- електрически и електронни играчки, артикули за забавление или за спорт;
- автомати;
- уреди за мониторинг и контрол;
- електрически и електронни инструменти;
- медицински устройства и др.

Отработени моторни масла

Столична община има организирана система за разделно събиране на отработени масла от гражданите, чрез сключен договор за събирането им с фирма „Ойл Рециклейшън“ ЕООД. Отработените масла от гражданите могат да се предават само на местата за смяна на отработени масла на територията на Столична община, както и на следната площадка: гр. София, район „Панчарево“, ул. „Циклама“ № 7.

Батерии и акумулатори негодни за употреба

Столична община има организирана система за разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори /НУБА/, за което има сключен договор с организация по оползотворяване „Екобатери“ АД. Събирането тези отпадъци се извършва чрез предоставени съдове за разделно събиране на портативни батерии на места, определени от Столична община, които включват училища, детски градини, сградите на районните администрации и административни сгради. Търговските обекти също имат разположени съдове, които гражданите могат да използват за този вид отпадъци.

Други видове отпадъци извън МРО:

Опасни отпадъци.

Столична община има организирана система за разделно събиране на опасни отпадъци, образувани от домакинствата от 2012 г. Тези отпадъци с опасни свойства не трябва да се включват в общия поток битови отпадъци, тъй като влияят отрицателно върху здравето на хората, замърсяват околната среда и нарушават нормалната експлоатация на депата.

Основните групи опасни отпадъци, образувани от домакинствата са:

- Лакове и бояджийски материали;
- Живак и живаксъдържащи уреди;
- Домакински препарати и химикали;
- Мастила и замърсени опаковки;
- Фармацевтични продукти/лекарства с изтекъл срок на годност/.

В рамките на системата фирма „Балбок Инженеринг“ АД събира отпадъците по два начина:

- чрез мобилен събирателен пункт – веднъж месечно като са обхванати всички райони на Столична община. Това е оборудвано транспортно средство, отговарящо на изискванията за превоз на опасни товари, снабдено със съдове за събиране на всички видове опасни отпадъци, попадащи в обхвата на системата.

- Индивидуално - всеки може да се обади на телефона на фирмата и да направи заявка за извозване на събраните от домакинството опасни отпадъци.

Отпадъци от текстил:

Столична община има сключени договори с две фирми за изграждане и обслужване на системата за разделно събиране на облекла и текстилни материали с основни генератори домакинствата: „Тексайд България“ЕООД и "Евротекс" ЕООД

На територията на Столична община са разположени 92 броя подходящи контейнери със заключващ механизъм, за да не се изваждат отпадъци от тях.

Събраните от контейнерите отпадъци се транспортират от специализираните компании за третиране на текстилни отпадъци до техните площадки, на които се извършва сортиране. Разделят се по видове, като годните за повторна употреба се отделят, а останалите се нарязват и се използват като памучни парцали за индустрията. Това което остава след сортирането се балира и се предава на други компании за правилно рециклиране и оползотворяване. Негодни текстилни материали например /дънки и бял текстил/ се сортират по цвят, изрязват се копчета и ципове и се предават на инсталации за производство на изолационна вата.

Зелени отпадъци:

В крайградските райони на София има обособени места, където могат да се изхвърлят зелените отпадъци, образувани от частни дворове и градини - листа, треви, клони, храсти, стебла от растения и др. Местата със зелените отпадъци се почистват и събраните отпадъци се транспортират до Инсталацията за биологично третиране в м. Хан Богров. На тези места се оставят единствено зелени отпадъци и не се смесват с други потоци отпадъци.

Ограждения има на следните адреси:

- р-н „Връбница“ – с. Мрамор, ул. „Васил Левски“ след бензиностанция Петрол Ойл – в дясно покрай река Църна бара
- р-н „Кремиковци“ - с. Яна, ул. „Св. Ана“, кв. Челопечене, ул. „Гилица“;

В районите „Триадица“, „Нови Искър“, „Връбница“, „Панчарево“, „Кремиковци“ и „Искър“ има разположени контейнери 4 м³ /метални/, в който разделно се изхвърлят зелени отпадъци.

В останалите райони на Столична община, зелени отпадъци се оставят в чували до контейнерите за битови отпадъци. От тези места се събират със специализирана техника и се транспортират до Инсталацията за биологично третиране в м. Хан Богров.

Адреси на разположените контейнери (4 м3) и определените места за разделно събиране на зелени биоотпадъци по райони на територията на Столична община.

Площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от бита и от ремонтна дейност на домакинствата и др.

Съгласно изискванията на чл.19, ал.3, т.11 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), кметът на общината отговаря за осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места.

Произтичащите от тази разпоредба ангажименти на кмета, могат да бъдат реализирани посредством изграждане на такива площадки или чрез сключване на договор с лица, притежаващи съответен документ за дейности с отпадъци по чл. 35 от ЗУО за площадки на територията на общината. За отделните потоци отпадъци, с цел изпълнение на задълженията си, кметът може да сключи договори с различни лица.

Столична община е сключила договори с фирми, притежаващи разрешение по Закона за управление на отпадъците, за осигуряване на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата.

С договорите е осигурена възможност на гражданите на столицата да предават разделно събрани отпадъци от опаковки, отпадъчни материали от хартия и картон, пластмаса, метал, стъкло, негодни за употреба батерии, текстилни отпадъци, излезли от употреба електрически уреди, обемисти едрогабаритни отпадъци, биоразградими зелени отпадъци, както и други видове битови отпадъци от домакинствата, включени в разрешенията на фирмите.

Адреси на площадките с разположението им по райони и видове отпадъци, които могат да се предават на всяка от тях са посочени на интернет адрес на Столична община, за Район "Сердика", Район "Надежда", Район "Искър", Район "Банкя", а именно на адрес: https://www.sofia.bg/en/separator-collection/-/asset_publisher/oVpyOnvfpPLX/content/plosadki-na-teritoriata-na-obsinata-za-bezv-zmezdno-predavane-na-razdelno-s-brani-otpad-ci-ot-domakinstvata?inheritRedirect=false

4.7.2. Изводи и препоръки:

- Опасните отпадъци от домовете на гражданите се събират от организация по заявка и месечно в Мобилен събирателен пункт. Разположението на Мобилния

пункт е по райони след предварително утвърден от Столична община годишен график.

- Оползотворяването на излязло от употреба електрическо и електронни оборудване (ИУЕЕО) на територията на Столична община се извършва след предварително утвърден график за съответната година и при заявки на съответните телефонни номера на горепосочените организации.
- Събирането на негодни за употреба батерии и акумулатори се извършва от организация с която Столична община има сключен договор. Събирането на НУБА се извършва по предварително утвърден график за съответната година и чрез съдове, разположение в търговски и административни сгради.
- Собствениците на ИУМПС са длъжни да ги предават на площадки за събиране и временно съхраняване или в центрове за разкомплектоване. ИУМПС могат да се съхраняват от собствениците им на имоти – тяхна собственост до предаването им на площадка за временно съхранение или в център за разкомплектоване на ИУМПС. Принудително преместване на ИУМПС се извършва в съответствие с разпоредбите на общинската Наредба за управление на отпадъците на територията на СО от „Българска рециклираща компания“ АД.
- Притежателите на негодните за употреба гуми са длъжни да ги предават само на специализираните площадки за събиране или съхранение или на местата за смяна и продажба на гуми. Търговските обекти (автосервизи и пунктове за смяна на ИУГ) са задължени да имат сключен договор с лицензирана фирма, на която да предават събраните гуми.
- Отработените масла от гражданите могат да се предават само на местата за смяна на отработени масла на територията на Столична община, както и на следната площадка: гр. София, район „Панчарево“, ул. „Циклама“ № 7.
- Към момента Столична община е обезпечила задължението си, по отношение на отговорността за осигуряване на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други. Общината е сключила договори с фирми, притежаващи разрешение по Закона за управление на отпадъците, за осигуряване на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата. Информация за всички площадки, разположени на територията на Столична община, които притежават разрешение по Закона за управление на отпадъците за дейности с отпадъци, може да бъде намерена в Публичен регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци по Закона за управление на отпадъците на интернет страницата на Изпълнителна агенция по околна среда на следния адрес:

<https://nwms.eea.government.bg/app/registers/waste-activities>

Освен това, на интернет адрес: <https://waste.sofia.bg/>. Може да бъде открита информация относно карта, на която е посочено местоположението на различните видове контейнери за разделно събиране на отпадъци, на общинските площадки за вторични суровини. Качени са и графици за събиране на строителни и едрогабаритни отпадъци по райони.

На интернет страница на общината, е налична информация за задълженията по сключените договори с организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци (МРО), напр. брой и местоположение на съдове за разделно събиране на съответните видове отпадъци; площадки за предаване на МРО и др.

4.7.3. Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци:

Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Подобни на битовите отпадъци се образуват най-вече от административни сгради, образователни институции, социални организации, пазари, търговски обекти, хотели и ресторанти, ателиета за услуги. Битови отпадъци се образуват и от производствени предприятия, но от жизнената дейност на служителите и работниците в тези предприятия. В схемата попадат и строителните отпадъци от ремонтни дейности и от разрушаване на сгради, генерирани от домакинствата и други обекти в малки количества. При тази схема задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Тези лица са отговорни за изхвърлянето, включително разделното събиране и изхвърляне на битовите отпадъци в определените за целта съдове и места и за заплащане на разходите за услугите по временно съхраняване, събиране, транспортиране и третиране на отпадъците в съответствие със Закона за местните данъци и такси, ЗУО и наредбите на общините за управление на отпадъците. Задължените в схемата лица заплащат ежегодна такса за битови отпадъци, в размер определен от общинския съвет. Целта на таксата битови отпадъци е прилагане на принципа «замърсителят плаща». Общината е определила таксата битови отпадъци като промил от данъчната оценка/отчетната стойност на имотите на гражданите, фирмите и институциите. Столична община е предоставила възможност на юридическите лица да заявяват необходимия брой контейнери и честота на извозване на отпадъците и на тази база да се определя годишната им такса за битови отпадъци, т.е. на база изхвърляно количество битови отпадъци. Поради тази причина принципът

«замърсителят плаща» не се прилага напълно. През 2017 г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса битови отпадъци като препоръчителната основа е на база количество на генерираните отпадъци или други основни различни от данъчната оценка, като напр. на 1 жител. Такса битови отпадъци на база принципа „замърсителя плаща“ трябва да се въведе до 2 години след публикуване на официалните резултати от преброяването през 2021 г.

В Столична община на основание чл.21, ал.1, т.7 и ал.2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, чл.66, ал. 1 от Закона за местните данъци и такси и чл. 18, ал. 2 от *Наредбата за определяне и администриране на местни такси и цени на услуги*, Столичен общински съвет приема и одобрява план-сметка за дейностите по събиране, извозване, обезвреждане в депа или други съоръжения на битовите отпадъци и за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване. Като за 2022 г., план-сметката включва:

1. По чл.23 - за нежилищни имоти на предприятия, според количеството битови отпадъци, съобразно вида и броя на съдовете за съхраняването им и честота на сметоизвозване:

- по ал.3 - размер на такса битови отпадъци на един съд за една година, в лева, при честота на сметоизвозване един път седмично, в зависимост от вида и обема на съда, като цена на услугата по сметосъбиране и сметоизвозване и обезвреждане в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, съгласно Приложение Б;
- по ал.4 – 4.30 % върху отчетната стойност на имотите за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

2. По чл.24, ал.6 - за нежилищни имоти на предприятия, чрез пряко договаряне с фирми, извършващи услугата по сметосъбиране и сметоизвозване:

- 2.60 % върху отчетната стойност на имотите, за обезвреждане в депа или други съоръжения на битовите отпадъци;

- 4.30 % върху отчетната стойност на имотите за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

3. По чл.26 - за нежилищни имоти на предприятия:

10,00 % върху отчетната стойност на имотите Разпределението е, както следва:

- 3,10 % за сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци;
- 2.60 % за обезвреждане в депа или други съоръжения на битовите отпадъци;
- 4.30 % за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване;

4. По чл.27, ал.1 - за имоти на граждани и жилищни имоти на предприятия:

1.6 ‰ върху данъчната оценка на имотите. Разпределението е, както следва:

- 0.49 ‰ за сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци;
- 0.42 ‰ за обезвреждане в депа или други съоръжения на битовите отпадъци;
- 0.69 ‰ за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

Схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци включва всички потоци битови отпадъци (с изключение на МРО, които се управляват чрез Схемата „Разширена отговорност на производителя“), генерирани от домакинствата и от обекти, подобни на битовите. Не е необходимо схемата да разширява материалното си покритие, но е необходимо да се разширява териториалното покритие на системите за разделно събиране на потоците битови отпадъци, включени в „Схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци“.

4.7.3. Изводи и препоръки.

- На основата на изложената информация в анализа се правят основни изводи, че Столична община е изпълнила задължението си за прилагането на описаните по-горе принципи и схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци, като същевременно се идентифицират проблемите възникнали при прилагането им. Дейностите, подпомагани от общината на принципа „разширена отговорност на производителя“ са обхванати изцяло, с изключение на един поток от масово разпространените отпадъци – излезли от употреба гуми, които остава извън системата за разделно събиране на МРО на територията на общината. Необходимо е общината да търси съдействие за организиране на тази дейност, чрез сключване на договори с организация по оползотворяване или други лица, притежаващи разрешително съгласно ЗУО, с цел обхващане на всички образувани от домакинствата масово разпространени отпадъци.
- В общината се прилага напълно принципът „замърсителят плаща“ относно строителните отпадъци и частично по отношение на услугите, свързани с битовите отпадъци поради технически проблеми, свързани с измерване на точното количество изхвърлени битови отпадъци, особено от домакинствата. Наредбата за определяне и администриране на местни такси и цени на услуги, предоставяни от Столична община не отразява последните изменения, съгласно Закона за местни данъци и такси отчитайки, че количеството битови отпадък е водеща основа за определяне на размера на такса битови отпадъци (чл.67, ал.4 от ЗМДТ). Наредбата за определяне и администриране на местни такси и цени на

услуги, предоставяни от Столична община следва да бъде приведена в съответствие с Наредбата по чл. 66, ал. 3, т. 1 от ЗМДТ, когато същата бъде приета от Министерски съвет.

- Препоръчително е местната нормативна уредба, имаща отношение към управлението на отпадъците периодично да бъде актуализирана, съобразно настъпващите промени в ЗУО и ЗМДТ.

АНАЛИЗ

НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

4.8. АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Въведение

Анализа на инфраструктурата по управление на отпадъците в Столична община (СО) е структуриран и разработен в следната последователност:

- Депа за битови отпадъци;
- Съоръжения за третиране на битови отпадъци – инсталации за сепариране, инсталации за компостиране.
- Инфраструктура за събиране и транспортиране на битови отпадъци;
- Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушение; инсталации и съоръжения за третиране на утайки от ПСОВ и др.

Анализът има за цел да даде отговори на следните въпроси:

- Какви са тенденциите и настоящата ситуация по отношение осигуряването от Столична община на инфраструктура за управление на отпадъци, чието е от компетенциите на местните власти;
- Осигурената, изградената и в процес на планиране, осигуряване и изграждане инфраструктура достатъчна ли е за третиране на отпадъците на територията на Столична община и за постигане на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред местните власти.
- Необходима ли е допълнителна инфраструктура за подобряване на услугите и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, в т.ч. по потоци отпадъци.
- Какви са основните изводи и препоръки за бъдещи действия.

Предмет на настоящият анализ е инфраструктурата както за управление на битовите отпадъци, така и инфраструктурата за управление на утайки от ПСОВ, тъй като управлението на тези два потока са от компетенциите и правомощията на Столична община. В тази част на анализа е направена оценка на инфраструктурата за управление на отпадъците от строителство и разрушение (ОСР), тъй като управлението на този поток отпадъци (генериран от домакинствата) също са в компетенциите и правомощията на местните власти.

За разработване на настоящият анализ е използвана информация от информационната база данни за отпадъците на Столична община; информация от дирекция „Планиране и управление на дейностите по отпадъци“ на Столична община; публична информация от интернет страницата на Столичен инспекторат, ОП „СПТО“, НПУО 2021 – 2028 г. и др.

4.8.1. Инфраструктура за битови отпадъци

Основните компоненти на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци в Столична община са разгледани в следната последователност:

- Площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битови отпадъци;
- Съдове и техника за събиране и транспортиране на битови отпадъци

1. Основни технически характеристики и капацитет на инфраструктурата за третиране на битови отпадъци

1.1. Съоръжения и инсталации за третиране на битови отпадъци

Столична община (СО) е собственик и оператор на „Интегрирана система от съоръжения за третиране на битови отпадъци на Столична община“, изградена с финансовата подкрепа на Европейския съюз. Реализацията както и финансирането на проекта е разделено на три фази, като към настоящият момент изградените съоръжения и инфраструктура по Първа и Втора фаза от проекта са както следва:

Фаза I

- 1.) Инсталация за биологично третиране на площадка „Хан Богров“;
- 2.) Депо за неопасни отпадъци „Садината“;
- 3.) Съпътстваща инфраструктура;

Фаза II

Завод за механично-биологично третиране на отпадъци - „Садината“ с производство на RDF, с проектни данни както следва:

- Обща площ – 106 204 м²;
- Капацитет – 410 000т/год., което съответства на средно дневното количество преработени битови отпадъци от 1300 т/ден;
- Преработка на битови отпадъците чрез Herhof технология, чрез която се получават до 180 000 т/година RDF.

Съгласно Решение № 223 по Протокол № 39 от 16.05.2013г, изм. с Решение № 607 по Протокол № 51 от 24.10.2013г. на Столичния общински съвет, по реда на Глава шеста от Закона за общинската собственост, е създадено Общинско предприятие „Столично предприятие за третиране на отпадъци“. Съгласно Правилника за организация на дейността на предприятието, предметът на дейност на ОП СПТО е да осъществява дейности по третиране на отпадъци, управление, експлоатация, поддръжка, ремонт и подмяна на съоръжения за третиране на битови отпадъци на Столична община. ОП

СПТО има задачата да осъществява мониторинг, рекултивация и следексплоатационни грижи на съоръженията за третиране и обезвреждане на битови отпадъци, както и да организира дейности, свързани с повторна употреба и рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци за постигане на целите, съгласно ЗУО и общинската програма за управление на отпадъците (ПУО).

• **Депозита за битови отпадъци**

С решение за ползване № СТ-05-2097/27.12.2012 г. на площадка „Садината“ е изградено и въведено в експлоатация Дезпо за неопасни отпадъци и пречиствателна станция за отпадни води (ПСОВ). Площадка „Садината“ обхваща поземлен имот с идентификатор 87401.7647.182, разположен в местността „Садината“, землище на с. Яна, район „Кремиковци“ с площ 332.835 дка и с начин на трайно ползване – депозит за битови отпадъци. Съгласно ОУП на гр. София, площадката попада в устройствена зона „Тсм“ – терен за сметище и инсталация за преработка на отпадъци. Капацитетът за депониране на Дезпото за неопасни отпадъци „Садината“ е до 154 000 т., отпадъци годишно.

Дезпото е проектирано и изпълнено съгласно българските и европейски стандарти включващо: диги, клетки, дънна изолация (долен изолационен екран), дренажна система за инфилтратата, дренажни канавки за повърхностни води, дренажна система за подземни води, система за улавяне и изгаряне на газовете в инсталация за високотемпературно изгаряне, горен изолационен екран.

Дезпото е разделено на четири клетки, всяка с капацитет и срок за експлоатация както следва:

Таблица 1 Капацитет и срок на експлоатация на Дезпо за неопасни отпадъци „Садината“

№ на клетка	Площ (дка)	Срок за експлоатация (години)	Капацитет м ³	Капацитет т
1	36,604	3	390 000	444 600
2	25,823	4	515 000	587 000
3	39,865	6	660 000	752 000
4	35,366	8	1 260 000	1 449 900
Общо	137,658	21	2 825 000	3 234 000

Източник: КР №431-Н0/2012 г.

Отпадъците предназначени за обезвреждане се образуват в резултат от третиране на входящи отпадъци в Инсталацията за механично-биологично третиране (МБТ), находяща се също на територията на площадката „Садината“.

Към края на 2020 г. на територията на депозита са изградени и функционират клетки №1 и №2 с капацитет на депониране 3 234 000 т. Общия капацитет на 4-те клетки на депозита (пасивен капацитет) е 2 825 000 куб.м. или 3 234 000 тона отпадъци. Капацитетата на

изградените 1 и 2 клетка на депото (активен капацитет) е 905 000 куб. м. или 1 031 700,00 тона. През 2020 г. на депото са депонирани 60 470,86 тона отпадъци. По данни от ГДОС на депо за неопасни отпадъци „Садината“ и информация от Столична община към 2020 г. остатъчния пасивен капацитет на депото е 2 4851 686,06 м³ или 85,21% от капацитета на депото .

Остатъчния капацитет на активния капацитет на депото е 474 250,83 м³ или 52,40% от капацитета на клетките. Експлоатационният период на депото е 21 години, като същото е въведено в експлоатация през 2012 г.

Столична община планира изграждането на клетка №3, но към настоящият момент (2022 г.) все още не са стартирали дейности по нейното изграждане.

Съгласно информация от годишни доклади към Комплексно разрешително №431-Н0/2012г, в следващата таблица са представени общите количества депонирани битови отпадъци, в т.ч. среднодневен капацитет на депониране в клетка №№1 и 2 за периода 2018 – 2020 г.

Таблица 2 Количества депонирани битови отпадъци на депо за неопасни отпадъци „Садината“ (2018-2020 г.)

Депо за неопасни отпадъци „Садината“						
Капацитет [t/24h], съгласно КР	Количество депониран отпадък за 2020 г.		Количество депониран отпадък за 2019 г.		Количество депониран отпадък за 2018 г.	
	Общо количество (тона)	Депониран отпадък за денонощие (t/24h)	Общо количество (тона)	Депониран отпадък за денонощие (t/24h)	Общо количество (тона)	Депониран отпадък за денонощие (t/24h)
450	60 470,860	165,221	62 130,380	170,220	70 010,74	191,81

Източник: КР №431-Н0/2012 г.

В изпълнение на изискванията на комплексното разрешително, на площадката се приемат отпадъци въз основа на писмени договори и съпроводителни документи, по утвърдени графици и по направени и приети заявки. На площадка „Садината“ се допускат за приемане доставяни отпадъци от:

- Физически или юридически лица, определени със заповед на кмета на Столична община, с които е сключен договор и на които е възложено извършването на дейностите по събиране и транспортиране, генерирани на територията на Столична община.
- Физически или юридически лица, притежаващи необходимия разрешителен документ, издаден с решение на съответния компетентен орган: Разрешение за дейности по третиране на отпадъци в съответствие с изискванията на чл.35, ал. 1, т. 11 от ЗУО или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма ,

раздел II на ЗООС; издаден регистрационен документ в съответствие с изискванията на чл.35, ал. 2, т.2 от ЗУО за дейността транспортиране.

• **Инсталация за механично – биологично третиране (МБТ)**

На площадка „Садината“, с. Яна, район „Кремиковци“ е изградена и въведена в експлоатация с Разрешение за ползване №СТ-05-1517/12.09.2015 г., Инсталация за механично-биологично третиране (МБТ) на отпадъци с производство на RDF гориво. Инсталацията за МБТ на отпадъци е проектирана да третира до 1300 т. отпадъци на денонощие или 410 000 т/година. Процесът за третиране на отпадъци в инсталацията се извършва чрез Herhof технология, включваща следните технологични възли:

1. Приемане и предварителна обработка на входящите твърди битови отпадъци;
2. Механични разделяне и сортиране на рециклируеми материали;
3. Биологично сушене;
4. Механично третиране на биологично изсушения продукт за извличане на рециклируемите фракции и производство на RDF.
5. Компостиране;
6. Рафиниране на компостирания материал.

Производственият процес в инсталацията за МБТ, преминава през следните технологични стъпки:

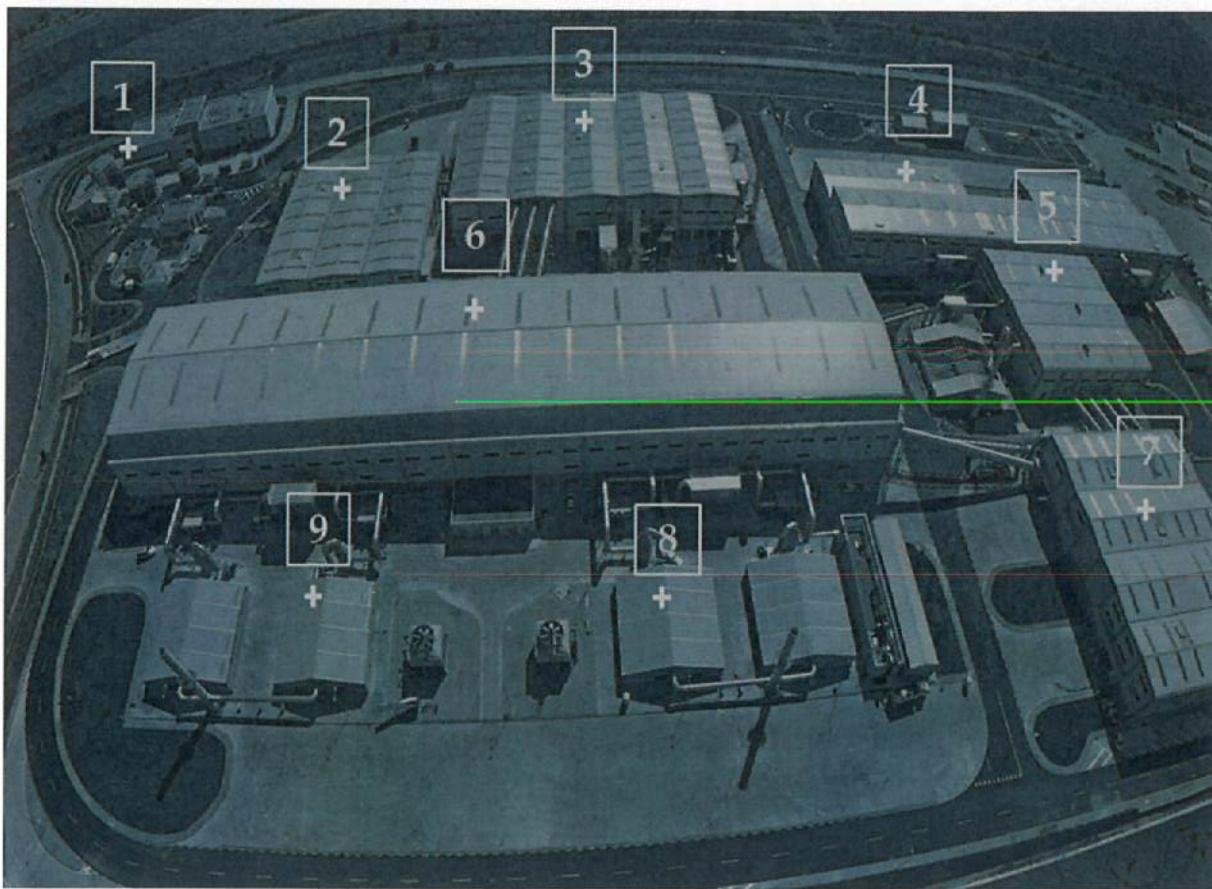
Фигура 1 Технологична блок-схема на инсталация за МБТ

Завода за механично-биологично третиране е разположен на площ от 106 204 м², на които са разположени следните основни съоръжения:

- Сграда за механично сепариране
- Сграда за биологично сушене;
- Сграда за получаване на компост;
- Сграда за производство на RDF;
- Сграда за съхранение на RDF;
- Сграда за пречистване на компост (CLO);
- Сграда за зреене и съхранение на компост (CLO);

- Понижаваща и разпределителна подстанция за 110/20kV;
- Инсталация за пречистване на отпадни води;
- Мостова везна с командна зала за напускащи територията на обекта автомобили;
- Биофилтри;
- Филтри за обезпрашаване;
- Пътна мрежа и зелени площи.

Легенда:

1	Пречиствателна станция за отпадни води
2	RDF натоварване
3	RDF производство
4	Приемна сграда
5	Механично третиране
6	Био-сушене
7	Сепариране
8	Биофилтри
9	Биофилтри

Приемна сграда

Приемането на генерираните битови отпадъци от територията на Столична община се осъществява в приемна сграда. Доставянето на отпадъците се разтоварват в два бункера с общ капацитет от 10 970 м³. Два мостови крана с възможности за работа в ръчен и автоматичен режим, захранват четири технологични линии, подавайки отпадъците към станции за ръчно сортиране, машини за отваряне на торбички с отпадъци, сепаратори за черни метали и станция за контрол на качеството им. Приемната сграда е оборудвана с инсталации и съоръжения за контрол на емисиите на миризми и прах с цел осигуряване на здравословни условия на труд и елиминиране на дифузията на миризми и прах в околната среда. От приемната сграда предварително третираните отпадъци се подават към сграда за механично сепариране.

Сграда за механично сепариране

В тази сграда отпадъците се разделят на:

- Рециклируеми отпадъци (хартия, пластмаса и др.);
- Фракция за биологично сушене;
- Фракция за компостиране;

Технологията е организирана в четири успоредни линии, съответстващи на броя им в приемна зона. Работят системи за обезмириряване и прахоулавяне. Станцията за ръчно сортиране в сградата е проектирана като напълно капсулирано помещение с подходящи размери и работни места. В кабината на станцията за ръчно сортиране могат да се регенерират следните рециклируеми фракции, след което същите да се транспортират до съответните контейнери:

- Смесени хартиени отпадъци;
- Картон;
- Пластмасово фолио;
- Полиетиленов терафталат;
- Полиетилен с висока плътност/Полипропилен

В сградата след станцията за ръчно сортиране отпадъците се шредират/раздробяват, преминават отново през сепаратори за черни метали и по лентови транспортъри се насочват към сграда за биологично сушене.

Сграда за биологично сушене

Процесът на биологично сушене се извършва в сграда за биологично сушене. Целите на биологичното сушене са следните:

- Хигиенизиране на органичната материя;
- Отстраняване на водата;
- Увеличаване на калорийността на отпадъците;

Съоръжението за биологично сушене се състои от 26 клетки за биологично сушене. Целият процес е напълно автоматизиран и се управлява от командна зала на инсталацията.

В реактора за биологичното сушене протича гниене на биоразградимите органични компоненти на отпадъка при успоредно производство на топлина, което води до увеличаване на температурата на материала и неговото изсушаване. Така изсушеният и стабилизираният материал се превърля с помощта на специализирани мостови кранове върху транспортъори, които извозват биологично изсушения материал към разположената след тях сграда.

Сграда за производство на RDF

В сградата за производство на RDF протича процес по разделяне на отпадъците след биологичното сушене. В този стадий се извличат съдържащите се в отпадъците черни метали, цветни метали и стъкло, инертните материали и материалите за производство на RDF гориво (гориво от отпадъци).

На входа в сградата са монтирани три двуредови вибростита за предварително пресяване на биологично изсушения материал, разделяйки отпадъците на три потока. Използват се сепарирани техники като: магнитен сепаратор за черни метали; вихротоков сепаратор за цветни метали; ръчен контрол на качеството, NIR сепаратор за PVC, денсиметрични масла и вибро сито, оптични/лазерни сепаратори, магнитни и вихротокови устройства за постигане на прецизно отделяне на хартия, пластмаса, кожа, органични материали, гума, RDF, стъкло, черни и цветни метали, инертни материали и др.

Към настоящият момент енергийното оползотворяване на произведеното RDF гориво се планира да се извършва в Инсталация за комбинирано производство на енергия (топлинна и електрическа).

Сграда за товарене и съхранение на RDF

В сградата за товарене и съхранение на RDF, горивото може да се съхранява под формата на бали при наличие на капацитет за съхранение в продължение на поне 1 седмица.

Целият процес на преработка е напълно автоматизиран и контролиран в реално време чрез интегриран мониторинг на процеса и система за събиране на данни (SCADA), която установява, регулира, контролира, регистрира и анализира техническото оборудване на МБТ и инфраструктурното техническо оборудване на сградите.

Потоците на отпадъци се пренасят чрез лентови транспортъори от една сграда в друга. Въздушните емисии в завода се контролират от интегрирани обезпрашителни и обезмирисителни системи, а отпадъчните води се третират в отделна пречиствателна станция.

За периода 2018 – 2020 г. в Инсталацията за механично-биологично третиране на Столична община е извършено третиране на отпадъци в общо количество и среднодневен капацитет, посочен в таблицата по-долу:

Таблица 3 Количества третирани отпадъци в инсталация за МБТ (2018 – 2020 г.)

Инсталация за механично-биологично третиране на отпадъци						
Капацитет [t/24h], съгласно КР	Количество третиран отпадък за 2020 г.		Количество третиран отпадък за 2019 г.		Количество третиран отпадък за 2018 г.	
	Общо количество третиран отпадък (тона)	Третиран отпадък за денонощие (t/24h)	Общо количество третиран отпадък (тона)	Третиран отпадък за денонощие (t/24h)	Общо количество третиран отпадък (тона)	Третиран отпадък за денонощие (t/24h)
1300	394 732,690	1 078,505	388 194,650	1 063,547	367 106,01	1 005,77

Източник: КР №431-Н0/2012 г.

● **Инсталация за биологично третиране (ИБТ)**

Инсталацията за биологично третиране на Столична община е разположена на площадка „Хан Богров“, в местността „Мало ливаде“, с. Хан Богров, район „Кремиковци“. Съгласно Общия устройствен план (ОУП) на гр. София, площадката попада в устройствена зона „Тсм“ – терени за сметища и инсталации за преработка на отпадъци“, с обща площ от 70 240 м².

Инсталацията за биологично третиране (ИБТ) е изградена в рамките на Фаза I на Проект №DIR -592113-1-9 “Интегрирана система от съоръжения за третиране на битови отпадъци на Столична община“, включваща:

- Инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци с капацитет 20 000 тона/година;
- Инсталация за компостиране на зелени отпадъци с капацитет 24 000 тона/година.

В инсталациите се събират и преработват зелените отпадъци, генерирани на територията на Столична община – клони, дървета, трева, които се събират от паркове, градини, междублокови пространства и дворове, в т.ч. хранителни отпадъци от училища, детски градини, търговски обекти, ресторанти, заведения за обществено хранене (общо 723 обекта към 2020 г.).

Инсталация за компостиране на хранителни биоотпадъци с капацитет 20 000 т/год.

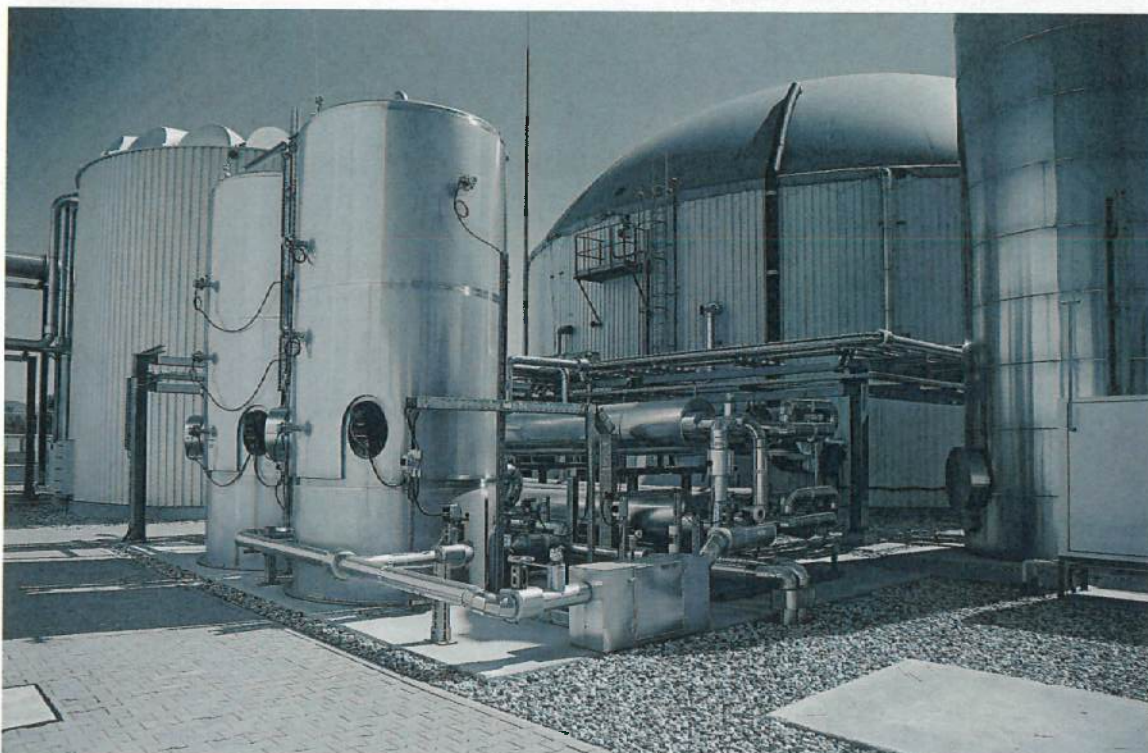
Основното предназначение и цели на Инсталацията за компостиране на биоразградими отпадъци е преработка на разделно събраните хранителни отпадъци (био-отпадъци или биомаса) от търговски обекти и домакинства на територията на Столична община. В инсталацията за преработка на биоразградими отпадъци, органичният материал се

обработка до получаване на суспензия, която се отвежда за третиране в зона за анаеробно разграждане. В резултат на механична обработка, суспензията постъпва в буферен резервоар, чиято роля е да смеси и хомогенизира материала. Буферният резервоар е оборудван с две бъркалки за изравняване на пиковите в концентрацията и предотвратяване на утаяването. Процесът на ферментация се осъществява в биореактор при мезофилен режим. В резултат на това се получава биогаз и частично стабилизирани ферментационен продукт. Системата за биогаз събира и анализира биогаза и след неговото пречистване и изсушаване го преобразува в електрическа и топлинна енергия в когенератори.

Произведената електроенергия се подава към електроразпределителната мрежа, а топлината се използва за нуждите на процеса и от различните консуматори на площадката. Частично стабилизираният ферментационен продукт се хигиенизира чрез пастьоризация, след което се обезводнява, за да се подготви за последващия процес на аеробно компостиране. Обезводненият продукт се смесва със структурен материал и след хомогенизиране в декомпактор се зарежда в компостни клетки. Там се извършва допълнително подгряване поради ниската биологична активност на входящия материал. Времетраенето на процеса на интензивно компостиране е три седмици. След приключване на процеса компостът се подлага на фина обработка. Поради специфичния състав на биоотпадъците фината обработка включва пресяване през барабанно сито и отделен сепарационен модул за отделяне на фината от грубата фракция и примесите. Отработеният въздух от помещенията предварително се подгрява и се използва за аерация в компостните клетки, след което се пречиства от амоняк в киселинен скрубър. В резултат на това се получава амониев сулфат, който се използва за наторяване в земеделието.

Фигура 2 Илюстрация на инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци – площадка „Хан Богров“, Източник: ОП „СПТО“

За периода 2018 – 2020 г. в Инсталацията са постъпили за третиране следните количества биоразградими отпадъци, съгласно таблицата по-долу:

Таблица 4 Количества третирани отпадъци в Инсталация за биоразградими отпадъци, площадка „Хан Богров“ (2018-2020 г.)

Инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци		
Общо количество биоразградими отпадъци постъпили в инсталацията (тона)		
2018 г.	2019 г.	2020 г.
9289 т.	9215 т.	8852 т.

Източник: Столична община

Инсталация за компостиране на зелени биоотпадъци с капацитет 24 000 т/год.

Основното предназначение и цели на изградената Инсталация за компостиране на зелени отпадъци е преработка на разделно събрани зелени отпадъци от паркове и градини на територията на Столична община, при следната последователност:

Постъпващият в Инсталацията материал се подлага на предварителна механична обработка за отстраняване на примесите и постигане на подходяща структура. Така подготвения материал се зарежда в компостни клетки, където протича фазата на интензивно компостиране. След като материала престои в компостните клетки за определен период от време, той се изкарва в зона за зреене, където материалът се

оформя в компостни редове, които периодично се смесват и оросяват. Целта на размесването е материалът да се аерира, за да протече нормално процеса компостиране. След приключване на фазата на зреене материалът постъпва към барабанно сито, където се пресява, при което се отделят три фракции компост:

- Груб компост от 10-40мм 4,136т/г (35%);
- Фин компост 0-10мм от 5,318т/г (45%);
- Третата фракция е съставена от материал >40мм.

Фината фракция представлява готовият компост, а грубата се връща обратно като структурен материал за новия цикъл. Третата фракция се използва като структурен материал в отдела за биоотпадъци. За периода 2018 – 2020 г. в Инсталацията са постъпили за компостиране зелени отпадъци в общо количество, съгласно таблицата по-долу:

Таблица 5 Количества третирани отпадъци в Инсталация за зелени отпадъци, площадка „Хан Богров“ (2018-2020 г.)

Инсталация за компостиране на зелени отпадъци		
Общо количество зелени отпадъци постъпили в инсталацията (тона)		
2018 г.	2019 г.	2020 г.
14246	14466	13232

Източник: Столична община

Към настоящия момент изградената и действаща Интегрирана система за третиране на битовите отпадъци, генерирани на територията на СО, притежава все още свободен капацитет, което е добра база за постигане на целевата дългосрочна експлоатация на системата за предвидения период до 2040 г. Необходимо е обновяването на част от инсталациите, както и решаването на въпроса с оползотворяването на RDF, произвеждан в Завода за механично-биологично третиране на смесени битови отпадъци - Садината.

- **Площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци, които общината е осигурила за населени места над 10 000 жители**

Съгласно Закона за управление на отпадъците (ЗУО) кметът на общината отговаря за осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население по-голямо от 10 000 жители.

В изпълнение на горните изисквания, Столична община е сключила договори с юридически лица, притежаващи разрешителен документ по реда на ЗУО, за осигуряване на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата. С договорите е осигурена възможност на гражданите на столицата да предават разделно отпадъци от опаковки, отпадъчни материали от хартия и картон,

метал, стъкло, негодни за употреба батерии, текстилни отпадъци, излезли от употреба електрически уреди, обемисти едрогабаритни отпадъци, биоразградими зелени отпадъци, както и други видове битови отпадъци от домакинствата, включени в разрешителните документи на фирмите.

Към настоящият момент (2022 г.), Столична община има сключени договори с три фирми за осигуряване на площадки за безвъзмездно предаване на отпадъци от домакинствата, както следва:

- „Норд Ферииндъстри“ ЕООД, с площадката - район Сердика, ж.п. Гара София-Север. На площадката се приемат следните отпадъци от домакинствата с код и наименование, съгласно наредба №2/2014 г. за класификация на отпадъците:

Таблица 6 Видове отпадъци, приемани на площадката на „Норд Ферииндъстри“ ЕООД

Код на отпадъка	Наименование на отпадъка
02 01 04	Пластмаса
13 01 10*	Нехлорирани хидравлични масла на минерална основа
13 02 05*	Нехлорирани моторни и смазочни масла и масла за зъбни предавки на минерална основа
13 02 06*	Синтетични моторни и смазочни масла и масла за зъбни предавки
13 02 08*	Други моторни и смазочни масла и масла за зъбни предавки
15 01 01	Хартиени и картонени опаковки
15 01 02	Пластмасови опаковки
15 01 03	Опаковки от дървесни материали
15 01 04	Метални опаковки
15 01 05	Композитни опаковки
15 01 06	Смесени опаковки
15 01 07	Стъклени опаковки
15 01 09	Текстилни опаковки
15 01 10*	Опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества
15 01 11*	Метални опаковки, съдържащи опасна твърда поръозна маса (например азбест), включително празни контейнери за флуиди под налягане
16 01 03	Излезли от употреба гуми
16 02 15*	Опасни компоненти, отстранени от излязло от употреба оборудване
16 02 16	Компоненти, отстранени от излязло от употреба оборудване, различни от посочените в 16 02 15
16 06 01*	Оловни акумулаторни батерии
16 06 02*	Ni-Cd батерии
16 06 03*	Батерии, съдържащи живак
16 06 04	Алкални батерии (с изключение на 16 06 03)
20 01 33*	Батерии и акумулатори, включени в 16 06 01, 16 06 02 или 16 06 03, както и несортирани батерии и акумулатори, съдържащи такива батерии
20 01 34	Батерии и акумулатори, различни от упоменатите в 20 01 33
16 08 01	Отработени катализатори, съдържащи злато, сребро, рений, родий, паладий, иридий или

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

Приложения (част II) на Приложение № 1 към Решение № 912 по Протокол № 82/14.09.2023г.
л.181 от вс.л.270

Код на отпадъка	Наименование на отпадъка
	платина (с изключение на 16 08 07)
16 08 02*	Отработени катализатори, съдържащи опасни преходни метали или опасни съединения на преходни метали
16 08 03	Отработени катализатори, съдържащи преходни метали или съединения на преходни метали, които не са упоменати другаде
17 04 11	Кабели, различни от упоменатите в 17 04 10
20 01 01	Хартия и картон
20 01 02	Стъкло
20 01 11	Текстилни материали
20 01 33*	Излязло от употреба оборудване, съдържащо флуорохлоровъглероди
20 01 35*	излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23, съдържащо опасни компоненти
20 01 36	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в кодове 20 01 21, 20 01 23 и 20 01 35
20 01 39	Пластмаса
20 01 40	Метали

Източник: Столична община

- "Екостийл" ЕООД с три площадки, находящи се в район „Банкя“, район „Сердика“ и район „Подуяне“. На площадката се приемат следните отпадъци от домакинствата с код и наименование, съгласно наредба №2/2014 г. за класификация на отпадъците:

Таблица 7 Видове отпадъци, приемани на площадката на „Екостийл“ ЕООД

Код на отпадъка	Наименование на отпадъка
02 01 10	Метални отпадъци
11 05 01	Твърд цинк
12 01 01	стърготини, стружки и изрезки от черни метали
12 01 02	прах и частици от черни метали
12 01 03	стърготини, стружки и изрезки от цветни метали
12 01 04	прах и частици от цветни метали
12 01 05	стърготини, стружки и изрезки от пластмаси
12 01 13	отпадъци от заваряване
13 01 10 *	Нехлорирани хидравлични масла на минерална основа
13 02 05*	Нехлорирани моторни и смазочни масла и масла за зъбни предавки на минерална основа
13 02 06 *	Синтетични моторни и смазочни масла и масла за зъбни предавки
13 02 08*	Други моторни и смазочни масла и масла за зъбни предавки
15 01 01	Хартиени и картонени опаковки
15 01 02	Пластмасови опаковки
15 01 03	Опаковки от дървесни материали
15 01 04	Метални опаковки
15 01 05	Композитни опаковки

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

Приложения (част II) на Приложение № 1 към Решение № 912 по Протокол № 82/14.09.2023г.

л.182 от вс.л.270

Код на отпадъка	Наименование на отпадъка
15 01 06	Смесени опаковки
15 01 07	Съгълени опаковки
15 01 09	Текстилни опаковки
15 01 10*	Опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества
15 01 11*	Метални опаковки, съдържащи опасна твърда порьозна маса (например азбест), включително празни контейнери за флуиди под налягане
16 01 03	Излезли от употреба гуми
16 01 04*	излезли от употреба превозни средства
16 01 06	излезли от употреба превозни средства, които не съдържат течности или други опасни компоненти
20 01 23*	излязло от употреба оборудване, съдържащо флуорохлоровъглероди
20 01 35*	излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23, съдържащо опасни компоненти
20 01 36	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в кодове 20 01 21, 20 01 23 и 20 01 35
16 06 01	Оловно-акумулаторни батерии
16 06 02*	Ni-Cd батерии
16 06 03*	Батерии, съдържащи живак
20 01 33*	Излязло от употреба оборудване, съдържащо флуорохлоровъглероди
20 01 34	батерии и акумулатори, различни от упоменатите в 20 01 33
20 03 07	Обемни отпадъци
20 03 99	Битови отпадъци, неупоменати другаде

Източник: Столична община

- „Инвестрециклинг“ ЕООД с площадка в район Искър, ж.п. Гара Искър. На площадката се приемат следните отпадъци от домакинствата с код и наименование, съгласно наредба №2/2014 г. за класификация на отпадъците:

Таблица 8 Видове отпадъци, приемани на площадката на „Инвестрециклинг“ ЕООД

Код на отпадъка	Наименование на отпадъка
13 01 10 *	Нехлорирани хидравлични масла на минерална основа
13 02 05*	Нехлорирани моторни и смазочни масла и масла за зъбни предавки на минерална основа
13 02 08*	Други моторни и смазочни масла и масла за зъбни предавки
15 01 01	Хартиени и картонени опаковки
15 01 02	Пластмасови опаковки
15 01 03	Опаковки от дървесни материали
15 01 04	Метални опаковки
15 01 05	Композитни опаковки
15 01 06	Смесени опаковки
15 01 07	Съгълени опаковки
15 01 09	Текстилни опаковки
16 01 03	Излезли от употреба гуми

Код на отпадъка	Наименование на отпадъка
16 01 04*	излезли от употреба превозни средства
16 01 06	излезли от употреба превозни средства, които не съдържат течности или други опасни компоненти
16 01 07	Маслени филтри
16 06 01	Оловно-акумулаторни батерии
16 06 02*	Ni-Cd батерии
16 06 04	алкални батерии (с изключение на 16 06 03)
16 08 01	отработени катализатори, съдържащи злато, сребро, рений, родий, паладий, иридий или платина (с изключение на 16 08 07)
16 08 07	отработени катализатори, замърсени с опасни вещества
20 01 01	Хартия и картон
20 01 02	Стъкло
20 01 23*	излязло от употреба оборудване, съдържащо флуорохлоровъглероди
20 01 35*	излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23, съдържащо опасни компоненти
20 01 36	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в кодове 20 01 21, 20 01 23 и 20 01 35
20 01 39	Пластмаси
20 01 40	Метали

Източник: Столична община

Информация за местонахождението на площадките за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата и при какви условия могат да се предават тези отпадъци се публикува на интернет страницата на Столична община чрез интерактивна карта (<https://waste.sofia.bg>).

В бъдеще, Столична община предвижда да изгражда/обособи пунктове за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата. В мобилните пунктове се предвижда да бъдат предавани почти всички видове отпадъци, които се генерират в едно домакинство – хартия, пластмаса, стъкло, метали, електрическо и електронно оборудване, батерии, акумулатори, опасни битови отпадъци, излезли от употреба гуми, дрехи, лекарства с изтекъл срок, вкл. едрогобаритни отпадъци.

- **Пунктове за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал пластмаса и стъкло**

На територията на общината съществуват редица бизнес мрежи от площадки – изкупвателни пунктове за ресурси с пазарна стойност – отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метални отпадъци и някои видове стъклени бутилки.

През 2017 г. с изменение и допълнение на Наредбата за управление на отпадъците и поддържане и опазване на чистотата на територията на Столична община (Решение №759 от 23.11.2017 г. на Столичен общински съвет) отпадна задължението за пунктовете

за вторични суровини на територията на общината да предоставят информация на СО, поради приетата нова Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци (ДВ, бр. 11 от 31.01.2017 г.), с която е отменен редът за докладване на общините пред МОСВ за изпълнение на целите по чл.31, ал. 1 от ЗУО. Столична община редовно публикува информация на своята интернет страница, за всички площадки, разположени на нейна територия в т.ч. информация за лицата, притежаващи разрешителен документ за дейности с отпадъци по реда на ЗУО и ЗООС.

- **Площадки/места за предаване на ИУЕЕО, излезли от употреба гуми, негодни за употреба акумулатори, отработени масла, включени в системата на организации за оползотворяване на МРО или индивидуално изпълняващи цели за МРО**

За излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), Столична община има сключени договори с две организации по оползотворяване – „Екобултех“ АД за районите Красна поляна и Овча купел и „Елтехресурс“ АД за всички останали райони. Двете организации събират следните категории електрическо и електронно оборудване:

- Големи и малки домакински уреди;
- Информационно и телекомуникационно оборудване;
- Потребителски уреди;
- Осветителни тела, включително луминесцентни лампи;
- Електрически и електронни играчки, артикули за забавление и спорт;
- Автомати;
- Уреди за мониторинг и контрол;
- Електрически и електронни устройства;
- Медицински устройства и др.

Предаването на ИУЕЕО става чрез заявка по телефон до съответните организации по оползотворяване в обхвата на районните администрации в Столична община.

За отпадъците от негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), Столична община има сключен договор с организация по оползотворяване – „Екобатерии“ АД. Събирането на НУБА се извършва чрез предоставени съдове за разделно събиране на портативни батерии на места, определени от Столична община, които включват училища, детски градини, сградите на районни администрации и административни сгради.

Отработените масла от гражданите могат да се предават само на местата за смяна на отработени масла на територията на Столична община, както и на площадка находяща с в град София, район „Панчарево“, ул. „Циклама“ № 7.

За излезлите от употреба гуми (ИУГ) няма сключен договор с организации по оползотворяване. Провеждат се регулярно кампании за събиране за ИУГ, като за 2021 г., такива кампании са извършени в районите Младост, Люлин, Банкя, Кремиковци, Нови Искър, Искър, Слатина, Върбица, Красна поляна и Овча купел.

Излезлите от употреба гуми (ИУГ) могат да бъдат предавани и в автосервизите и пунктовете за смяна на гуми, които са задължени да имат сключени договори с лицензирана фирма, на която да предават събраните от дейността им гуми.

За излезлите от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), Столична община е сключила договор с Българска Рециклираща Компания АД, която обхваща районите Банкя, Витоша, Врбница, Възраждане, Изгрев, Илинден, Искър, Красно село, Кремиковци, Лозенец, Люлин, Младост, Надежда, Нови Искър, Оборище, Панчарево, Подуяне, Сердика, Слатина, Средец, Студентски, Триадица, Овча купел, Красна поляна.

● **Инсталации за оползотворяване на сметищен газ**

Към настоящият момент за изпълнение на дейностите по поддръжка, мониторинг и следексплоатационни грижи на депа за неопасни отпадъци „Суходол“ и „Долни Богров“ (депа, чиято експлоатация е прекратена) са сключени договори между Столична община и „Чистота-Искър“ ЕООД, с предметна дейност:

1. Мониторинг на депата съгласно Приложение № 3 от Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, включващ:

- Измерване на метеорологични данни за определяне на инфилтратата чрез водния баланс на депата;
- Контрол и мониторинг на върху емисиите и имисиите на повърхности води, емисиите на инфилтрат и газ от отпадъчното тяло на депото, мониторинг за опазване на подземните води и мониторинг за състоянието на тялото на депото (топография на депото).

2. Поддръжка и следексплоатационни грижи на депата, включващи:

- Депо „Суходол“ – поддръжане на отводнителните канавки около тялото на депото, поддръжка и профилактика на пунктовете за наблюдение, поддръжка на метеорологичната станция, поддръжка и профилактика на резервоара за инфилтрат, поддръжане на мачтовия трафопост, поддръжане на площадката и техническото оборудване на Ко инсталацията за оползотворяване на сметищния газ;
- Депо „Долни Богров“ - поддръжка и профилактика на пунктовете за наблюдение, поддръжка на метеорологичната станция, системно почистване и профилактика на резервоарите за инфилтрат от утайки, поддръжане на електрозахранването и водозахранването, извършване на дезинфекция,

дератизация и дезинсекция, поддържане на помпената станция и електронния кантар, поддържане на отводнителните канавки около тялото на депото.

За депото за неопасни отпадъци в кв. Суходол действа „Инсталация за обезвреждане и оползотворяване на сметищен газ – Модулна когенерация“. Инсталираната електрическа мощност е 834 кВт. Инсталацията ще продължи да функционира над 15 години след закриването на депото – до изчерпването на отделения от него сметищен газ. Генерираната електроенергия се подава към електроразпределителната система с връзка на 20 kV. Годишно производството на електрическа енергия е над 400 000 кВт /г., а спестените емисии на парникови газове са около 90 – 100 т CO₂/г. Инсталацията за обезвреждане и оползотворяване на сметищен газ, находяща се в ПИ 000261 в землището на кв. Суходол е въведена в експлоатация с Разрешение за ползване №СТ-0517/12.01.2011 г. на зам.-началника на ДНСК.

За депо „Долни Богров“ се предвижда да бъде възложено изготвянето на оценка на потенциала на сметищния газ на депото, след окончателното приключване на техническата му рекултивация.

След приключване на рекултивацията на всички клетки на депо „Садината“, Столична община предвижда да бъде изградена инсталация за оползотворяване на сметищен газ, като в зависимост от количеството генерирания газ ще бъде преценено начинът за неговото оползотворяване.

- **Съдове за фамилно компостиране на градински отпадъци**

Фамилното компостиране, като основен метод за оползотворяване на биоразградимите отпадъци от домакинствата на територията на Столична община е въведено пилотно през 2005г. в район „Нови Искър“, по проект финансиран от ПУДООС. През следващия период 2006-2013г., фамилното компостиране е въведено и в останалите 24 столични района, финансирано от бюджета на Столична община. Освен домакинствата, компостери са предоставени и на училища и детски градини. За периода от 2005г. до 2013г. са предоставени общо 8650 броя компостери на домакинствата, включително на 35 училища и 86 детски градини. За горепосочения период тази дейност се реализира от дирекция „Околна среда“. От 2010 г., Столична община инициира кампанията „Компостирай в къщи“, която цели да стимулира гражданите към намаляване на крайния битов хранителен и зелен отпадък, както и да насърчи стремежа към рециклиране на различните видове отпадъци.

Към настоящият момент (2022 г.), Столична община е предоставила над 8000 комплекта домашни компостери на домакинствата на нейната територия в т.ч. и на администрациите на училища, детски ясли и градини. Предоставените комплекти

включват, съдове за домашно компостиране, бъркалка и активатор, всеки с капацитет около 1100 кг/компостен цикъл.

Домакинствата получават компостери след подписване на приемателно-предавателен протокол и декларация, че ще го използват по предназначение на територията на Столичната община.

Освен компостери домакинствата получават допълнително наръчник за компостиране с информация как правилно да компостират своите органични отпадъци, с цел получаване на компост (тор, богата на хумус) и активатори (прахообразен концентрат от микроорганизми), които стимулират процеса на разграждане на отпадъка в компостера.

• **Инфраструктура за други битови отпадъци**

В Столична община, обемните отпадъци и чували със строителни отпадъци от домакинствата се изхвърлят до контейнерите за битови отпадъци, съобразно графика за събирането им в съответният район.

Събирането на едрогабаритните отпадъци се извършва със специализирана техника на фирмата изпълнител по дейността (таблица №9). В централните райони обемни отпадъци и строителните от домакинствата се изхвърлят до контейнерите за битови отпадъци, съобразено с графика за събирането им в съответния район.

Таблица 9 Фирми изпълняващи дейности по събиране и транспортиране на едрогабаритни отпадъци и строителни отпадъци, образувани от домакинствата, при извършване на ремонтни дейности на територията на Столична община

№	Обслужвани райони	Фирма
1	Средец, Лозенец, Студентски	КОНСОРЦИУМ „ТИТАН СОФИЯ ЦЕНТЪР 1“ ДЗЗД
2	Искър, Кремиковци, Панчарево	КОНСОРЦИУМ „ТИТАН СОФИЯ ИЗТОК 1“ ДЗЗД
3	Подуяне, Слатина, Изгрев	ДЗЗД „ГРИЙН ПАРТНЪРС-БКС“
4	Сердика, Илинден, Надежда	ДЗЗД „ГРИЙН ПАРТНЪРС-БКС“
5	Банкя, Връбница, Нови Искър	КОНСОРЦИУМ „ТИТАН СОФИЯ ИЗТОК 1“ ДЗЗД
6	Красно село, Люлин	„ЗАУБА“ ЕАД
7	Красна поляна	„ЧИСТОТА – ИСКЪР“ ЕАД („СОФЕКОСТРОЙ“ ЕАД)
8	Възраждане, Оборище, Триадица - център	КОНСОРЦИУМ „ТИТАН СОФИЯ ЦЕНТЪР 1“ ДЗЗД
9	Триадица, Младост	„ЗМБГ“ АД
10	Овча купел, Витоша	КОНСОРЦИУМ „СОФИЯ ЮГ“ ДЗЗД

Източник: Столичен инспекторат

С цел избягване смесването на битовите отпадъци с отпадъци от пепел и стурия на територията на общината са поставени специализирани контейнери (метални с обем 110 л. или 4м³).

Поради показано ниско потребление на твърди горива в гр. София (съгласно резултати от „Програмата за подобряване качеството на атмосферния въздух в Столична община 2021 – 2026 г.“) до този момент не възниквал проблем за отпадъците от пепел и стурия в зимния сезон. Обслужването на контейнерите се извършва съгласно график наличен на интернет страницата на Столичен инспекторат.

1.2. Инфраструктура за събиране и транспортиране на битови отпадъци.

• Съдове за смесени битови отпадъци

В Столична община се използва голям набор от различни съдове за сметосъбиране (по вид, материал и обем), като разпределението им е както следва:

- Контейнери с обем 1100 л. (тип „Ракла“ и „Бобър“) – метални (поцинковани) и пластмасови;
- Индивидуални съдове с обем 110 л. (тип „Мева“ и „Кука“) – метални (поцинковани) и пластмасови;
- Контейнери за автоматизирано събиране с обем 2250 л., 3000 л., и 3750 л.
- Контейнери с обем 4 м³;
- Тротоарни (улични) кошчета и др.;

Жилищните комплекси по райони се обслужват от контейнери с обем 1100 л. (тип „Бобър“ и „Ракла“), както и индивидуални съдове с вместимост 110 л. (контейнери тип „Мева“ и „Кука“). Те се поставят на широките булеварди и улици с уширения тип „джоб“. За периода на действие на предходната програма за управление (ПУО 2016-2020 г.) са изградени общо 206 улични уширения тип „джоб“, за поставяне на контейнерите по улиците, способстващ улеснението на трафика и движението.

На територията на Столична община са разположени и хидравлични подземни контейнери за разделно събиране на смесени и битови отпадъци. Подземните контейнери са разположени основно в централна градска част, където контейнерите представляват сериозен проблем, поради трафика и липсата на достатъчно място. Във връзка с проектно предложение „Изграждане, възстановяване и обновяване на публични пространства в ЦГЧ на гр. София“ по процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG16RFOP001-1.001-039 „Изпълнение на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие“ по ОПРР 2014-2020 г. е изготвен работен инвестиционен проект, включително е разработена система за събиране на отпадъците в две зони с разполагане на подземни контейнери и улични кошчета. През 2020 г., в изпълнение на горесцитирания проект в централната градска част на гр. София са изградени и монтирани 12 подземни контейнери – пластмасови с обем 1100 л., находящи се на ул. „Московска“ и ул. „6-ти септември“. След въвеждането им в експлоатация

същите са включени в оперативните планове за обслужване – събиране и транспортиране на отпадъци на райони Средец и Оборище.

От скоро на територията на Столична община е въведа нова автоматизирана система за събиране и транспортиране на битови отпадъци, заимствана от италианската фирма NORD Engineering. При поставяне на новите контейнери (с обем 2250 л, 3000 л и 3750 л.) е спазено препоръчителното отстояние всеки да е разположен на не повече от 80-100 м. от най-отдалечения вход на сградите и пространството на новите контейнери да е свободно, предвид новата автоматизирана система и начин на захващане и изсипване на същите. Контейнери с обем от 2250 л. са поставени около блокове в районните администрации на Столична община с по-голяма дължина и много на брой входове. Сред основните предимства на тези контейнери е по-голямата вместимост в сравнение с досегашните. Контейнерите са изработени от поцинкована стомана и имат водоустойчиво покритие, което осигурява защита от проникване на животни и вода в тях.

В районите на Столична община са поставени и контейнерите за битови отпадъци и биоразградими отпадъци. Общият брой по видове съдове за сметосъбиране на смесени битови отпадъци в Столична община (по районни администрации) е представен в таблицата по-долу:

Таблица 10 Видове и брой на съдовете за сметосъбиране в Столична община

Район	Тип контейнер за сметосъбиране (бр.)						
	1100 л.	110 л.	2250 л.	3000 л.	3750 л.	4 м ³	Улични кошчета
Банкя	321	5612	-	-	-	-	161
Витоша	1707	15996	-	-	-	-	237
Връбница	454	4097	81	6	63	-	246
Възраждане	867	-	-	-	-	-	262*
Изгрев	531*	-	-	-	-	-	307*
Илинден	481*						299*
Искър	470	1080	18	55	243	-	193
Красна поляна	991	2313				1	181*
Красно село	1124	-	-	-	-	-	353
Кремиковци	772	6423				4	104
Лозенец	1382	101					171*
Люлин	1369	1451					210
Младост	1571	1495	-	-	-	-	235
Надежда	891*	2120*					235*
Нови Искър	308	10626				25	151
Оборище	625	-					334*
Овча купел	994	4680	-	-	-	-	272
Панчарево	1018	8847					136
Подуяне	1002*	6327*					271*

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

Приложения (част II) на Приложение № 1 към Решение № 912 по Протокол № 82/14.09.2023г.
л.190 от вс.л.270

Сердика	1144*	6177*				3*	401*
Слатина	1404*						245*
Средец	546*	18*					425*
Студентски град	872	133	-	12	82	-	225*
Триадица	1010	779	-	-	-	-	486

Източник: Столична община

Забележка: Със знак * са представени данни от Столичен инспекторат – график за сметоизвозване, ръчно метене, машинно метене и миене към януари 2022 г.

Спрямо информацията за обем/брой на съдовете за смесен битов отпадък, предоставена от общината, може да бъде направено заключението, че Столична община е добре обезпечена със съдове за смесен битов отпадък. Редовно се извършва дезинфекция на контейнерите за смесен битов отпадък по районни администрации, съгласно месечен график, наличен на интернет страницата на Столичен инспекторат към Столична община.

По отношение на сметосъбиращата техника, в Столична община са налични различни по вид сметосъбиращи автомобили с обем на надстройката от 4 м³ до 24 м³, която е съобразена с редица ограничителни фактори – състояние на транспортната инфраструктура, обем и вид на отпадъците, разстояние и подход до СПТО и др. За централните части на столицата се ползват малогабаритни маневрени автомобили, докато в периферните жилищни комплекси преобладават автомобили с обем на надстройката до 20 – 24 м³.

За различните районите администрации се ползва различен брой сметосъбиращи автомобили на-често „вариопреса“ с две или три оси, „ротопреси“, „контейнеровоз“ и др., предимно собственост на изпълнителите на договорите по сметосъбиране и сметоизвозване. За събиране и транспортирането на специфични потоци отпадъци (например едрогабаритни, биоразградими отпадъци и др.) се използва специализирана техника оборудвана с греблата, лопати и др. С цел увеличаване на количествата на разделно събрани зелени биоотпадъци от обществени места – паркове и градини в периода 2016-2017 г. са закупени 19 бр. транспортни средства за районните администрации на районите: „Сердика“, „Овча купел“, „Искър“, „Витоша“, „Триадица“, „Нови Искър“ и „Младост“. Със заповеди на кмета на Столична община на кметовете на районните администрации е възложено да извършват дейности по събиране и транспортиране на отпадъци с произход от поддържане на паркове, градини и зелени площи в междублоковите пространства.

Столична община има сключени договори със следните фирми за сметосъбиране и сметоизвозване, обслужвайки следните районни администрации:

- Консорциум „Титан София Изток 1“ ДЗЗД, обслужва районите - „Банкя“, „Връбница“, „Възраждане“, „Изгрев“, „Кремиковци“, „Лозенец“, „Нови Искър“, „Оборище“, „Панчарево“, „Средец“, „Студентски“, „Триадица – център“;
- „София – Юг“ ДЗЗД, обслужва районите - „Витоша“ и „Овча купел“;
- ДЗЗД „Грийн партньорс – БКС“, обслужва районите - „Изгрев“, „Илинден“, „Надежда“, „Подуяне“, „Сердика“, „Слатина“;
- „ЗМБГ“ АД, обслужва районите – „Красно село“, „Люлин“, „Младост“, „Триадица“
- „СОФЕКОСТРОЙ“ ЕАД, обслужва район „Красна поляна“.

Дейността на Столична община по сметосъбиране и сметоизвозване на смесени битови отпадъци е обезпечена с необходимите съдове за сметосъбиране и сметоизвозване така, че да обхване 100% от населението на столицата, осигурявайки необходимата честота на извозване, която да не позволи препълването на контейнерите. Услугите се извършват по утвърдени графици и повторяемост, наличен на интернет страницата на Столична община.

Въпреки положените усилия от страна на Столична община, настоящата система за сметосъбиране разчита твърде много на ръчния труд, а това прави контрола върху сметосъбирането по-труден и недостатъчно ефективен.

- **Контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки и на други битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса стъкло**

Столична община има сключени договори с три организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки, а именно:

- „Екобулпак България“ АД;
- „Екопак България“ АД;
- „Будекопак“ АД;

Въведените системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки на гражданите са:

- дву -контейнерна – една точка се състои от 1 бр. жълт и 1 бр. зелен контейнер. Такава е системата в 16 района на Столична община: Надежда, Сердика, Красна поляна, Илинден, Възраждане, Витоша, Лозенец, Изгрев, Слатина, Люлин, Подуяне, Връбница, Банкя, Панчарево, Нови Искър и Искър.
- три контейнерна (една точка се състои от 1 бр. син, 1 бр. жълт и 1 бр. зелен контейнер). Такава е системата в 8 района на Столична община: Средец, Триадица, Оборище, Красно село, Младост, Студентски, Овча купел и Кремиковци.
- Събиране от врата на врата – такава система е въведена в три района Банкя,

Кремиковци и Овча купел. В район Банкя са раздадени индивидуални жълти контейнери с вместимост от 120л. и 240л., а в районите Кремиковци и Овча купел са раздадени индивидуални зелени контейнери по 120л. за стъкло, и син и жълт чувал за другите отпадъци.

Броят на съдовете от системата е определена в съответствие с изискванията на чл. 24, т.1 от Наредбата за опаковки и отпадъци от опаковки, където е записано, че за населените места:

- над 100 000 жители за всеки 750 жители се осигурява една точка с минимален общ обем 3300 л;
- за райони от 50 000 до 100 000 жители се осигурява една точка на всеки 550 жители;
- за райони с под 50 000 жители се осигурява за всеки 350 бр. жители;

Точките са разположени на подходящи места на улиците за обхващане на съответния брой жители, регистрирани по настоящ адрес в 24-те района на Столична община. Съгласно сключените договори, ново допълване и актуализация на местата и броя на съдовете в районите се прави в началото на всяка календарна година, в съответствие с предоставените данни на Главна дирекция „ГРАО“ към Столична община за броя на жителите по настоящ адрес в районите през изтеклата година.

Обслужването на офиси, административни сгради, регистрирани етажни собствениости и други генератори на опаковки се извършва с контейнери и/или с чували след подадена заявка до организацията, обслужваща съответния район.

Търговските обекти, генератори на отпадъци от опаковки са задължени да събират разделно отпадъците, които се образуват в резултат на осъществяваната от тях дейност, избирайки начина на тяхното предаването.

В крайградските жилищни зони в районите „Овча купел“, „Кремиковци“ и „Банкя“ се прилага модела „от врата на врата“. На всяко желаещо домакинство се предоставят контейнери и/или чували – жълти, сини и зелени за разделно събиране на отпадъци от домакинствата.

Към 2020 г., обхванатото население от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки е 99.73% (таблица №11).

Таблица 11 Обхванато население от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки

Районна администрация	Обхванато население (в %)
Банкя	100
Витоша	98,30
Връбница	100
Възраждане	100

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

Приложения (част II) на Приложение № 1 към Решение № 912 по Протокол № 82/14.09.2023г.
л.193 от вс.л.270

Районна администрация	Обхванато население (в %)
Изгрев	100
Илинден	100
Искър	100
Красна поляна	100
Красно село	100
Кремиковци	100
Лозенец	100
Люлин	100
Младост	100
Надежда	100
Нови Искър	100
Оборище	100
Овча купел	100
Панчарево	95,14
Подуяне	100
Сердика	100
Слатина	100
Средец	100
Студентски	100
Триадица	100
Общо за Столична община	99,73

Източник: Столична община

Вида и броя на контейнерите за разделно събиране на отпадъци от опаковки по районни администрации в Столична община е даден в следващата таблица:

Таблица 12 Брой, вид и честотата на обслужване на контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки по районни администрации в Столична община ,към 2020г.

Районна администрация	Вид контейнер	Собственост	Обем м ³	Брой	Честота на обслужване на контейнерите
Банкя	Хартия/метал/пластмаса	Екобулпак България АД	1,4	22	Два пъти/месечно
	Съкло	Екобулпак България АД	1,4	27	Един път/месечно
Витоша	Хартия/метал/пластмаса	Екобулпак България АД	1,7	145	Четири пъти/месечно
	Съкло	Екобулпак България АД	1,7	117	Един път/месечно
Връбница	Хартия/метал/пластмаса	Екобулпак България АД	1,7	99	Четири пъти/месечно
	Съкло	Екобулпак България АД	1,7	95	Един път/месечно

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

Приложения (част II) на Приложение № 1 към Решение № 912 по Протокол № 82/14.09.2023г.
л.194 от вс.л.270

Районна администрация	Вид контейнер	Собственост	Обем м ³	Брой	Честота на обслужване на контейнерите
Възраждане	Хартия/метал/пластмаса	Екобулпак България АД	1,7	140	Шест пъти/месечно
	Стъкло	Екобулпак България АД	1,7	130	Един път/месечно
Изгрев	Хартия/метал/пластмаса	Екобулпак България АД	1,7	131	Шест пъти/месечно
	Стъкло	Екобулпак България АД	1,7	89	Един път/месечно
Илинден	Хартия/метал/пластмаса	Екобулпак България АД	1,7	114	Четири пъти/месечно
	Стъкло	Екобулпак България АД	1,7	104	Един път/месечно
Искър	Хартия/метал/пластмаса	Булекопак АД	1,5	143	Четири пъти/месечно
	Стъкло	Булекопак АД	1,5	143	Един път/месечно
Красна поляна	Хартия/метал/пластмаса	Екобулпак България АД	1,7	126	Четири пъти/месечно
	Стъкло	Екобулпак България АД	1,7	120	Един път/месечно
Красно село	Хартия	Екопак България АД	1,5	155	Шест пъти/месечно
	Метал/пластмаса	Екопак България АД	1,5	153	Шест пъти/месечно
	Стъкло	Екопак България АД	1,5	156	Един път/месечно
Кремиковци	Хартия	Екобулпак България АД	1,1	36	Шест пъти/месечно
	Метал/пластмаса	Екобулпак България АД	1,1	36	Шест пъти/месечно
	Стъкло	Екобулпак България АД	1,1	36	Два пъти/месечно
Лозенец	Хартия/метал/пластмаса	Екобулпак България АД	1,7	126	Шест пъти/месечно
	Стъкло	Екобулпак България АД	1,7	108	Един път/месечно
Люлин	Хартия/метал/пластмаса	Екобулпак България АД	1,7	186	Четири пъти/месечно
	Стъкло	Екобулпак България АД	1,7	185	Един път/месечно
Младост	Хартия	Екопак България АД	1,5	135	Шест пъти/месечно
	Метал/пластмаса	Екопак България АД	1,5	135	Шест пъти/месечно
	Стъкло	Екопак България АД	1,5	137	Един път/месечно
Надежда	Хартия/метал/пластмаса	Екобулпак България АД	1,7	150	Четири пъти/месечно
	Стъкло	Екобулпак България АД	1,7	143	Един път/месечно
Нови искър	Хартия/метал/пластмаса	Булекопак АД	1,5	100	Четири пъти/месечно

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

Приложения (част II) на Приложение № 1 към Решение № 912 по Протокол № 82/14.09.2023г.

л.195 от вс.л.270

Районна администрация	Вид контейнер	Собственост	Обем м ³	Брой	Честота на обслужване на контейнерите
	Стъкло	Булекопак АД	1,5	100	Един път/месечно
Оборище	Хартия	Екопак България АД	1,5	80	Шест пъти/месечно
	Метал/пластмаса	Екопак България АД	1,5	80	Шест пъти/месечно
	Стъкло	Екопак България АД	1,5	80	Един път/месечно
Овча купел	Хартия	Екобулпак България АД	1,1	127	Шест пъти/месечно
	Метал/пластмаса	Екобулпак България АД	1,1	127	Шест пъти/месечно
	Стъкло	Екобулпак България АД	1,1	127	Два пъти/месечно
Панчарево	Хартия/метал/пластмаса	Екобулпак България АД	1,7	93	Четири пъти/месечно
	Стъкло	Екобулпак България АД	1,7	75	Един път/месечно
Подуяне	Хартия/метал/пластмаса	Екобулпак България АД	1,7	159	Четири пъти/месечно
	Стъкло	Екобулпак България АД	1,7	159	Един път/месечно
Сердика	Хартия/метал/пластмаса	Екобулпак България АД	1,7	103	Четири пъти/месечно
	Стъкло	Екобулпак България АД	1,7	92	Един път/месечно
Слатина	Хартия/метал/пластмаса	Екобулпак България АД	1,7	156	Четири пъти/месечно
	Стъкло	Екобулпак България АД	1,7	134	Един път/месечно
Средец	Хартия	Екопак България АД	1,5	70	Шест пъти/месечно
	Метал/пластмаса	Екопак България АД	1,5	70	Шест пъти/месечно
	Стъкло	Екопак България АД	1,5	70	Един път/месечно
Студентски	Хартия	Екопак България АД	1,5	113	Шест пъти/месечно
	Метал/пластмаса	Екопак България АД	1,5	113	Шест пъти/месечно
	Стъкло	Екопак България АД	1,5	113	Един път/месечно
Триадица	Хартия	Екопак България АД	1,5	120	Шест пъти/месечно
	Метал/пластмаса	Екопак България АД	1,5	121	Шест пъти/месечно
	Стъкло	Екопак България АД	1,5	120	Един път/месечно
Общо				6324	

Източник: Столична община

През 2017 г. за район "Надежда", в рамките на проект „Стимулиране на гражданското участие в процеса на рециклиране“, финансиран от ОП „Балкани – Средиземно море“ (2014 – 2020) на ЕС, Столична община е изпълнила цялостна организация за разделно събиране на отпадъци от опаковки – пластмаса, хартия, метал и стъкло, както и хранителни такива за 300 домакинства от района. Със средства от проекта, за тези домакинства са закупени и предоставени комплекти контейнери за домашно ползване за разделно събиране на отпадъци от опаковки (1 бр. за пластмаса/хартия/ метал и 1 бр. за стъкло) и 1 бр. контейнер за събиране хранителни отпадъци, а в междублоковите пространства са изградени пет броя заграждения (тип „Зелен остров“, с контрол на достъпа само за участващите в проекта семейства), където са разположени контейнерите за разделно събиране на отпадъци (пластмаса/хартия/метал; стъкло и хранителни), както и съдовете необходими за събиране на остатъчната фракция смесен битов отпадък.

В резултат от високата мотивация и удовлетвореност на гражданите в район Надежда, през 2021 г. Столична община е осигурила средства от натрупани отчисления по чл.64 от Закона за управление на отпадъците, в размер на общо 450 000 лв. за разширяване на пилотната система за разделно събиране на отпадъците в район Надежда и в район Овча купел. Двете районни администрации са създали необходимата организация за включване на още 1500 домакинства в режим на етажна собственост в процеса по разширяване на пилотната система за разделно събиране на отпадъците в Столична община, като към момента са сключени договори за изграждането на 10 бр. от общо 25 бр. заграждения тип „Зелен остров“, а в началото на 2022 г. предстои доставка на 600 бр. комплекта съдове за разделно събиране за домакинствата.

● **Контейнери и транспортни средства за разделно събиране на отпадъци от текстил и обувки**

Столична община има сключени договори с две фирми за изграждане и обслужване на системата за разделно събиране на облекла и текстилни материали с основни генератори от домакинствата:

- „Тексайд България“ ЕООД;
- „Евротекс“ ЕООД;

По данни на Столичния инспекторат на територията на Столична община са разположени 113 броя контейнери със заключващ механизъм, с обем от 2 м³. Събраните от контейнерите отпадъци се транспортират от специализираните компании за третиране на текстилни отпадъци до площадки на дружествата опериращи на територията на Столична община, с цел извършване на операции по сортиране. Събраните текстилни отпадъци се разделят по видове, като годните за повторна употреба се отделят, а останалите се нарязват и се използват като памучни парцали за

С Т О Л И Ч Е Н О Б Щ И Н С К И С Ъ В Е ТПриложения (част II) на Приложение № 1 към Решение № 912 по Протокол № 82/14.09.2023г.
л.197 от вс.л.270

индустрията. Това което остава след сортирането се балира и се предава на други компании за последващото рециклиране и оползотворяване.

Списък на контейнерите за разделно събиране на битови отпадъци от облекло и текстилни материали, разположени на територията на Столична община са дадени в следващата таблица:

Таблица 13 Брой контейнери за разделно събиране на отпадъци от текстил и текстилни материали по районни администрации за Столична община, към 2020г

№	Районна администрация	Брой	Обслужваща фирма
1	Банкя	2	Евротекс ЕООД
2	Витоша	9	Евротекс ЕООД/ Тексайд България ООД
3	Връбница	2	Евротекс ЕООД/ Тексайд България ООД
4	Възраждане	5	Евротекс ЕООД/ Тексайд България ООД
5	Изгрев	5	Евротекс ЕООД/ Тексайд България ООД
6	Илинден*	4	Евротекс ЕООД
7	Искър	4	Евротекс ЕООД
8	Красна поляна	3	Евротекс ЕООД
9	Красно село	5	Евротекс ЕООД/ Тексайд България ООД
10	Кремиковци	4	Евротекс ЕООД/ Тексайд България ООД
11	Лозенец	5	Евротекс ЕООД/ Тексайд България ООД
12	Люлин	5	Евротекс ЕООД/ Тексайд България ООД
13	Младост	9	Евротекс ЕООД/ Тексайд България ООД
14	Надежда	5	Евротекс ЕООД/ Тексайд България ООД
15	Нови Искър	4	Евротекс ЕООД/ Тексайд България ООД
16	Оборище	4	Евротекс ЕООД/ Тексайд България ООД
17	Овча купел	7	Евротекс ЕООД/ Тексайд България ООД
18	Панчарево	6	Евротекс ЕООД/ Тексайд България ООД
19	Подуяне	4	Евротекс ЕООД/ Тексайд България ООД
20	Сердика	2	Евротекс ЕООД/ Тексайд България ООД
21	Слатина	4	Евротекс ЕООД
22	Средец	6	Евротекс ЕООД/ Тексайд България ООД
23	Студентски	3	Евротекс ЕООД
24	Триадица	6	Евротекс ЕООД/ Тексайд България ООД
Общо за Столична община		113	

Източник: Столичен инспекторат

*За район Илинден е предвиден допълнителен брой контейнер, който към настоящият момент е на етап проект.

Транспортните средства, които се използват за обслужване на контейнерите са товарни с начин на сметосъбиране – ръчно. Графиците на обслужване на контейнерите по

районни администрации е представен на интернет страницата на Столична община и Столичен инспекторат.

- **Контейнери и транспортни средства за разделно събиране на зелени и хранителни биоотпадъци**

Разделното събиране на зелени биоотпадъци в крайградските района на София се извършва на обособени за целта места, където се предават зелени отпадъци от поддръжка на дворове – листа, треви, клони, храсти, стъбла и др. Събраните зелени отпадъци се транспортират до Инсталация за биологични третиране в района на „Хан Богров“. За 2021 г., обособени места за разделно събиране на зелени биоразградими отпадъци са в районите „Връбница“ и „Кремиковци“.

За районите „Триадица“, „Нови Искър“, „Връбница“, „Панчарево“, „Кремиковци“ и „Искър“ са разположени контейнери с обем от 4м³, в които се изхвърлят разделно събраните зелени отпадъци. Списък на контейнерите за разделно събиране в посочените райони е даден в следващата таблица:

Таблица 14 Брой на контейнерите за разделно събиране на зелени отпадъци в районите „Триадица“, „Нови Искър“, „Връбница“, „Панчарево“, „Кремиковци“ и „Искър“, към 2021г.

№	Район	Бр. контейнери
1	Триадица	1
2	Връбница	15
3	Нови Искър	15
4	Искър	6
5	Панчарево	5
6	Кремиковци	1
Общо		43

Източник: Столичен инспекторат

В останалите райони на Столична община (централни градски части), зелените отпадъци се поставят в чували до контейнерите за битов отпадък. От тези места се събират със специализирана техника и се транспортират до Инсталация за биологично третиране в района на „Хан Богров“.

Биоотпадъците, които се образуват от училища, детски градини, детски кухни, търговски обекти, заведения за обществено хранене, хотели и др. се събират разделно и се предават на ОП „Столично предприятие за третиране на отпадъци“, постъпвайки в инсталация за биоразградими (хранителни) отпадъци. Посочените обекти са задължени да определят отговорни лица, да не ги смесват с други отпадъци и да ги предават за последваща обработка.

В системата за разделно събиране на биоотпадъци са включени и пазарите, като основни генератори на биоотпадъци. През 2020 г. са събрани разделно общо 1414 тона отпадъци от пазари: „Слатина Булгарплод“ ООД, „Пазари-юг“ ЕАД, „Тържище София“ АД, „Пазари запад“ ЕАД, „Пазари Възраждане“ ЕАД, „Пазари Изток“ ЕАД и „Пазари Север“ ЕАД.

• **Инфраструктура за разделно събиране на опасни отпадъци от бита**
Столична община, съвместно с „БалБок“ Инженеринг АД, от 2012 г. прилагат иновативна система за разделно събиране на опасни отпадъци. Опасните отпадъци се предават безвъзмездно от домовете на гражданите по заявка и по-график в Мобилен събирателен пункт, с определени дати, места и часове. Лекарствата с изтекъл срок на годност се събират само в Мобилен събирателен пункт.

Основните групи отпадъци, които се събират са:

- Лакове и бояджийски материали;
- Живак и живаксъдържащи уреди;
- Домакински препарати и химикали;
- Мastica и замърсени опаковки;
- Фармацевтични продукти /лекарства с изтекъл срок на годност/.

4.8.2. Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

На територията на Столична община има разположени три инсталации за третиране на строителни отпадъци – в кв. Враждебна, собственост на „Софинвест“ ЕООД; в кв. „Дружба“, гр. София – собственост на собственост на „Холсим Кариерни Материали“ АД и в кв. Връбница, собственост на „Щрабаг“ ЕАД.

Столична община е сключила договор със „Софинвест“ ЕАД за извършване на дейности по третиране на отпадъци на площадката, представляваща част от имот с идентификатор ПИ 68134.8631.111, собственост на Столична община, находяща се в гр. София, район Кремиковци, кв. „Враждебна“. „Софинвест“ ЕАД е търговско дружество с основна задача да изпълнява инвеститорските функции на обектите на Столична община, в т.ч. да организира проучването, проектирането и строителството, изпълнение на инвеститорския контрол на основната част от изграждания сграден фонд, инженерна и социална инфраструктура на София.

Отпадъците, които постъпват за третиране на площадката на „Софинвест“ ЕАД са с генератор от домакинствата и от обекти на Столична община е възложител, и най-често представляват едрогабаритни отпадъци и смесени строителни отпадъци от ремонтни дейности. Съгласно действащият разрешителен документ на „Софинвест“ ЕАД, на

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

Приложения (част II) на Приложение № 1 към Решение № 912 по Протокол № 82/14.09.2023г.
л.200 от вс.л.270

площадката на дружеството могат да се приемат за третиране следните видове отпадъци:

Таблица 15 Отпадъци, приемане на площадката на „Софинвест“ ЕАД, кв. Враждебна, Столична община

№	Вид на отпадъка		Дейности по третиране	
	код	наименование		
1	10 12 08	Отпадъчни керамични изделия, тухли, керемиди, плочки и строителни материали (след термично третиране)	R5 – рециклиране или възстановяване на други неорганични материали; R10 – обработване на земната повърхност, водещо до подобрения в земеделието	
			R12 – размяна на отпадъците за оползотворяване, по който и да е методите R1-R11 (сортиране, трошене); R13 – Съхраняване на отпадъци до извършване на някой от дейностите с кодове R1-R12, с изключение на временното съхраняване на отпадъци на площадката на образуване до събирането им.	
2	15 01 01	Хартиени и картонени опаковки	R12 – размяна на отпадъците за оползотворяване, по който и да е методите R1-R11 (сортиране, трошене); R13 – Съхраняване на отпадъци до извършване на някой от дейностите с кодове R1-R12, с изключение на временното съхраняване на отпадъци на площадката на образуване до събирането им.	
3	15 01 02	Пластмасови опаковки		
4	15 01 03	Опаковки от дървесни материали		
5	15 01 04	Метални опаковки		
6	15 01 05	Композитни/многослойни опаковки		
7	15 01 06	Смесени опаковки		
8	15 01 07	Стъклени опаковки		
9	15 01 09	Текстилни опаковки		
10	16 01 03	Излезли от употреба гуми		
11	16 01 20	Стъкло		
12	16 01 99	Отпадъци, неупоменати другаде		
13	16 11 06	Облицовъчни огнеупорни материали от неметалургични процеси, различни от упоменатите в 16 11 05		R5 – рециклиране или възстановяване на други неорганични материали; R10 – обработване на земната повърхност, водещо до подобрения в земеделието
14	17 01 01	Бетон	R12 – размяна на отпадъците за оползотворяване, по който и да е методите R1-R11 (сортиране, трошене); R13 – Съхраняване на отпадъци до извършване на някой от дейностите с кодове R1-R12, с изключение на временното съхраняване на отпадъци на площадката на образуване до събирането им.	
15	17 01 02	Тухли		
16	17 01 03	Керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия		
17	17 01 07	Смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия, различни от упоменатите в 17 01 06		
18	17 02 01	Дървесен материал		
19	17 02 02	Стъкло		
20	17 02 03	Пластмаса		R12 – размяна на отпадъците за оползотворяване, по който и да е методите R1-R11 (сортиране, трошене);

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

Приложения (част II) на Приложение № 1 към Решение № 912 по Протокол № 82/14.09.2023г.
л.201 от вс.л.270

№	Вид на отпадъка		Дейности по третиране
	код	наименование	
			R13 – Съхраняване на отпадъци до извършване на някой от дейностите с кодове R1-R12, с изключение на временното съхраняване на отпадъци на площадката на образуване до събирането им.
21	17 03 02	Асфалтови смеси, съдържащи други вещества, различни от упоменатите в 17 03 01	R5 – рециклиране или възстановяване на други неорганични материали; R10 – обработване на земната повърхност, водещо до подобрения в земеделието R12 – размяна на отпадъците за оползотворяване, по който и да е методите R1-R11 (сортиране, трошене); R13 – Съхраняване на отпадъци до извършване на някой от дейностите с кодове R1-R12, с изключение на временното съхраняване на отпадъци на площадката на образуване до събирането им.
22	17 05 04	Почва и камъни, различни от упоменатите в 17 05 03	
23	17 05 06	Изкопани земни маси, различни от упоменатите в 17 05 05	
24	17 05 08	Баластра от релсов път, различна от упоменатата в 17 05 07	
25	17 06 01*	Изоляционни материали, съдържащи азбест	R12 – размяна на отпадъците за оползотворяване, по който и да е методите R1-R11 (сортиране, трошене); R13 – Съхраняване на отпадъци до извършване на някой от дейностите с кодове R1-R12, с изключение на временното съхраняване на отпадъци на площадката на образуване до събирането им.
26	17 06 04	Изоляционни материали, различни от упоменатите в 17 06 04 и 17 06 03	R5 – рециклиране или възстановяване на други неорганични материали; R10 – обработване на земната повърхност, водещо до подобрения в земеделието R12 – размяна на отпадъците за оползотворяване, по който и да е методите R1-R11 (сортиране, трошене); R13 – Съхраняване на отпадъци до извършване на някой от дейностите с кодове R1-R12, с изключение на временното съхраняване на отпадъци на площадката на образуване до събирането им.
27	17 08 02	Строителни материали на основата на гипс, различни от упоменатите в 17 08 01	
28	17 09 04	Смесени отпадъци от строителство и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 0, 17 09 02 и 17 09 03	R10 – обработване на земната повърхност, водещо до подобрения в земеделието R13 – Съхраняване на отпадъци до извършване на някой от дейностите с кодове R1-R12, с изключение на временното съхраняване на отпадъци на площадката на образуване до събирането им.
29	19 09 02	Утайки от избистряне на вода	
30	19 10 06	Други фракции, различни от упоменатите в 19 10 05	R12 – размяна на отпадъците за оползотворяване, по който и да е методите R1-R11 (сортиране, трошене); R13 – Съхраняване на отпадъци до извършване на някой от дейностите с кодове R1-R12, с изключение на временното съхраняване на отпадъци на площадката на образуване до събирането им.
31	19 12 01	Хартия и картон	
32	19 12 04	Пластмаса и каучук	
33	19 12 05	Стъкло	
34	19 12 07	Дървесни материали, различни от упоменатите в 19 12 06	

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

Приложения (част II) на Приложение № 1 към Решение № 912 по Протокол № 82/14.09.2023г.
л.202 от вс.л.270

№	Вид на отпадъка		Дейности по третиране
	код	наименование	
35	19 12 09	Минерали (например пясък, камъни)	R5 – рециклиране или възстановяване на други неорганични материали; R10 – обработване на земната повърхност, водещо до подобрения в земеделието
36	19 12 12	Други отпадъци (включително смеси от материали) от механично третиране на отпадъци, различни от упоменатите	R12 – размяна на отпадъците за оползотворяване, по който и да е методите R1-R11 (сортиране, трошене); R13 – Съхраняване на отпадъци до извършване на някой от дейностите с кодове R1-R12, с изключение на временното съхраняване на отпадъци на площадката на образуване до събирането им.
37	20 02 01	Биоразградими отпадъци	R12 – размяна на отпадъците за оползотворяване, по който и да е методите R1-R11 (сортиране, трошене); R13 – Съхраняване на отпадъци до извършване на някой от дейностите с кодове R1-R12, с изключение на временното съхраняване на отпадъци на площадката на образуване до събирането им.
38	20 02 02	Почва и камъни	R5 – рециклиране или възстановяване на други неорганични материали; R10 – обработване на земната повърхност, водещо до подобрения в земеделието R12 – размяна на отпадъците за оползотворяване, по който и да е методите R1-R11 (сортиране, трошене); R13 – Съхраняване на отпадъци до извършване на някой от дейностите с кодове R1-R12, с изключение на временното съхраняване на отпадъци на площадката на образуване до събирането им.
39	20 02 03	Други биоразградими отпадъци	R12 – размяна на отпадъците за оползотворяване, по който и да е методите R1-R11 (сортиране, трошене); R13 – Съхраняване на отпадъци до извършване на някой от дейностите с кодове R1-R12, с изключение на временното съхраняване на отпадъци на площадката на образуване до събирането им.
40	20 03 01	Смесени битови отпадъци	
41	20 03 07	Обемни отпадъци	R10 – обработване на земната повърхност, водещо до подобрения в земеделието R12 – размяна на отпадъците за оползотворяване, по който и да е методите R1-R11 (сортиране, трошене); R13 – Съхраняване на отпадъци до извършване на някой от дейностите с кодове R1-R12, с изключение на временното съхраняване на отпадъци на площадката на образуване до събирането им.
42	20 03 99	Битови отпадъци, неупоменати другаде	R10 – обработване на земната повърхност, водещо до подобрения в земеделието R12 – размяна на отпадъците за оползотворяване, по който и да е методите R1-R11 (сортиране, трошене); R13 – Съхраняване на отпадъци до извършване на някой от дейностите с кодове R1-R12, с изключение на временното съхраняване на отпадъци на площадката на образуване до събирането им.

В рамките на площадката с оператор „Софинвест“ ЕАД са обособени следните функционални зони:

- Зона за постъпване на отпадъците;
- Зона за предварително третиране на ЕГО в мобилна инсталация;
- Зона за сортиране и рециклиране на строителни отпадъци с инсталация за трошене;
- Зона за съхранение на изолационни материали, съдържащи азбест;
- Зона за извършване на рекултивация чрез обратен насип.

Отделените при сортирането на смесени отпадъци от ремонтни дейности и на ЕГО отпадъци, които подлежат на последващо рециклиране се съхраняват в рамките на „Зона за предварително третиране на ЕГО“ в обособени за това зони и периодично се предават за последващо третиране на дружества, притежаващи разрешение за извършване на дейности за преработка на конкретните видове отпадъци.

Изградената на площадката мобилна инсталация за третиране на едрогабаритни битови отпадъци е с капацитет от 80 000 т/г., и е предназначена да обработва отпадъци както от домакинствата, така и от сферата на бизнеса.

На площадката е изградена и инсталация за третиране на строителни отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата и от строителни дейности, по които СО е възложител. Инсталацията се също се оперира от общинското дружество „Софинвест“, като същата има капацитет от 160 000 т/год. и възможност да обслужва и фирмите от строителния бранш, извършващи строителни дейности на територията на СО.

По данни на дружеството, свободния обем за обезвреждане чрез оползотворяване в обратен насип на инертни отпадъци в рамките на зоната за рекултивация към настоящият момент е почти изчерпан. По тази причина Столична община е предприела действия за изграждане на нова площадка за третиране на едрогабаритни отпадъци (ЕГО); локализиране на нарушени терени, които да бъдат рекултивирани и изграждане на нови площадки за третиране и временно съхранение на строителни отпадъци. След приключване на всички законови процедури и въвеждането на въпросните площадки в експлоатация, Столична община, съвместно със „Софинвест“ ЕАД, ще премине към финален етап на рекултивация на площадката в кв. Враждебна, като се запази само площадката за третиране на строителни отпадъци, а зоната за оползотворяване на инертните отпадъци ще бъде рекултивирана до зелена или паркова зона.

През периода 30.06.2020 г. - 21.10.2021 г. на дружеството-оператор „Софинвест“ ЕАД от страна на РИОСВ-София са извършвани проверки на дейността на площадката. При всяка проверка са съставяни констативни протоколи и са давани предписания със срок за изпълнение. Отново по данни на дружеството всички предписания са изпълнени в указания срок.

4.8.3. Инсталации и съоръжения за третиране на утайки от ГПСОВ

Отпадъчните води на Столична община се пречистват в Пречиствателната станция за отпадъчни води (ПСОВ) „Кубратово“, в която постъпват битови, индустриални и дъждовни отпадъчни води. Станцията е въведена в експлоатация през 1984 г. като вече 38 години съоръжението работи без прекъсване. През годините са правени частични реконструкции и подобрения, финансирани със средства на ЕС и чрез инвестиционната програма на „Софийска вода“ АД, част от Веолия. Станцията се намира в най-ниската северна част на София – Кубратово, на обща площ от 60 хектара, с капацитет да третира до 500 000 м³ отпадъчни води на ден.

В ПСОВ Кубратово се обработват първични утайки, които се генерират при механичното пречистване на водата и излишните активни утайки, формирани в процеса на биологичното пречистване. Излишните активни утайки в ПСОВ „Кубратово“ постъпват в 2 бр. калоуплътнители, където гравитачно се уплътняват, след което постъпват за механично съгъстяване с флокуланти към барабанны и един лентов съгъстител.

Съгъстените и първични утайки се смесват и се подлагат на анаеробна стабилизация в 5 анаеробни стабилизатори, където престояват между 15 и 20 дни. Стабилизирани утайки постъпват в 2 бр. калоуплътнители, след като се обезводнява в 5 филтърпреси, с помощта на флокуланти. Обезводнените утайки се смесват с негасена вар, което цели хигиенизацията на утайките и постигането на изискуемите параметри за употреба в земеделието и се разпределят на изсушителните полета.

През 2016 г. в ПСОВ Кубратово е изграден и въведен в експлоатация нов газхолтер. Изграждането на допълнителен биореактор за анаеробна деградация е завършено до етап АКТ-15 от 11.11.2020г. От 14.12.2020г. съоръжението е в процес на провеждане на 72 часови проби за доказване на работни параметри в реални условия.

През 2018 г. е финализирана откритата процедура за възлагане на обществена поръчка за избор на изпълнител за „Подготовка на регионално прединвестиционно проучване (РПИП) за водоснабдяване и канализация за територията на Столична община“. При изготвянето на РПИП за водоснабдяване и канализация на Столична община, са разгледани различни технологични варианти за устойчиво управление на утайките чрез разработване на допълнения в съпътстващата документация за кандидатстване пред ОПОС 2014-2020 г., като е предложено интегриране в проекта на инсталация за термална хидролиза на утайките, отстранени в пречиствателния процес. Този нов процес ще позволи надеждно стабилизиране на генерираните утайки, намаление на техния обем и ефективно производство на биогаз. След изпълнение на проекта утайките ще могат да бъдат оползотворявани чрез преработката им до компост и използването му за обогатяване на земеделски земи.

В края на 2020г. е представено заключителното становище на инициативата JASPERS, изготвено въз основа на предпроектното проучване. Документа е задължително условие за успешно кандидатстване за финансиране пред УО на ОПОС 2014-2020. Подготвен е Формуляр за кандидатстване за европейско финансиране на проектното предложение „Реконструкция, модернизация, доизграждане и изграждане на ВиК инфраструктура в агломерации „София-град“, „Банкя“ и „Нови Искър“.

В проектното предложение е предвидена и реконструкция/модернизация на СПСОВ „Кубратово“. Проектното предложение има за цел да реализира мерки за реконструкция, модернизация, ново оборудване и доизграждане на съоръжения в СПСОВ „Кубратово“, като включва съоръжение за снижаване на концентрацията на азот в утайковите води (Анамокс реактор), байпас от аериран пяско-масло задържател до биобасейните, допълнително третиране на утайките в инсталация за термална хидролиза.

4.8.4. Изводи и препоръки

Анализ на развитието и състоянието на инфраструктурата в Столична община за събиране, транспортиране и третиране на битови, строителни отпадъци и утайки от ПСОВ дават основание да се направят следните изводи:

- През последните години Столична община разработва и прилага мащабна и интегрирана политика за развитие на инфраструктура и системи за управление на отпадъците, генерирани на нейната територия, която я извежда като най - напредналата община в страната по отношение на изградена и в процес на изграждане съвременна инфраструктура третиране на битови отпадъци;
- От 2015 г. на територията на с. Яна, район „Кремиковци“ е изградена Инсталация за механично-биологично третиране, съпроводена с производство на RDF гориво с капацитет 1300 т. отпадъци на денонощие или 410 000 т/година.
- Приключило е изграждането на етап 1 и 2 от „Интегрирана система от съоръжения за третиране на битови отпадъци на Столична община“, както и изграждането на клетки №1 и №2 474 250,83 м3 или 52,40% от капацитета на клетките. Столична община планира изграждането на клетка №3, но към настоящият момент (2022 г.) все още не са стартирали дейности по нейното изграждане.
- На площадка „Хан Богров“, район „Кремиковци“ е изградена инсталация за биологично третиране (ИБТ), в рамките на Фаза I на Проект №DIR -592113-1-9 “Интегрирана система от съоръжения за третиране на битови отпадъци на Столична община“. Изградените съоръжения са с достатъчен капацитет и включват: инсталацията за аеробно третиране на зелени отпадъци с капацитет 24

000 т/год. и инсталация за анаеробно третиране на разделно събрани биоотпадъци (хранителни и кухненски отпадъци) с капацитет 20 000 т/год. Като краен продукт от работата на двете инсталации се произвежда висококачествен компост, сертифициран за ползване за домашни нужди и в земеделието, както и електрическа и топлинна енергия – получени след оползотворяване на метана, генериран в процеса на анаеробното разграждане на биоотпадъци.

- Към настоящия момент изградената и действаща Интегрирана система за третиране на битовите отпадъци, генерирани на територията на СО, притежава все още свободен капацитет, макар към края на 2020 г., Заводът за МБТ да работи на приблизително 96% от проектния си капацитет.
- Нерешен остава въпроса с оползотворяването на RDF, произвеждан в Завода за механично-биологично третиране на смесени битови отпадъци - Садината.
- В изпълнение на чл. 19, ал. 3, т.11 от ЗУО, кмета на Столична община е осигурил площадки за безвъзмездно предаване на битови отпадъци от домакинствата. Предвижда се изграждане/обособяване на мобилни пунктове за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, включващо: хартия, пластмаса, стъкло, метали, електрическо и електронно оборудване, батерии, акумулатори, опасни битови отпадъци, излезли от употреба гуми, дрехи, лекарства с изтекъл срок, вкл. едрогабаритни отпадъци.
- Столична община е осигурила голям набор от различни съдове и техника за сметосъбиране, която обхваща 100% от населението на общината.
- На територията на Столична община се прилагат схеми за разделно събиране на отпадъци от опаковки, посредством сключени договори с три организации по оползотворяване - „Екобулпак България“ АД; „Екопак България“ АД; „Булекопак“ АД;
- Столична община е осигурила разделното събиране на ИУЕЕО, излезли от употреба гуми (ИГУ), негодни за употреба акумулатори, отработени масла, включени в системата на организации за оползотворяване на МРО;
- Столична община има сключени договори с две фирми за изграждане и обслужване на системата за разделно събиране на облекла и текстилни материали с основни генератори от домакинствата. За всички районни администрации в общината са осигурени достатъчно по брой и обем съдове за разделно събиране на облекла и текстил.
- Осигурено е разделното събиране на зелени биоотпадъци в крайградските района на София (районите „Връбница“ и „Кремиковци“). За районите „Триадица“, „Нови Искър“, „Връбница“, „Панчарево“, „Кремиковци“ и „Искър“ са разположени общо 43 контейнери с обем от 4м³, за разделното събиране на зелени отпадъци.

- Биоотпадъците, които се образуват от училища, детски градини, детски кухни, търговски обекти, заведения за обществено хранене, хотели и др. се събират разделно и се предават на ОП „Столично предприятие за третиране на отпадъци“, постъпвайки в инсталация за биоразградими (хранителни) отпадъци.
- Съвместно с „БалБок Инженеринг“ АД, опасните битови отпадъци се предават безвъзмездно по заявка и по-график в мобилен събирателен пункт.
- Строителните отпадъци с произход от домакинствата се предават на площадка на „Софинвест“ ЕАД; Предвиждат се действия за изграждане на нова площадка за третиране на едрогабаритни отпадъци (ЕГО), в т.ч. изграждане на нови площадки за третиране и временно съхранение на строителни отпадъци.
- ПСОВ „Кубратово“ разполага с необходимите съоръжения и капацитет за третиране и оползотворяване на утайките, както и със собствена акредитирана лаборатория за изпитване на качеството на води и утайки.
- Към настоящият момент (2022 г.) е подготвен формуляр за кандидатстване за финансиране пред УО на ОПОС 2014-2020. за проектно предложение „Реконструкция, модернизация, доизграждане и изграждане на ВиК инфраструктура в агломерации „София-град“, „Банкя“ и „Нови Искър“.
- Инсталациите за оползотворяване на метан с производство на енергия от депото за битови отпадъци „Суходол“ и от утайките от ПСОВ „Кубратово“ са първите в страната по отношение на общинските и националните политики за намаляване на емисиите от парникови газове.

АНАЛИЗ

**НА ПРИЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ И СЪЩЕСТУВАЩИ ПРАКТИКИ ПО
ПРЕДОТВАРТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ**

4.9. АНАЛИЗ НА ПРИЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ И СЪЩЕСТУВАЩИ ПРАКТИКИ ПО ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Въведение

Предмет на анализа в този раздел са приложените и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъци в Столична община. Анализът има за цел да даде отговори на следните въпроси:

- Има ли установени практики по предотвратяване на отпадъци в общината;
- Има ли планирани и приложени административни мерки, които са стимул за физически и юридически лица да прилагат предотвратяване на отпадъци;

Информационна обезпеченост на анализа

За информационна обезпеченост на анализа е ползвана информация от Столична община за реализираните проекти на местно ниво в т.ч. публично достъпна информация от страницата на Столична община и Столичен инспекторат; нормативни актове на Столична община и др.

4.9.1. Приложени мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците

1. Добри практики за предотвратяване образуването на отпадъци

1.1. Пилотна инициатива за разделно събиране на отпадъци от домакинства чрез създаване на заграждения тип „Зелен остров“ по проект „Стимулиране на гражданското участие в процеса на рециклиране“ (Stimulating citizens participation to recycle processes – Benefit As you Save – BAS)

От началото на 2019 г., Столична община стартира пилотна инициатива за разделното събиране на отпадъци от домакинствата, обхващаща 300 домакинства от район „Надежда“. С решение от 10 март 2017г. на Комитета за наблюдение към Програма за транснационално сътрудничество „Балкани – Средиземно море“ (2014 - 2020), е одобрено за финансиране проектно предложение на тема „Стимулиране на гражданското участие в процеса на рециклиране“ (Stimulating citizens participation to recycle processes – Benefit As you Save – BAS), в което Столична община участва като партньор. Водещ партньор на Проекта е град Вула, регион Атика, Гърция. Партньори са още общините Илджиево (Гърция), Лимасол (Кипър) и Тирана (Албания), подкрепени от Предприемачески център за развитие на МСП и Технически университет „Св. Климент Охридски“ в град Битоля, Македония. Проект BAS се

фокусира върху разработването на План за действие за провеждане на пилотно разделно събиране на отпадъци от опаковки и хранителни такива и насърчаване участието на гражданите в процесите на рециклиране и повторна употреба на материалите. В рамките на инициативата е тествана системата за разделно събиране и извозване на хранителни отпадъци от домакинствата до Инсталация за биоотпадъци, площадка Хан Богров, където от хранителните отпадъци се произвежда електричество и компост.

В началото на месец март 2019 г. за нуждите на идентифицираните домакинства са закупени и предоставени комплекти контейнери за домашно ползване за разделно събиране на отпадъци от опаковки (1 бр. за пластмаса/хартия/метал и 1 бр. за стъкло) и 1 бр. контейнер за събиране на хранителни отпадъци. За целите на проекта са изградени пет броя заграждения (тип „Зелен остров“ с контрол на достъпа само за участващите в проекта семейства чрез заключване с ключ), където са разположени общите контейнери с обем 1100 л. за разделно събиране на отпадъци (пластмаса/хартия/метал и стъкло), както и съдовете необходими за събиране на останалия смесен битов отпадък, който не следва да попада в другите контейнери. Във всяко заграждение са разположени и по два броя съдове с цвят кафяв, с обем от 240 л., общо 10 бр., където участващите домакинства ежедневно изхвърлят разделно хранителни отпадъци.

Фигура 1 Илюстрация на заграждения тип „Зелен остров“, район „Надежда“

Във всеки един от съдовете за сметосъбиране, намиращи се в загражденията тип „Зелен остров“ са монтирани сензори за обем, които следят запълняемостта на поставените контейнери, вкл. и на контейнерите за смесен битов отпадък. В резултат изпълнението на дейностите по проекта през 2020 с Решение на Столичен общински съвет №639 от

17.12.2020г. е одобрено разширяване на системата за разделно събиране на отпадъци и в други райони на Столична община.

Столична община е осигурила средства от натрупани отчисления по чл.64 от Закона за управление на отпадъците, в размер на общо 450 000 лв. за разширяване на пилотната система за разделно събиране на отпадъците в район Надежда и в район Овча купел. Двете районни администрации са създали необходимата организация за включване на още 1500 домакинства в режим на етажна собственост в процеса по разширяване на пилотната система за разделно събиране на отпадъците в Столична община. Към настоящият момента са сключени договори за изграждането на 10 бр. от общо 25 бр. заграждения тип „Зелен остров“, а в началото на 2022 г., предстои доставка на 600 бр. комплекта съдове за разделно събиране за включените домакинствата.

1.2. Изграждане и поддържане на 3 схеми за разделно събиране и рециклиране на отпадъци по проект: „Подобряване на управлението на отпадъците на територията на Столична община, по Открита покана № 2 BGENVIRONMENT-3.002 – „Кръгова икономика и ресурсна ефективност“ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програма „Опазване на околната среда и климатични промени“, финансирана от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014 – 2021 г.

От юни 2021 г., Столичен инспекторат изпълнява спечелен от Столична община проект по „Подобряване на управлението на отпадъците на територията на Столична община, по Открита покана № 2 BGENVIRONMENT-3.002 – „Кръгова икономика и ресурсна ефективност“ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програма „Опазване на околната среда и климатични промени“, финансирана от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014 – 2021 г.

В рамките на проекта се предвижда да се изградят и поддържат 3 схеми за разделно събиране и рециклиране на отпадъци – събиране на хранителни и кухненски биоотпадъци от домакинствата по схемата „от врата на врата“ в район „Банкя“ и район „Витоша“ (кв. "Симеоново" и кв. "Драгалевци") и система за събиране и оползотворяване на излезли от употреба автомобилни гуми.

Проектът ще обхване 1000 домакинства и има за цел насърчаване участието на гражданите в разделното събиране на този поток отпадъци, контрол и отчетност на процесите събиране, транспортиране и оползотворяване.

Целта е да се отчете готовността на гражданите, живеещи в крайградските райони за разделно събиране на хранителните отпадъци чрез индивидуални контейнери по

системата „от врата на врата“, която е широко разпространена в редица европейски страни. С отделянето от общия поток битови отпадъци се предвижда да се намали количеството на общия поток битов отпадък и да се увеличи дела на оползотворения такъв. Проекта има за цел да спомогне за постигане на целите на общината за рециклиране и оползотворяване, както и да повиши ефективността на контрола срещу замърсяването на околната среда.

1.3. Проект CIRCЕ - „Ориентиране на Европейските региони към кръговата икономика“

За прилагане на концепцията за кръгова икономика от м. януари 2017г. Столична община изпълнява дейности по проект CIRCЕ - „Ориентиране на Европейските региони към кръговата икономика“. Водещ партньор на проекта е област Ломбардия, Италия, а партньори: област Каталуня, Испания; Федерален офис на Долна Силезия, Полша; Провинция Гелдерланд, Нидерландия, Организация на общините и градовете в Република Словения и Столична община. Проектът се изпълнява в две фази, с общ бюджет за Столична община, в размер на 164 552 евро, от които 85% са съфинансирани от ЕФРР чрез програма „ИНТЕРРЕГ Европа“ и 15% - национални средства, осигурени чрез договор №РД02-29-64/14.02.2018 г. между Министерство на регионалното развитие и благоустройство и Столична община.

Основната цел на проект „CIRCЕ“ е да подпомогне градовете и партньорите по проекта, в прилагането на концепцията за кръгова икономика при разработването на програми, стратегии, планове и проекти.

Проектът се изпълнява в две фази като продължителността на I-ва фаза е 30 месеца (5 семестъра с продължителност от 6 месеца). През месец юни 2019 г. приключи I-та фаза на проекта. По време на същата всеки партньор има за цел да идентифицира възможностите за развитие на кръговата икономика, както и бариерите, които затрудняват тяхното развитие с акцент -хранителни отпадъци и отпадъци от опаковки от хранителните продукти, отпадъци, генерирани в резултат на туристическа дейности, строителни отпадъци, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, текстилни отпадъци, суровини. Приоритизирани са идентифицираните възможности въз основа на споделени критерии, съгласувани в процеса на проекта. Анализирани са различни стратегически документи, включително и избраните такива, за да се намерят най-добрите практики или нови потенциално ефективни възможности за прилагане на кръговата икономика. Организиран са девет междупартньорски срещи, с участие на заинтересовани страни, пет срещи със заинтересовани страни, организирани и проведени на територията на Столична община и една местна среща за разпространение на резултатите от проекта пред общински съветници, партньори на Столична община от научни институции и сред местния бизнес.

В резултат на гореизброените дейности, всеки от партньорите е изготвил „План за действие за прилагане на кръговата икономика“ (Action plan). Планът за действие на Столична община е един от първите валидирани от Управляващия орган на програма „ИНТЕРРЕГ Европа“. От месец юли 2019 г. до м. юни 2021 г. по проекта се изпълняват дейности, заложи в II-та му фаза, а именно:

- изпълнение и отчитане на заложените мерки в Плана за действие;
- организиране и провеждане на две партньорски срещи.

В рамките на плана за действие, одобрен от УО на „ИНТЕРРЕГ Европа“ е предвидено за изпълнение следните действия:

- „Изграждане на пелетна инсталация“

Предвижда се да бъде проектирана и изградена пелетна инсталация за оползотворяване на дървесни отпадъци от общинско предприятие за третиране на отпадъци - София и захранване на административните сгради на Столична община.

Индикативните конкретни стъпки, свързани с изпълнението на действието са:

- Подготовка на предпроектно проучване;
- Подготовка на идеен проект;
- Избор на изпълнител за практическата реализация на инициативата, в съответствие с изискванията на ЗОП за провеждане на процедура за възлагане на инженеринг (проектиране и изграждане);
- Практическа реализация на инициативата и въвеждане в експлоатация.

- „Мобилно разделно събиране“

Внедряване на мобилно разделно събиране в превозни средства, част от автобусния и тролейбусен парк на Столична община, чрез позициониране на мобилни пунктове за събиране и указания за тяхното предназначение. Това ще предостави възможност на гражданите и гостите на Столична община да се възползват от възможността за разделно събиране на ИУБЕО по време на пътуванията.

Индикативните конкретни стъпки, свързани с изпълнението на действието са:

- Подготовка на предпроектно проучване;
- Обсъждане на получените от предпроектното проучване резултати;
- Идентифициране на конкретни инструменти, фондове за реализиране на действието;
- Практическо реализиране на действието.

- „Подготовка на ръководства и инструкции“

Дейността предвижда изготвяне на указания, съдържащи последователни действия,

които следва да бъдат предприемани в случай на разрушаване на сгради и последващо третиране на генерираните отпадъци.

Индикативните конкретни стъпки, свързани с изпълнението на действието са:

- Идентифициране на потенциалните целеви групи;
- Организиране на работни срещи, кръгли маси с целевите групи;
- Провеждане на проучване относно техническата, финансова и екологична ефективност на указанията;
- Провеждане процедура и избор на изпълнител за разработване на указанията;
- Подготовка на проект на ръководства / инструкции;
- Съгласуване на подготвеният проект на указния с целевата група;
- Публикуване на изготвените указания на интернет страницата на общината.
- Изпращане на официално писмо с подготвеното ръководство / инструкции до Камарата на строителите в България за разпространяване към членовете

Пандемията, свързана с Covid- 19, оказва силно влияние върху изпълнението на проекта, което доведе до необходимостта от кандидатстване пред Програма за междурегионално сътрудничество „ИНТЕРРЕГ Европа“ за финансиране на допълнителни проучване за нови решения и възможности при прилагането на кръговата икономика, вземайки под внимание и актуалното европейско законодателство в сектор „Отпадъци“. В тази връзка на 16 август 2021 г., Мониторинговият комитет на Програмата одобри продължаването на проектните дейности с още една година, считано от 01.09.2021 г. Удължаването на проекта е от голям интерес, с цел дефиниране и ясно разбиране на въздействията, предизвикани от пандемията и новите предизвикателства, които предстои да се идентифицират за преодоляване на кризата, чрез обмен на опит между пет от партньорите - област Ломбардия, Италия, а партньори са: област Каталуня, Испания; Федерален офис на Долна Силезия, Полша; Провинция Гелдерланд, Нидерландия. Основната дейност на проекта за 2021-2022 г. ще бъде съсредоточена върху текстилните и хранителни отпадъци като за Столична община ще са приоритет текстилните. Бюджетът на проекта за Столична община е в размер на 38 450 евро (75 200.51 лева), от които 85 % са финансирани от Европейския фонд за регионално развитие, чрез Програма „ИНТЕРРЕГ Европа“ и 15% са от национални средства, осигурени от републиканския бюджет чрез Министерството на регионалното развитие

1.4. Проект: Разработване и осъществяване на пилотен проект за създаване на центрове за поправка и повторна употреба на стоки

През 2017 г. приключи изпълнението на проект за „Извършване на предпроектно проучване и проектиране на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба на отпадъци, включително осигуряване на съоръжения и техника за целите на дейността на територията на Столична община – Общински еко – паркове, в резултат на което са приети:

- Доклад за оценка на състава и количествата едрогабаритни отпадъци и количества опасни отпадъци от домакинства, образувани на територията на Столична община;
- Доклад с предложения за системи на събиране на едрогабаритни, строителни отпадъци;
- Доклад, с който избраната площадка за изграждане на център за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба на отпадъци;
- Идеен проект за обект: „Център за повторна употреба и предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата на Столична община – площадка „Требич“ (център за ПУПО)
- Доклад за финансово-икономическа обосновка на проект с предложения за финансирането ми чрез инженеринг;

В изградения Център за ПУПО гражданите ще имат възможност да предават едрогабаритни отпадъци, които ще могат да бъдат повторно използвани след поправка и ремонт, а негодните ще бъдат предавани за оползотворяване. Ще могат да се предават за временно съхранение опасни отпадъци, ИУЕЕО, текстил, дрехи, обувки и масла и строителни отпадъци от ремонтни дейности.

1.5. Предоставяне безплатно на съдове за домашно компостиране

През месец септември 2018 г., Столична община проведе кампания като раздаде безплатно 2800 бр. компостери 700 литра, 2800 бр. активатори, 2800 бр. аератори и информационни материали на всички граждани и администрации – училища, детски градини и ясли, заявили желание да станат партньори на общината във всички 24 столични района. Инициативата е част от кампанията на Столична община „компостирай къщи“, която цели да стимулира гражданите към намаляване на крайния битов хранителен и зелен отпадък, както и да насърчи стремежа към рециклиране на различни видове отпадъци. По утвърден график, в периода 05-14 септември 2018 г., компостерите за домашно компостиране, заедно с информационните материали са доставени до 24-те районни администрации и раздадени на домакинствата и общинските детски заведения и училища.

1.6. Проект „Управление на миризмите при процесите, свързани с третиране на отпадъците“ (Distributed Network for Odour Sensing, Empowerment and Sustainability)

Столична община изпълнява проект насочен към изследване произхода, качеството и превенцията от миризми, отделяни от отпадъци. Проект „Управление на миризмите при процесите, свързани с третиране на отпадъците“ („D-NOSES – Distributed Network for Odour Sensing, Empowerment and Sustainability“) е финансиран по Програма ХОРИЗОНТ 2020 на Европейския съюз и предлага иновативни решения за преодоляване на проблемите, свързани с процесите по управление на миризмите в процеса по третиране на отпадъците.

Една от основните цели на проекта е да представи и запознае обществеността с процесите по управление на миризмите при третиране на отпадъците. Проекта предвижда да бъдат направени проучвания и изследвания на процесите в инсталациите за третиране на отпадъци, както и да се изследват конкретни решения, с цел минимизиране на миризмите. В рамките на проекта ще бъдат предприети и действия за повишаване на осведомеността на гражданите за управлението на миризмите, чрез различни съвместни инициативи и работни срещи.

В рамките на D-NOSES е предвидено разработването на интерактивна платформа като инструмент, който да помогне на гражданите да станат участници в решаване на евентуални проблеми с миризмите. Проектът ще работи с местни общности, а гражданите ще използват иновативни инструменти за картографиране, за да обединят информацията за проблемите с миризмите. По този начин ще бъдат създадени съвместно ad hoc решения с организации на гражданското общество, неправителствени организации, местни публични органи, индустрии, отделящи миризми, и академични среди. Чрез нова международна обсерватория за миризми, „D-NOSES“ ще се гарантира публичен достъп до информация за замърсяването с миризми, като предоставя на засегнатите общности възможност да предприемат действия за преодоляване на проблема.

Екипът на Столична община има участие във всички работни пакети, като за целите на проекта Работните пакети са: Създаване на Международна обсерватория за миризми; Ангажиране на заинтересовани страни и идентифициране на локални (местни) изследвания/казуси; Провеждане на локални (местни) изследвания/казуси за наука на гражданите, посредничество и изграждане на капацитет; Възпроизводимост, застъпничество и предложения за промяна политиките/нормативна уредба и Дейности по комуникация, разпространение и публичност.

1.7. Проект „Изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък“ – III етап от проект „Интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци на СО

С Решение № ССИ 2010BG161PR001 от 01.07.2011 г. на Европейската комисия (ЕК) за финансиране от оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“ е одобрен проект „Интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци на Столична община – фаза 1“. Проектът представлява „голям“ проект по смисъла на чл. 39 от Регламент на Съвета (ЕО) № 1083/2006 от 11 юли 2006 година относно определянето на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999 и включва следните компоненти:

- инсталация за разделно събрани биологични отпадъци и за разделно събрани зелени отпадъци на площадка Хан Богров;
- депо за неопасни отпадъци на площадка Садината (първа и втора клетка) за депониране на стабилизирани биоразградими отпадъци и остатъци от процесите на преработка на битовите отпадъци в завода (инсталацията) за механично-биологично третиране (МБТ) и от съоръженията за компостиране и оползотворяване на материали в София;
- техническа/инженерна инфраструктура за двете площадки;
- оборудване, необходимо за подобряването на съществуващата инсталация за сепариране на битови отпадъци на площадка Суходол;
- пилотен проект за разделно събиране на отпадъци от опаковки при източника в два района на Столична община;
- техническа помощ за подготовка на проекта, включително техническа помощ за допълнителни проучвания, необходими за втората фаза на проекта.

С Решение № ССИ 2011BG161PR007 от 20.12.2012 г. на Европейската комисия е одобрен проект „Интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци от Столична община – фаза II“. В Решението на Комисията е посочено, че проектът за втората фаза предвижда строителството на инсталация за МБТ, в резултат от работата на която се образува Refuse Derived Fuel (RDF) фракция, която би могла да се използва като алтернативно гориво в инсталация за комбинирано производство на енергия в инсталациите на „Топлофикация София“ ЕАД и/или в циментови заводи (само временно) в Р. България.

Първа и втора фаза на цялостния проект на Столична община са финансирани по процедура BG161PO005/09/2.10/01/13 „Изграждане на интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци на Столична община“ по приоритетна ос 2 на оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“ и изградените обекти са въведени в експлоатация.

С Решение ССИ 2018BG16RFMP003 от 01.04.2020 г. органите на ЕК одобриха окончателно реализацията на фаза три от проекта - Изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък“ – III етап от проект „Интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци на СО“.

Целта на проекта е да бъде осигурен допълнителен капацитет за оползотворяване на битови отпадъци, по-специално оползотворяване на образуваната в инсталацията за МБТ на Столична община RDF фракция, с което ще се осигури завършеност на системата и устойчивост на управлението на битовите отпадъци на Столична община. Очакван резултат от изпълнението на проекта е да бъде изграден допълнителен капацитет за оползотворяване на битови отпадъци чрез оползотворяването на RDF отпадък от 180 000 т/год, образуван от работата на инсталацията за МБТ на Столична община. Реализирането на проекта се предвижда да допринесе за постигането на Специфична цел 1 „Намаляване на количеството депонирани битови отпадъци“ на приоритетна ос 2 „Отпадъци“ като общ принос от финансираните чрез ОПОС 2014-2020 г. мерки по тази приоритетна ос. Другият очакван резултат е да бъде завършена третата фаза на проект „Интегрирана система за управление на битовите отпадъци на Столична община“, като с това ще се допринесе за постигане на целите, заложи в националната нормативна уредба в областта на управлението на отпадъците и на НПУО.

Към настоящият момент (2022 г.) проектът е преминал през етап на избор на технология, избор на площадка, изготвяне на проект, оценка на въздействието на околната среда, обществени обсъждания, изготвяне на ПУП за строителство, подготовка на документи за кандидатстване и осигуряване на финансиране. Съгласно одобрения проект, електроенергията произведена от RDF – инсталацията се предоставя на националната електрическа мрежа, а топлинната енергия - на топлофикационната мрежа на гр. София. След реализацията на проекта ще се замести един от съществуващите общо 3 котлоагрегата, които ще бъдат изведени от експлоатация и ще се намали консумацията на природен газ за захранването на ТЕЦ София с 65 хил. Nm³/год. На този етап реализацията на проекта среща трудности по отношение на оспорването на решението по ОВОС. С Решение №1631 от 13.03.2019 г. по адм. Дело №9070/2015 г. на Административен съд - София град („АССГ“) жалбите са отхвърлени. Решението на АССГ е отменено с Решение №7560 от 16.06.2020 г. на Върховния административен съд („ВАС“) по адм. дело №12754/2019 г., като делото е върнато на АССГ за разглеждане от друг състав. Образувано е ново дело в АССГ адм. Дело №6134/2020 г.

2. Добри практики за подготовка за повторна употреба на отпадъци от текстил и текстилни материали

В последните години количеството на текстилните отпадъци (дрехи и обувки) вкл. поедри такива като дюшеци, шалтета, юргани нарастна и създава сериозни затруднения на общините свързани с тяхното събиране, транспортиране и обезреждане.

Присъствието на текстилни отпадъци в смесените битови води до затруднения на инсталациите за предварително третиране и до запълване на депата за неопасни отпадъци.

От началото на 2019 г., съгласно договорни отношения между Столична община и „Евротекс“ ЕООД и „Тексайд България“ ЕООД е въведена система за поетапно разполагане на специализирани контейнери за текстилни отпадъци, което не позволява неправомерното изваждане на отпадъци от тях.

Събраните от контейнерите отпадъци се транспортират от посочените специализирани компании за третиране на текстилни отпадъци до техните площадки, на които се извършва последващо сортиране на съдържанието в контейнерите. При процеса отпадъците се сортират по видове, като годните за повторна употреба се отделят. Друга част от текстилните отпадъци се сортират и нарязват и се използват като памучни парцали за индустрията. Текстилните материали, които не са подходящи за повторна употреба в индустрията като парцали и дрехи и други материали, отделени в процеса на сортиране (напр. опаковки) се балират и предават на други компании за правилно рециклиране и оползотворяване. Негодни текстилни материали (например дънки и бял текстил) се сортират по цвят, изрязват се техните ципове и копчета и се предават на инсталации за производство на изолационна вата.

За 2020 г., приблизително 1200 тона текстилни отпадъци са събрани разделно от системата за разделно събиране на територията на Столична община.

Фигура 2 Илюстрация на контейнер за събиране на разделно събиране на текстилни материали в район „Илинден“ на Столична община

Целта на въведената система за разделно събиране, изпълняван съвместно от Столична община и „Евротекс“ ЕООД и „Тексайд България“ ЕООД е колкото се може повече текстилни отпадъци да се използват повторно или да се рециклират, с което да се намали делът на депониране. Разделното им събиране е и една от мерките на Столична община за намаляване на фините прахови частици във въздуха, като се ограничи възможността този вид отпадък да попадне в печките на отделните домакинства за изгаряне.

Системата за събиране на отпадъчен текстил от гражданите, както всяка друга система е динамична, развиваща се във времето, с което се увеличават и броя на контейнерите. Към 2021 г., на територията на Столична община са разположени общо 113 контейнера за разделно събиране на дрехи и текстилни материали.

От 2018 г., Столичен инспекторат организира и мобилен пункт за събирането на текстил. Кампанията за събиране на текстил и ненужни дрехи е част от инициативата за Пролетно почистване. С цел улеснение на гражданите, всеки който желае да предаде ненужните облекла в количество до 10 кг, може да направи заявка на Оперативния център на Столичен инспекторат.

Столична община, чрез Столичния инспекторат провежда целогодишна кампания за събиране на ненужен текстил и други текстилни материали от гражданите в

стационарните пунктове. Броя на пунктовете постепенно се разширява, така че да обхване цялата територия на Столична община.

3. Информационни кампании

3.1. Интегрирана информационна система на Столична община

В рамките на изпълнение на проект за „Изграждане на единен електронен портал за София“, Столична община е изграден единен УЕБ Портал на град София, интегриращ в единна система на достъп и ползване всички видове и тематични групи от данни, справки, услуги, УЕБ приложения, които Столична община създава и поддържа за целите на информиране и обслужване на всякакъв вид потребители.

От април 2017г. Столична община пусна в експлоатация официален електронен портал на София. Към тематична група „Околна среда“ са създадени две теми „Отпадъци“ и „Разделно събиране на отпадъци“. В рамките на изградения УЕБ портал, Столична община е осигурила достъп на всички заинтересовани физически и юридически лица до официална информация в сектор „отпадъци“, чрез публикуване на информация за:

- местата, на които са разположени контейнерите за разделно събиране на отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло;
- местата, на които са разположени контейнерите за събиране на битови отпадъци - оперативните планове по райони (летни и зимни)
- местата, на които са разположени контейнерите за текстилни отпадъци;
- регистър на договорите, сключени във връзка с дейности по управление на отпадъците - организациите по оползотворяване на масово разпространени отпадъци, фирмите изпълняващи дейности по събиране и транспортиране на битови отпадъци и улично почистване и др.;
- графици за събиране на специфични потоци отпадъци (ИУЕЕО, опасни отпадъци от бита);
- реда, начина и графици за изхвърляне на строителни и едрогабаритни отпадъци (ЕГО), образувани в резултат от строително ремонтни дейности на домакинствата;
- реда и начина за прилагане на системата за разделно събиране на опасни отпадъци, образувани от домакинствата;
- реда и начина за прилагане на общинската система за разделно събиране на биоотпадъци – Къде и как се събират зелени биоотпадъци?;
- издадени направления за определяне на маршрут за транспортиране на строителни отпадъци и/или земни маси;

- инструкции за приемане на отпадъци в инсталациите на площадка „Садината“ и в инсталациите на площадка „Хан Богров“;
- различните кампании провеждани от Столична община и Столичен инспекторат;
- програмата за управление на отпадъците;
- съобщения за инвестиционни предложения.

3.2. Въвеждане на информационна система за управление на отпадъците (ИСУО)

Изградена е „Информационна система за управление на отпадъците „ (ИСУО), в която се събира и обработва информацията за управление на отпадъците. ИСУО е въведена в редовна експлоатация от м. май 2015 г. Информационната система позволява цялостно стандартизиране и автоматизиране на дейности, обекти и регистри, свързани с управлението на отпадъците.

Във връзка с въведената информационна система за управление на отпадъците – ИСУО през 2020 г. е разработен допълнителен публичен модул – „Предотвратяване образуването на отпадъци и повторната им употреба“, като за същите предстои да бъдат популяризирани.

3.3. Провеждане на целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките на ПО

През 2017 г., Столична община беше поканена от организацията “London waste and recycling board” (LWARB), с председател Кмета на гр. Лондон, Кралство Великобритания да се присъедини като „подкрепящ град“ към проект „Transforming city habits for life“, финансиран от Програма „LIFE“ на Европейската Комисия.

Проектът TRiFOCAL, изпълняван в партньорство с благотворителните организации „Waste and Resources Action Programme”(WRAP) и “Groundwork London” се фокусираха върху дейности, свързани с предотвратяване образуването на хранителни отпадъци чрез промяна в поведението на гражданите на София при планиране за купуване, съхранение, приготвяне на храни и изхвърляне на храни. Проектът в София се реализира на етапи:

- През април е даден официален старт на проекта в гр. София, с което е организирано събитието вечеря със спасена храна. Събитието е проведено в завода за МБТ, а гостите – главни редактори и собственици на медии. Менюто на вечерята е изцяло приготвено от храни с висок потенциал за изхвърляне.
- Проведен е конкурс за детска рисунка на анимационен хранителен супер герой, чрез който да бъдат предадени по достъпен до идентифицираните аудитории начин, посланията на проекта;

- От 4 февруари 2019 г. Столична община е провела кампания за намаляване на хранителните отпадъци, която е реализирана в 45 детски градини с повече от 1600 деца. По време на по време на кампанията са представени по интересен и увлекателен начин пред децата, че храната е ценен ресурс, към който трябва да се отнасяме отговорно – както при пазаруване и консумация, така и при евентуално изхвърляне на хранителни отпадъци. Бяха проведени и дискусии относно консумацията на по–здравословни храни, предотвратяване образуването на хранителни отпадъци и рециклиране на неядливи храни.
- В рамките на проекта фондация Credo World разработи и отпечата информационен материал, тип детска книжка с образователна цел, насочена към деца от предучилищна възраст (5-7 години). Книжката съдържа кратки, полезни текстове за хранителните навици на децата по света, които желаят да предотвратят изхвърлянето на годна за консумация храна.

По време на всички етапи от кампанията по проект TRiFOCAL, основните послания са за намаляването на хранителните отпадъци и рециклирането им. Те са разпространени сред обществеността, включително децата, за които се смята, че могат да се повлияят и инициират промени в хранителните навици на своите семейства.

3.4. Включване в информационните кампании на ОО на опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС и НУБА на въпросите за ПО

Информационните кампании, които провеждат организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки включват теми за предотвратяване образуването на отпадъците и опазване на ресурсите. Въпросите за предотвратяване образуването на отпадъците и опазване на ресурсите. Въпросите за предотвратяване образуването на отпадъците са включени основно в презентации по време на обучения и беседи в училище, учреждения, фирми и предприятия и информационни интернет кампании.

3.5. Социологическо проучване за отчитане мнението на жителите на Столична община относно различните аспекти на политиката и услугите за отпадъците чрез възлагане на външен изпълнител

Оценка на информираността относно системата за управление на отпадъците на територията на Столична община за нагласите и бизнеса за рециклиране се позовава на проведено социологическо проучване през 2018 г и 2020 г. в рамките на договор сключен между Столична община и ДЗЗД „Техническа помощ Столична община 2017“.

В рамките на проучването са анкетирани 1000 лица на 18 и повече години и 95 юридически лица.

Изследването на населението и бизнеса на територията на Столична община е реализирано в периода май-юли 2020 г., сред респонденти, взели участие в проведеното

представително социологическо проучване на бизнеса, проведено в периода 21-декември 2017 г. – 20 януари 2018 година.

Към настоящият момент на територията на Столична община не се изпълняват административни или нормативни мерки, които да стимулират физически и юридически лица на нейна територия, да прилагат мерки за предотвратяване образуването на отпадъци.

От друга страна, данните събрани в резултат на проведените до момента проекти за предотвратяване образуването на отпадъците са послужили на общината при анализа на механизма за формиране на такса смет, в съответствие с изискванията на Закона за местните данъци и такси през 2017 г., които влизат в сила от 01.01.2020 г. Наред с всички екологични и социални ползи, в знак на благодарност за участие на гражданите в изброените по-горе инициативи, жителите на столицата са получили стимули под формата облагородяване на междублокови пространства, изграждане на детски площадки и др.

Препоръчително е Столична общината да реализира повече административни мерки, които да стимулират в по-голяма степен населението да участват активно в бъдещите инициативите и проекти, касаещи системите на общината за разделно събиране на битовите отпадъци.

4.9.2. Изводи и препоръки

Основните изводи от анализа на мерките и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците на територията на Столична община позволяват да се направят следните изводи и препоръки:

- За предотвратяване образуването на отпадъци Столична община изпълнява инициативи и проекти в т.ч. информационни и образователни кампании в сътрудничество с научни организацията, институции и бизнеса;
- Препоръчително е Столична общината да реализира повече административни мерки, които да стимулират в по-голяма степен населението да участват активно в бъдещите инициативите и проекти на общината;
- Необходимо е практиките по информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците да се запази, като е препоръчително същата да се предостави чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация.
- Създаването на партньорства между Столична община с институциите, бизнеса и научните среди за минимизиране на отпадъците и ресурсна ефективност е добра практика, която е подходящо да продължава да се развива и насърчава.

АНАЛИЗ

**НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА НА
УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЕТО ИМ**

4.10. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЕТО ИМ

Въведение

Настоящият анализ е изготвен с цел да даде отговор на следните въпроси:

- Кои са икономическите инструменти и стимули, които се прилагат в общината;
- Какви са общите приходи от ТБО и каква е структурата и събираемостта на приходите от такса битови отпадъци за периода най-малко на последната общинска програма за управление на отпадъците; прилагат ли се стимулиращи елементи за екологосъобразно управление на отпадъците при определяне на размера на ТБО;
- Какви са дължимите суми за обезпеченията и отчисленията по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО и каква е степента на заплащане на дължимите суми по тези обезпечения и отчисления; какви суми са акумулирани по сметките в РИОСВ за периода най-малко на последната общинска програма за управление на отпадъците
- Какъв подход се прилага от общината за определяне на размера на цените и на таксите за услуги за управление на битовите отпадъци.

4.10.1. Анализ на Икономически инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците

1. Икономическите инструменти и стимули в сектора за управление на отпадъците

Икономическите инструменти в сектора за управление на отпадъците са механизми, въведени от държавата, които правят по-изгодно за населението и бизнеса да рециклират и оползотворяват отпадъци, вместо да ги депонират. Най-общо икономическите инструменти могат да бъдат обединени в няколко групи:

- Такса за депониране на битови отпадъци. Тази група инструменти включва разнообразни такси за депониране на отпадъци на депа, такси за изгаряне на отпадъци в инсинератори, както и различни по вид забрани за депониране и изгаряне на отпадъци;

- Схеми плащане при изхвърляне. Това са инструменти, при които населението и бизнеса заплащат за събирането, извозването и третирането на генерираните от тях отпадъци. Тези схеми са пряко свързани с количеството на генерираните от съответните лица отпадъци, като те заплащат на кг/чувал/контейнер и т.н.

- Схема за отговорност на производителя и вносителя. Това са схеми, при които производителите и вносителите на дадени продукти, чиято употреба създава масово

разпространени отпадъци, се задължават за финансиране и организиране на дейностите по оползотворяване на тези отпадъци;

- Банкови гаранции и застраховки – въвеждат се с цел покриване на риска от извършване на определени дейности, например за трансграничен превоз на отпадъци.

Възприетият подход за финансиране на дейностите по управление на отпадъците се основава на принципа „замърсителят плаща“, който се въвежда с такса „Битови отпадъци“ за населението, на основание чл. 62 и чл. 63 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Общинският съвет на съответната община определя размера на такса „Битови отпадъци“ за дейностите, предвидени със ЗМДТ. Общинският съвет приема наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, в т.ч. и таксата „Битови отпадъци“, на основание чл. 9 от ЗМДТ.

Съгласно НАРЕДБА за определяне и администриране на местни такси и цени на услуги, предоставяни от Столична община, приета с Решение № 894 по Протокол № 93 от 23.11.2006 г. на Столичния общински съвет, последно изменена и допълнена с Решение № 49 по Протокол № 27 от 28.01.2021 г., таксата за битови отпадъци се определя в годишен размер с решение на Столичния общински съвет ежегодно въз основа на одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за всяка дейност поотделно.

Размерът на такса битови отпадъци се определя както следва:

1. Такса за битови отпадъци за нежилищни имоти на предприятията се определя:

- според количеството на битовите отпадъци съобразно вида и броя на съдовете за съхраняването им и честотата на сметоизвозване. За определяне на размера на ТБО по този ред, предприятията подават декларация за вида и броя на съдовете за съхраняване на битови отпадъци, които ще се използват през годината. Столичният общински съвет определя размера на таксата за битови отпадъци на един съд за една година за всеки район на Столична община при определена честота на сметоизвозване в левове, в зависимост от вида и обема на съда, като цена на услугите по сметосъбиране и сметоизвозване, и обезвреждане в депа или други съоръжения на битовите отпадъци. Освен това, предприятията заплащат и такса за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в размер, пропорционален в промили на отчетната стойност на имотите.
- чрез пряко договаряне. При него предприятията имат възможност да извършват пряко договаряне организации извършващи услугата по сметосъбиране и сметоизвозване. В допълнение предприятията заплащат и такса за обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения и за поддържане чистотата на

териториите за обществено ползване в размер пропорционален в промили на отчетната стойност на имотите на предприятията.

- пропорционално в промили. При изчисляване на ТБО по този метод се прилага подхода при изчисляване на ТБО за имоти на граждани и жилищни имоти на предприятия, като се определят промили за сметосъбиране и сметоизвозване, за обезвреждане на битови отпадъци в депа или други съоръжения и за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

2. Таксата за битови отпадъци за имоти на граждани и жилищни имоти на предприятия се определя пропорционално в промили на база данъчната оценка на имотите, като разпределянето на размера на промила по видове услуги е, както следва:

- за сметосъбиране и сметоизвозване;
- за обезвреждане на битови отпадъци в депа или други съоръжения;
- за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

С Решение № 626 по Протокол № 25 от 17.12.2020 г. Столичния общински съвет приема План-сметка за 2021 година за дейностите по събиране, извозване, обезвреждане в депа или други съоръжения на битовите отпадъци и за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване и определя размер на такса за битови отпадъци за 2021 година по Наредбата за определяне и администриране на местни такси и цени на услуги, предоставяни от Столична община.

1. *Такса за битови отпадъци за нежилищни имоти на предприятията*

1.1. Според количеството на битовите отпадъци съобразно вида и броя на съдовете за съхраняването им и честотата на сметоизвозване.

- 1 съд за 1 година, в лева, при честота на сметоизвозване един път седмично,

Район	1100 л	Контейнери 3,5 куб. м. 4 куб. м
Средец	1340	8030
Красно село	1340	8030
Възраждане	1340	8030
Оборище	1340	8030
Сердика	1340	8030
Подуяне	1340	8030
Слатина	1340	8030
Изгрев	1340	8030
Лозенец	1340	8030
Триадица	1340	8030
Красна поляна	1340	8030
Илинден	1340	8030

Район	1100 л	Контейнери 3,5 куб. м. 4 куб. м
Надежда	1340	8030
Искър	1340	8030
Младост	1340	8030
Студентски	1340	8030
Витоша	1340	8030
Овча купел	1340	8030
Люлин	1340	8030
Връбница	1340	8030
Нови Искър	1340	8030
Кремиковци	1340	8030
Панчарево	1340	8030
Банкя	1340	8030

- 4.30 %о върху отчетната стойност на имотите за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в размер

1.2. чрез пряко договаряне с фирми, извършващи услугата по сметосъбиране и сметоизвозване

- 2.60 %о върху отчетната стойност на имотите, за обезвреждане в депа или други съоръжения на битовите отпадъци;
- 4.30 %о върху отчетната стойност на имотите за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

1.3. пропорционално в промили на база отчетна стойност на имотите

- 10%о върху отчетната стойност на имотите, разпределена както следва:
  - 3,10 %о за сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци;
  - 2.60 %о за обезвреждане в депа или други съоръжения на битовите отпадъци;
  - 4.30 %о за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване

2. Такса за битови отпадъци съгласно приетата план –сметка за 2021 г. битови отпадъци за имоти на граждани и жилищни имоти на предприятията

- 1.6 %о върху данъчната оценка на имотите, разпределена както следва:
  - 0.49 %о за сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци;
  - 0.42 %о за обезвреждане в депа или други съоръжения на битовите отпадъци;
  - 0.69 %о за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

За 2022 г . размера на ТБО в Столична община се запазва непроменен.

В Столична община такса битови отпадъци не се събира за:

- сметосъбиране и сметоизвозване за имоти на граждани и предприятия, които няма да се ползват през цялата година и за това е подадена декларация по образец, от собствениците или ползвателите в отделите „Местни данъци и такси“ по местонахождение на имота в срок от 1 ноември до 31 декември на предходната година
- незастроени нежилищни имоти на гражданите, попадащи извън границите на организираното сметосъбиране и сметоизвозване и за това е подадена декларация по образец от собствениците или ползвателите в отделите „Местни данъци и такси“ по местонахождение на имота в срок от 1 ноември до 31 декември на предходната година
- Столичният общински съвет може да освобождава определени категории лица изцяло или частично от заплащане на такса битови отпадъци. В случаите на освобождаване от такси по решение на общинския съвет, разходите по предоставяне на услугата са за сметка на общинските приходи.

В следващата таблица е представена информация за приходите от такса битови отпадъци за домакинствата и физическите лица на територията на Столична община за периода 2016 г. – 2020 г.

Таблица 1 Приходи от такса битови отпадъци за периода 2016 -2020 г.

година	2016	2017	2018	2019	2020
Общо приходи от такса битови отпадъци (лв.):	206 005 175	196 893 396	221 803 528	239 991 617	227 243 793
В т.ч. от:					
Домакинствата	65 510 689	64 922 166	68 774 860	75 374 789	66 527 891
Юридически лица	140 494 485	131 971 230	153 028 667	164 616 828	160 715 902

Източник: Столична община

В Столична община приходите от такса битови отпадъци, генерирана от бизнеса е по-голям от този на домакинствата. Разпределението на дяловете от постъпленията от такса битови отпадъци е представено в следващата таблица:

Таблица 2 Структура на постъпленията от такса битови отпадъци за периода 2016 – 2020 г.

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Дял на приходите от такса битови отпадъци, платени от Домакинствата	31,80%	32,97%	31,01%	31,41%	29,28%

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Дял на приходите от такса битови отпадъци, платени от Юридически лица	68,20%	67,03%	68,99%	68,59%	70,72%

Сравнителният анализ на данните от структурата на постъпленията от такса битови отпадъци, показва, че в Столична община постъпленията от бизнес са с по-голям дял от постъпленията от домакинствата. В анализа към НПУО данните за много големите общини (над 100 хил. жители) постъпленията от бизнеса са в диапазон от 53-54%, каквато е тенденцията и в Столична община. Видно от данните в таблицата, в Столична община този процент е най-висок сред много големите общини и от средният процент за страната.

Това е в резултат от заплащането на ТБО на база данъчна оценка на имотите, която в София е значително по-висока. По данни на Столична община през 2020 г. са подадени 4 816 бр. декларации за определяне на таксата според заявеното от тях количество битови отпадъци, съобразно вида и броя на съдовете за съхраняване и честотата на извозване и 2 304 бр. заповеди за пряко договаряне за услугата по събиране и извозване на битовите отпадъци с фирми, регистрирани по реда на Закона за управление на отпадъците.

В следващата таблица е представена информация за приходите от такса битови отпадъци на 1 жител и на тон отпадък в Столична община.

Таблица 3 Приходи от такса битови отпадъци/жител и на тон отпадък за периода 2016 – 2020 г.

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Общо приходи от такса битови отпадъци (лв.):	206 005 175	196 893 396	221 803 528	239 991 617	227 243 793
Население	1 323 637	1 325 429	1 328 120	1 328 790	1 308 412
Приходи от ТБО/ 1 жител (лв.)	155,64	148,55	167,01	180,61	173,68
Количество битови отпадъци предадени на завода за МБТ(т)	324024	356123	366301	388384	390321
Приходи от ТБО/ 1 тон отпадъци	635,77	552,88	605,52	617,92	582,20

*Източник за бр. население НСИ, количество отпадъци Столична община

Приходите от такса битови отпадъци отнесени към населението показват динамика през годините. След 2017 г. те нарастват, като достигат своя пик пред 2019 г. Приходите от ТБО на 1 тон отпадъци нарастват от 2017 г до 2019 г и спадат през 2020 г.

Тези показатели са изследвани в НПУО за период от 2016-2018 г. Ще извършим сравнителен анализ на показателите само за съвпадащите три години.

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

Приложения (част II) на Приложение № 1 към Решение № 912 по Протокол № 82/14.09.2023г.
л.232 от вс.л.270

Таблица 4 Сравнителен анализ за показателите от такса битови отпадъци на 1 жител и на 1 тон отпадък спрямо НПУО 2021-2028 г.

	2016	2017	2018
Приходи от такса битови отпадъци на 1 жител (в лв.)			
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител много големи общини (над 100 хил. жители) НПУО	73,78	75,27	75,53
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител средно за България НПУО	77,59	79,40	84,10
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител Столична община	155,64	148,55	167,01
Приходи от такса битови отпадъци на 1 тон отпадък (в лв.)			
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци много големи общини (над 100 хил. жители) НПУО	163,28	162,49	178,69
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци средно за България НПУО	173,54	166,90	186,57
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци Столична община	635,77	552,88	605,52

Източник: НПУО 2021-2028 г., собствени изчисления

От направеното сравнение на показателите може да се направи извода, че Столична община реализира по-високи приходи от такса битови отпадъци на 1 жител и на 1 тон отпадъци спрямо тези показатели изчислени в НПУО средно за най-големите общини и средно за страната. Това се дължи от една страна на по-високата данъчна оценка на имотите и от друга на по-голямата концентрация фирми в Столична община.

В следващата таблица е показана структурата на постъпленията от такса битови отпадъци, платена от домакинствата и бизнеса на 1 тон отпадъци.

Таблица 5 Такса за битови отпадъци, заплатени от домакинствата и юридическите лица на 1 тон генерирани отпадъци

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Приходи от такса битови отпадъци от домакинствата (лв.):	65 510 689	64 922 166	68 774 860	75 374 789	66 527 891
Количество битови отпадъци предадени на завода за МБТ(т)	324024	356123	366301	388384	390321
ТБО/1 тон отпадъци - домакинства (лв.)	202,18	182,30	187,76	194,07	170,44

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

Приложения (част II) на Приложение № 1 към Решение № 912 по Протокол № 82/14.09.2023г.
л.233 от вс.л.270

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Приходи от такса битови отпадъци от юридически лица (лв.):	140 494 485	131 971 230	153 028 667	164 616 828	160 715 902
ТБО/1 тон отпадъци -- юридически лица (лв.)	433,59	370,58	417,77	423,85	411,75

Източник: Столична община

Тези показатели са изследвани в НПУО за период от 2015-2018 г. Ще извършим сравнителен анализ на показателите само за съпадащите три години.

Таблица 6 Сравнителен анализ за показателите от такса битови отпадъци на 1 тон отпадък платени от домакинствата и от бизнеса спрямо НПУО 2021-2028 г.

	2016	2017	2018
Такса битови отпадъци/1 тон – население (лв.)			
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадък много големи общини (над 100 хил. жители) НПУО	84,52	83,28	89,70
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадък средно за България НПУО	76,02	73,63	79,71
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадък Столична община	202,18	182,30	187,76
Такса битови отпадъци/1 тон – бизнес (лв.)			
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадък много големи общини (над 100 хил. жители) НПУО	872,11	875,47	979,55
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадък средно за България НПУО	1051,25	1006,30	979,55
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадък Столична община	433,59	370,58	417,77

Източник: НПУО 2021-2028 г. , собствени изчисления

Изчисленията показват, че като цяло делът на постъпленията от бизнеса е два пъти по-голям от този на постъпленията от домакинствата, по отношение и на двата показателя. Тези данни потвърждават направените по-горе изводи относно причините за тази диференциация. Изчисленията показват, че бизнесът заплаща много повече на 1 тон отпадъци, отколкото населението, т.е. не се спазва принципът "замърсителят плаща".

В следващата таблица е представена динамиката и относителният дял на приходите от такса битови отпадъци в общите приходи от такси и в общите бюджетни приходи на общината.

Таблица 7 Динамика и относителен дял на приходите от такса битови отпадъци в общите приходи от такси и в общите бюджетни приходи на общината.

	2016	2017	2018	2019	2020
Общо приходи от ТБО (лв.)	206 005 175	196 893 396	221 803 528	239 991 617	227 243 793
Общо приходи от такси (лв.)	246 868 628	246 941 737	274 662 462	282 913 604	265 647 537
Дял на приходите от ТБО в общо приходите от такси в %	83,45%	79,73%	80,75%	84,83%	85,54%
Общо бюджетни приходи (лв.)	1 058 427 342	1 054 281 352	1 212 709 055	1 357 645 661	1 382 704 742
Дял на приходите от ТБО в бюджетните приходи на общината в %	19,46%	18,68%	18,29%	17,68%	16,43%

Видно от данните в горната таблица ТБО формира основната част от приходите от такси на Столична община от 79% до 85% през годините. Дялът на ТБО в общите бюджетни приходи на общината е относително висок на нива от 16% – 19 %, като тенденцията е низходяща през годините. Данните за Столична община са по-високи от приходите от такса битови отпадъци в НПУО, където той е в границите между 8% и 9,5%.

В следващата таблица представяме покритието на разходите по дейност 623 „Чистота“ и дейност 627 „Управление на отпадъците“ с приходи от такса битови отпадъци.

Таблица 8 покритие на разходите по дейност 623 „Чистота“ и дейност 627 „Управление на отпадъците“ с приходи от такса битови отпадъци за периода 2017-2020 г.

Година	2017	2018	2019	2020
Общо приходи от ТБО (лв.)	196 893 396	221 803 528	239 991 617	227 243 793
Разходи по дейност 623 „Чистота“	124 750 000	134 911 816	130 068 179	136 829 537
Разходи по дейност 627 „Управление на отпадъците“	28 610 000	39 829 259	38 853 015	36 979 359
Покритие на разходите по дейности 623 и 627 с приходи от такса битови отпадъци	128,39%	126,93%	142,07%	130,74%

Данните от таблицата показват, че постъпленията от такса битови отпадъци надвишават разходите по дейност 623 „Чистота“ и дейност 627 „Управление на отпадъците“ през целия анализиран период. Това се обяснява с практиката на общините през текущата година да

отчитат и т.нар. "недобори" - приходи от такси, които са били дължими в предходни години, но са платени в текущата година.

3. Обезпечения за покриване на последващите разходи за закриване на депа и отчисления за депониране (чл. 60 и чл. 64 от ЗУО)

Обезпечения по чл.60 от ЗУО

Те се правят за всеки тон депониран отпадък. Целта на обезпеченията е в периода на експлоатация на съответното депо да се акумулира финансов ресурс, който собственикът на депото да използва за неговото закриване и рекултивация, след изчерпване на капацитета му. Задължението за обезпеченията по чл. 60 се отнася и за общините, в случаите, в които те се явяват собственици на депо за отпадъци, независимо дали става въпрос за битови, строителни или опасни отпадъци, като обезпеченията не могат да бъдат под формата на банкова гаранция. В случаите, в които дадено депо за отпадъци се използва от няколко общини на регионален принцип, обезпеченията се внасят пропорционално на количествата депонирани отпадъци. Важно е да се подчертае, че натрупаните средства остават притежание на собственика на депото.

Когато собственик на депото е община, обезпечението е под формата на месечни отчисления в банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото, или месечни отчисления в банкова сметка със специално предназначение, блокирана за периода до приключване и приемане на мерките по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото, с изключение на случаите, когато е разрешено тяхното ползване.

Собственикът на депото превежда до последно число на текущия месец определените месечни вноски по обезпечението за предходния месец. При забавяне на преводите по банковата сметка се дължи законната лихва за всеки просрочен ден, но не повече от 20 на сто от дължимата/остатъчната сума. В същия срок собственикът на депото представя на компетентния орган информация за депонираните количества отпадъци за предходния месец. Дължимите суми за невнесени обезпечения се определят с акт за установяване на публично държавно вземане, издаден по реда на чл. 166 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от директора на РИОСВ, на чиято територия се намира депото.

В случай, че събраните средства в сметката са недостатъчни за приключване на дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото, собственикът на депото осигурява остатъка от средствата.

Когато след приключване на дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото останат средства на общината в сметката в РИОСВ, същите

подлежат на възстановяване на общината за извършване на дейности по управление на отпадъците.

Отчисления по чл.64 от ЗУО

Тези отчисления се правят за всеки тон депонирани отпадъци. Натрупаните средства се разходват за дейности по изграждане на нови съоръжения за третиране на битови и строителни отпадъци, осигуряващи изпълнение от общините на изискванията на закона и подзаконовите нормативни актове по прилагането му. Средствата могат да бъдат разходвани за извършването на последващи разходи, свързани с изградените съоръжения и инсталации за оползотворяване на битови отпадъци.

Отчисленията се превеждат от собственика на депото ежемесечно по банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото. Целта на отчисленията като икономически инструмент е да стимулират общините да намалят количествата на депонираните отпадъци за сметка на рециклираните и оползотворени отпадъци и да се натрупат средства за изграждане на инфраструктура за третиране на отпадъците. В случаите, в които дадено депо за отпадъци се използва от няколко общини на регионален принцип, то отчисленията се внасят пропорционално на количествата депонирани отпадъци.

С последните изменения на Наредбата от 2020 г., размерът на отчисления по чл. 64 от ЗУО за регионални депа за неопасни отпадъци за всеки тон депониран е:

- (изм. - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2020 г. - 69 лв./т;
- (нова - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2021 г. - 82 лв./т;
- (нова - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2022 г. и всяка следваща година - 95 лв./т;

Промените в Наредба от 2020 г. имат за цел да се намали финансовата тежест върху общините, които следва да ги заплащат и нямат налична към момента изградена инфраструктура за третиране на отпадъците.

За изяснение на изменението на отчисленията представени по-горе (през 2020 и 2021 г.) бяха направени и изменения в Закона за управление на отпадъците чрез Преходните и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Данъчно – осигурителния процесуален кодекс (ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.), както следва:

§ 57. В Закона за управление на отпадъците (обн., ДВ, бр. 53 от 2012 г.; изм., бр. 66 от 2013 г.; Решение № 1 на Конституционния съд от 2014 г. – бр. 61 от 2014 г.; изм., бр. 98 от 2014 г., бр. 14 от 2015 г., бр. 105 от 2016 г., бр. 13, 85, 88 и 102 от 2017 г., бр. 53, 77 и 98 от 2018 г. и бр. 1, 25, 56 и 81 от 2019 г.) се правят следните изменения:

• § 58. (В сила от 11.12.2020 - ДВ, бр. 105 от 2020 г.)

(1) Месечните обезпечения и отчисления за 2020 г. по чл. 60, ал. 2, т. 1 и 2 и чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците за периода от 1 март 2020 г. до 31 декември 2020 г. остават по сметка на общината, която ги е събрала, и се разходват по решение на общинския съвет чрез вътрешни компенсирани промени, без да се изменя приетият от общинския съвет начин на определяне и размер на таксата за битови отпадъци.

(2) Регионалната инспекция по околната среда и водите, на чиято територия се намира съответното депо, възстановява от банковата сметка за чужди средства преведените и неусвоени от общините месечни обезпечения и отчисления за 2020 г. по чл. 60, ал. 2, т. 1 и 2 и чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците за периода от 1 март 2020 г. до 31 декември 2020 г. в срок до 31 януари 2021 г. Възстановените средства по изречение първо се разходват по решение на общинския съвет при условията на ал. 1.

• § 59. (В сила от 11.12.2020 - ДВ, бр. 105 от 2020 г.)

(1) За 2021 г. в разходите по чл. 62, т. 3 от Закона за местните данъци и такси може да бъдат включени и разходи за изпълнение на мерки по чл. 63 от Закона за здравето, извършени на територии за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината.

(2) Разходите по ал. 1 се осигуряват чрез вътрешни компенсирани промени, без да се изменя приетият от общинския съвет начин на определяне и размер на таксата за битови отпадъци.

• § 60. (В сила от 11.12.2020 - ДВ, бр. 105 от 2020 г.)

(1) Месечните обезпечения и отчисления за 2021 г. по чл. 60, ал. 2, т. 1 и 2 и чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците може да се разходват по решение на общинския съвет чрез вътрешни компенсирани промени, без да се изменя приетият от общинския съвет начин на определяне и размер на таксата за битови отпадъци.

(2) Дължимите месечни отчисления за 2021 г. по чл. 60, ал. 2, т. 1 и 2 и чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците се внасят в срок до 31 декември 2021 г.

(3) За периода от 1 януари до 31 декември 2021 г. не се начисляват лихви върху дължимите суми за месечни отчисления по чл. 60, ал. 2, т. 1 и 2 и чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците

Анализ на дължими и реално преведени суми за обезпеченията и отчисленията съответно по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО.

Анализът на дължими и реално преведени суми за обезпеченията и отчисленията съответно по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО е разработен за периода 2016 -2020 г. . Разглежданият период, обхваща използването на 2 депа от Столична община – Садината и Долни Богров.

В таблица 8 са представени данни за периода 2016 – 2020 г., като са разгледани дължимите и реално преведени суми за суми за обезпеченията и отчисленията съответно по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО и е направено сравнение със средното за страната изпълнение на дължимите суми, за период от 2016 до 2019 г., по обезпеченията и отчисленията в % (спрямо данните от НПУО 2021-2028 г за средното за страната);

Таблица 9 Изпълнение на обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от ЗУО в периода 2016-2020 г.

	2016	2017	2018	2019	2020
Постъпили обезпечения по чл. 60 ЗУО (лв.)	379 559,33	318 615,93	299 837,47	271 505,91	227 252,83
Следва да постъпят по чл. 60 ЗУО (лв.)	379 559,33	318 615,93	299 837,47	271 505,91	267 667,17
Постъпили/дължими – чл. 60	100%	100%	100%	100%	84,90%
Средно за страната изпълнение на дължимите суми по чл. 60 (НПУО 2021-2028 г.)	98%	93%	87%	80%	
Постъпили отчисления по чл. 64 от ЗУО (лв.)	3 156 418,08	3 127 179,20	3 310 804,80	3 786 390,30	3 828 793,44
Следва да постъпят по чл. 64 ЗУО (лв.)	3 156 418,08	3 127 179,20	3 310 804,80	3 786 390,30	4 746 083,54
Постъпили/дължими – чл. 64	100%	100%	100%	100%	80,67%
Средно за страната изпълнение на дължимите суми по чл. 64 (НПУО 2021-2028 г.)	89%	92%	91%	83%	

Източник: Столична община

*Забележка: Задълженията по чл. 60 и чл. 64, обхващат периода януари-декември на съответната година. Реалните плащания са за период декември предишна-ноември следваща година.

От таблица 9 е видно, че Столична община е изпълнила нормативно установените си ангажименти и е заплатила всички дължими обезпечения по чл. 60 и отчисления, по чл. 64 от ЗУО. Изпълнението и по двете задължения е 100%, с изключение на 2020 г. По този начин Столична община е достигнала изпълнение по постъпилите отчисления по чл. 64 над средните за страната за целия период от 2016 до 2019 г., които са в диапазона 83-92%.

4.10.2. Изводи и препоръки

- В Столична община има няколко подхода за определяне на такса битови отпадъци, в зависимост от вида на имота:
  - За нежилищни имоти на предприятията
    - според количеството на битовите отпадъци съобразно вида и броя на съдовете за съхраняването им и честотата на сметоизвозване;
    - чрез пряко договаряне;

- пропорционално в промили на база отчетна стойност на имотите
- за имоти на граждани и жилищни имоти на предприятия
- пропорционално в промили на база данъчната оценка на имотите
- На база разработения Анализ и оценка на въведените икономически инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им към Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г. относно приходите от ТБО на 1 жител и на тон отпадък през 2018 г. правим следните изводи:
  - Столична община покрива изцяло разходите си за управление на отпадъците в рамките на приходите от такса битови отпадъци
  - Анализът показва, че бизнесът заплаща два пъти повече на 1 тон отпадъци спрямо населението, т.е. такса битови отпадъци не изпълнява ролята си на икономически инструмент.
  - да се спазва принципът „замърсителят плаща“, като количеството битови отпадъци да стане водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци, чрез промени в НАРЕДБА за определяне и администриране на местни такси и цени на услуги, предоставяни от Столична община.

АНАЛИЗ

НА ФИНАНСОВИТЕ ПОТОЦИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ

4.11. АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИТЕ ПОТОЦИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ

Въведение

Настоящият анализ е изготвен с цел да даде отговор на следните въпроси:

- Какви са тенденциите в разходите на общината за анализирания период по години – общо и по категории разходи, съгласно отчетите за изпълнението на план - сметката за дейностите по чл. 66 от ЗМДТ
- Кои са източниците и формите на финансиране на управлението на битовите отпадъци и относителният им дял, тенденции, сравнения

Информационна обезпеченост

Като методологична основа при извършването на анализа са ползвани данни от НПУО 2021 – 2028 г., наредби и решения одобрени от Столичен общински съвет, отчети на общината относно разходите за управление на отпадъците, разходи за управление на отпадъците, съгласно план-сметка за дейностите по чл. 66 от ЗМДТ.

4.11.1. Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъци

Съгласно НПУО 2021-2028 г. през периода 2008-2013 г. разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда в България като този дял непрекъснато нараства през анализирания период и изпреварват всички останали сектори на околната среда.

Преобладаващата част от разходите по управление на отпадъците в страната през този период се формират от оперативни разходи. В сравнение с другия голям сектор на опазването на околната среда – управлението на отпадъчните води, при управлението на отпадъците делът на инвестициите в общата структура на разходите през този период е сравнително нисък.

В тази връзка общата динамика на разходите за управление на отпадъците в страната се определя от нарастващите оперативни разходи на бизнеса и общините в резултат от усилията им за постигане на различните нормативни изисквания и цели, свързани с управлението на отпадъците и др.

1. Разходите за управление на отпадъците в абсолютна сума и на 1 жител, на тон отпадъци, тенденции

На база на представените отчети от Столична община се изчисляват разходите за управление на отпадъците в абсолютна сума на един жител и на тон отпадък.

Таблица 1 Разходите за управление на отпадъците в абсолютна сума и на 1 жител, на тон отпадъци, тенденции

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Общо разходи за управление на отпадъците (лв.)	173 577 295	172 806 770	183 808 888	205 985 776	217 166 644
Брой жители	1 323 637	1 325 429	1 328 120	1 328 790	1 308412
Разходи на един жител, лв.	131,14	130,38	138,40	155,02	165,98
Количество битови отпадъци (т)	324024	356123	366301	388384	390321
Разходи на един тон отпадъци, лв.	535,69	485,24	501,80	530,37	556,38
Разходи на един тон отпадъци, без разходи за почистване на обществените места, лв.	347,19	298,20	308,24	328,25	338,10

Източник: Брой жители – НСИ, Столична община, собствени изчисления

От представените данни в горната таблица за Столична община относно разходите за управление на отпадъците през периода 2016 – 2020 г. се установява трайна тенденция на нарастване на извършените разходи през годините.

Фигура 1 Тенденция в разходите за управление на отпадъците

Фигура 2 тенденция в разходите за управление на отпадъците на 1 жител

Фигура 3 Тенденция в разходите (без разходи за почистване на обществените места) за управление на отпадъците на 1 тон отпадък

На база разработения Анализ на финансовите потоци в управлението на отпадъците в България към НПУО 2021-2028 г. относно направените оперативни разходи на един жител и на тон отпадък през 2018 г. правим следните изводи:

- Разходите за управление на отпадъците на един жител в Столична община надвишават средното за страната (95,91 лв./жител) и разходите за много големи общини (над 100 хил. жители) – 85,53 лв./жител
- Разходите на 1 тон отпадък в Столична община за 2018г (308,24лв.), надвишават средното за страната (143,97 лв./тон отпадък) и разходите за много големи общини (над 100 хил. жители) – 163,83 лв./тон отпадък, определени за 2018г.

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

Приложения (част II) на Приложение № 1 към Решение № 912 по Протокол № 82/14.09.2023г.
л.244 от вс.л.270

2. Разходи за управление на отпадъците по категории разходи съгласно план - сметката за дейностите по чл. 66 от ЗМДТ и предвид отчетите за изпълнението на тази план - сметката – за всяка година на периода 2016-2020 г. и общо за периода

В следващата таблица представяме общо изразходваните суми за периода 2016-2020 г. за управление на отпадъците от Столична община.

Таблица 2 Разходи за управление на отпадъците за периода 2016 – 2020 г. на Столична община

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Общо разходи за управление на отпадъците (хил. лв.)	173 577 295	172 806 770	183 808 888	205 985 776	217 166 644
1. Закупуване на съдове за събиране на битови отпадъци;	0	0	0	0	0
2. Събиране и транспортиране на битови отпадъци до депа и други съоръжения за третиране	60 500 000	60 000 000	61 500 000	63 000 000	67 000 000
3. Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, включително	45 818 700	39 816 700	43 966 988	55 529 776	60 159 444
- Отчисления по чл. 60 от ЗУО	347 050	347 050	347 050	347 050	347 050
- Отчисления по чл. 64 от ЗУО	3 060 000	3 400 000	3 825 000	4 845 000	8 075 000
4. Поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.	61 080 000	66 100 000	70 900 000	78 500 000	85 200 000
5. Други – издръжка на Столичен инспекторат	6 178 598	6 890 000	7 441 900	8 956 000	4 807 200

Източник: Столична община

При сравнителен анализ между приходите от такса битови отпадъци и общо разходите за управление на отпадъците, може да се направи извода, че приходите покриват разходите за управление на отпадъците в Столична община.

Структура на разходите за управление на отпадъците през 2020 г.

Фигура 4 Структура на разходите за управление на отпадъците на Столична община за 2020 г.

В структурата на разходите за управление на отпадъците с най-голям относителен дял са разходите за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване – 39,23 %, следвани от разходите за събиране и транспортиране на битови отпадъци до депа и други съоръжения за третиране.

3. Източници на финансиране на разходите по управление на отпадъците по години на анализирания период

Съгласно НПУО 2021-2028 г. структурата на източниците на финансиране на оперативните разходи и на инвестиционните разходи в управлението на отпадъците в периода 2009-2013 г. съдържа:

- Собствени средства
- Средства от Републиканския бюджет
- Средства на общините
- Целеви средства за ОС, получени от държавата (субсидии)

- Национални фонд
- Оперативна програма "Околна среда"
- Заемни средства от източници в страната.

Оперативните разходи в управлението на отпадъците се поделят между организациите по оползотворяване на отпадъците и общините (за управлението на битовите отпадъци).

Средствата на общините включват средства от такса за битови отпадъци и собствени приходи (местни данъци, постъпления от наеми, продажба на имущество и т.н.), които след покриване на оперативните разходи по предоставянето на различни услуги, в случай на икономии насочват за инвестиционни цели.

Таблица 3 Финансиране на разходите по управление на отпадъците по години за анализирания период

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Приходи от такса битови отпадъци	206 005 175	196 893 396	221 803 528	239 991 617	227 243 793
Разходи за управление на отпадъците	173 577 295	172 806 770	183 808 888	205 985 776	217 166 644
% от разходите финансирани от ТБО	118,68%	113,94%	120,67%	116,51%	104,64%

Източник: Столична община, собствени изчисления

Видно от данните в таблица 3 разходите по управление на отпадъците изцяло се финансират от приходите от такса битови отпадъци. Независимо от това, следва да се има в предвид, че реално всяка година в приходите от такса битови отпадъци се включват и изплатени просрочени задължения за минали години. При изготвяне на план-сметката тяхната стойност не може да бъде предвидена с точност.

Съгласно данни на Столична община източниците и форми на финансиране на управлението на битовите отпадъци за периода 2016 – 2020 г. представяме в следващата таблица:

Таблица 4 Източници и форми на финансиране на управлението на битовите отпадъци в Столична община

Година	2016	2017	2018	2019	2020
1. Приходи от ТБО	√	√	√	√	√
2. Обезпечения и отчисления по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО		2 815 677	1 578 209		
3. Средства от ПУДООС					
4. ОПОС 2014-2020					

Година	2016	2017	2018	2019	2020
5. Бюджет на общината (извън приходите от такса ТБО)					
6. Други					

Източник: Столична община

През 2017 г. са изразходвани 2 815 677 лв., а през 2018 г. - 1 578 209 лв. от натрупаните обезпечения и отчисления по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО за финансиране на дейностите по управлението на битовите отпадъци.

4. Възможности за финансиране на дейностите по отпадъци

Основен източник на финансиране на дейностите по отпадъците е Програма Околна среда 2021-2027 г.

Съобразявайки се със специфичните за страната препоръки в Годишния доклад на ЕК за България за 2019 г. и отчитайки хоризонталния характер на политиките по околна среда и изменение на климата, като приоритетни за финансиране за периода 2021 – 2027 г., ПОС 2021-2027 г. идентифицира пет основни области („Води“, „Отпадъци“, „Биологично разнообразие“, „Риск и изменение на климата“ и „Въздух“). Те са насочени към постигане на следната Цел на политиката 2 от проекта на Общ Регламент: „По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска“. В следващата таблица са представени специфичните цели и допустими дейности по приоритет Отпадъци:

Таблица 5 Специфични цели и допустими мерки по приоритет Отпадъци на ПОС 2021-2027 г.

Специфична цел	Допустими мерки
Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика	1.Мерки за развитие/надграждане на инфраструктурата, свързана с управлението на битовите отпадъци на регионално ниво на управление на отпадъците за постигане на целите за 2030 г. за рециклиране на отпадъците и депониране на отпадъци: - Допустими за РСУО Габрово, Видин, Ловеч, Луковит, Омуртаг, Панагюрище, Разлог, Рудозем, Търговище и Кърджали – мерки за предотвратяване и подготовка за повторна употреба, разделно събиране на отпадъците, задължително за биоразградими отпадъци, изграждане на инсталации за рециклиране и предварително третиране и др. (съгласно Приложение 7 от НПУО 2021-2028 г.); - Допустими за РСУО Велико Търново, Враца, Карлово, Костенец, Малко Търново, Монтана, Перник, Плевен, Силистра, Стара Загора,

	Харманли, Хасково - мерки за предотвратяване и подготовка за повторна употреба, разделно събиране на отпадъци, задължително за биоразградими отпадъци, изграждане на инсталации за рециклиране и надграждане на съществуващи инсталации за предварително третиране и др. (съгласно Приложение 6 от НПУО 2021-2028 г.);
	2. Мерки за изграждане на центрове за подготовка за повторна употреба и поправка; - допустими за всички
	3. Мерки за рециклиране на отпадъците – допустими в комбинация с разделно събиране и предварително третиране - допустими за всички
	4. Мерки за изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране на отпадъци и/или за рециклиране на разделно събрани отпадъци, мерки за предотвратяване и др. за постигане на целите за 2030 г. за рециклиране и намаляване количествата на депонираните битови отпадъци – за РСУО съгласно Приложение 8 на НПУО 2021-2028 г.
	5. Модели за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци от общините в България и тестването на тези модели в три регионални системи за управление на отпадъците;
	6. Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението. - допустими за всички

Мерките са насочени към отпадъците в приложното поле на Закона за управление на отпадъците (битови, производствени и строителни) и чието третиране се отчита за постигане на българските национални цели съгласно европейското и националното законодателство. Тяхното прилагане ще допринесе за намаляване на количеството депонирани битови отпадъци и увеличаване на дела на разделно събраните и рециклирани отпадъци за подпомагане на прехода към кръгова икономика. Приоритет са мерките, насочени към управлението на битовите отпадъци в задълженията на общините по Закона за управление на отпадъците

Мерките за рециклиране на отпадъци, които се извършват от рециклиращи предприятия, се отнасят за битови, производствени и строителни отпадъци. Мерките трябва да водят до увеличаване на капацитета за рециклиране. Мерките са допустими, също така, в комбинация с дейности по предварително третиране и/или по разделно събиране на отпадъците, които ще бъдат рециклирани. Мерките за рециклиране в индустриалните зони/паркове може да бъдат подкрепяни в комбинация с мерки за разделно събиране на отпадъци.

Столична община може да се възползва от възможностите за финансиране по ПОС 2021-2027 г. по следните мерки:

1. Мерки за изграждане на центрове за подготовка за повторна употреба и поправка;
2. Мерки за рециклиране на отпадъците – допустими в комбинация с разделно събиране и предварително третиране
3. Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението.

Други възможности за финансиране на дейностите по управление на отпадъците е чрез ПУДООС. ПУДООС финансира следните групи проекти, свързани с управлението на отпадъците:

- Проекти, включени в Националната програма за управление на дейностите по отпадъците (НПУДО), в т.ч. изграждане на нови или реконструкция на съществуващи обекти за управление на отпадъци (вкл. подобекти, части, инсталации и/или съоръжения).
- Проекти от Националната програма за управление на дейностите по отпадъците, реализирани по донорски програми (европейски фондове, държавен бюджет или други източници на финансиране), изискващи допълнително съфинансиране от българска страна.
- Проекти по програма за въвеждане на система за организирано събиране и транспортиране на отпадъците от населените места. Финансирането на предложението трябва да е съобразено със заложените приоритети в НПУДО.
- Финансиране на проекти, в рамките на Национална кампания “За чиста околна среда”.
- Проекти в екологично застрашени райони.
- Проекти за намаляване на риска и опасността от стари замърсявания - по приоритети, съгласно Националната програма за намаляване броя и опасността от депата и старите замърсявания с отпадъци.
- Закупуване на специализирани машини, изграждане на съоръжения и инсталации, за преработване на отпадъци до получаване на суровини за производство на крайни продукти или крайни продукти, като неразделна част от линия за преработване, рециклиране или оползотворяване на отпадъците, необходимостта от които е проектно доказана.
- Подготовка на проектна документация за реализиране на проекти, заложен в НПУДО.
- Изграждане на системи за управление на опасни и масово разпространени отпадъци, образувани от продукти, за които са заплатени продуктови такси в ПУДООС.

- Дейности по събиране, преупаковане, временно съхранение, транспортиране, износ в страните от ЕС за крайно обезвреждане на пестицидите чрез изгаряне в лицензирано съоръжение и саниране на освободените площи.

5. Поносимост на такса битови отпадъци

Оценката на поносимостта на разходите за управление на отпадъците, които населението на Столична община заплаща, е извършен съгласно използваните методи при разработването на НПУО 2014-2020 г. В него са тествани възможности за оценка на поносимостта:

- (1) 1% от средния доход на домакинствата – общо за страната;
- (2) 1,2% от средния доход на домакинствата - общо за страната. Това е в съответствие и на изискванията за поносимост, прилагани при оценката на проекти, финансирани по линия на ОПОС 2007-2013 г. Тогава в отделни години за горна граница на поносимостта се приемаше 1,5% от средния доход на домакинствата.

При извършване на оценката поносимостта на такса битови отпадъци са използвани данни за Столична община.

За целите на настоящия анализ ще бъдат разгледани и двете възможности за оценка на поносимостта. Необходимо е да се направи уточнението, че при оценката на поносимостта за населението се изключват разходите за почистване на обществени площи, които са в обхвата на услугите по такса за битови отпадъци, но не се приемат като разходи за управление на отпадъците. Оценката на поносимостта на такса за битови отпадъци, която населението на Столична община заплаща за финансиране на разходите за управление на отпадъците, е извършена на база среден доход на домакинствата в област София (столица) и среден доход на домакинствата средно за страната. В следващата таблица на представена оценката на поносимостта на такса за битови отпадъци на база среден доход на домакинствата в област София (столица)

Таблица 6 Оценка на поносимостта на такса за битови отпадъци, която населението на Столична община заплаща за финансиране на разходите за управление на отпадъците

доходи	2016	2017	2018	2019	2020
Среден доход на домакинствата (лв.)	17165	17057	18127	19276	20201
Среден доход на едно лице (лв.)	7747	7940	8758	9494	9787
Прагове на поносимост					
1,2% от средния доход на населението (лв./домакинство)	205.98	204.68	217.52	231.31	242.41

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

Приложения (част II) на Приложение № 1 към Решение № 912 по Протокол № 82/14.09.2023г.
Л.251 от вс.л.270

1% от средния доход на населението (лв./домакинство)	171.65	170.57	181.27	192.76	202.01
Среден размер на 1 домакинство (бр. членове)	2.2	2.20	2.2	2.2	2.2
1,2% от средния доход на населението - (лв./член на домакинство)	93.63	93.04	98.87	105.14	110.19
1% от средния доход на населението (лв./член на домакинство)	78.02	77.53	82.40	87.62	91.82
Оценка на поносимостта					
Общо разходи за управление на отпадъците без разходи за чистота (лв.)	112497295	106196770	112908888	127485776	131966644
Дял на домакинствата	31.80%	32.97%	31.01%	31.41%	29.28%
Платена такса от населението за управление на отпадъците (лв.)	35 774 710	35 016 534	35 009 781	40 039 788	38 634 554
Население (бр.)	1 323 637	1 325 429	1 328 120	1 328 790	1 308 412
Платена такса от населението за управление на отпадъците (лв./1 жител)	27.03	26.42	26.36	30.13	29.53

Източници: НСИ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/reports/result.jsf?x_2=1084), собствени изчисления.

За целите на анализа са използвани данни от НСИ „Общ доход по източници на доходи (общо за страната, статистически райони и области)“ за Среден доход на домакинствата (лв.) и Среден доход на едно лице (лв.).

(https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/reports/result.jsf?x_2=1084)

Поради липса на актуални данни за среден размер на 1 домакинство, сме използвали данни от преброяването 2011 г., според което средният брой лица в домакинство е бил 2,2 човека за град София.

Платена такса от населението за управление на отпадъците (лв.) е изчислена на база предоставената информация от Столична община за Общо разходи за управление на отпадъците, без разходи за чистота (лв.) и процента на дела на домакинствата в заплащаната такса битови отпадъци.

В следващата таблица на представена оценката на поносимостта на такса за битови отпадъци на база среден доход на домакинствата за страната

Таблица 7 Оценка на поносимостта на такса за битови отпадъци на база среден доход за страната, която населението на Столична община заплаща за финансиране на разходите за управление на отпадъците

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

Приложения (част II) на Приложение № 1 към Решение № 912 по Протокол № 82/14.09.2023г.
л.252 от вс.л.270

доходи	2016	2017	2018	2019	2020
Среден доход на домакинствата (лв.)	12112	12836	13450	14361	15088
Среден доход на едно лице (лв.)	5167	5586	6013	6592	7002
Прагове на поносимост					
1,2% от средния доход на населението (лв./домакинство)	145.34	154.03	161.40	172.33	181.06
1% от средния доход на населението (лв./домакинство)	121.12	128.36	134.50	143.61	150.88
Среден размер на 1 домакинство (бр.членове)	2.22	2.20	2.2	2.2	2.2
1,2% от средния доход на населението - (лв./член на домакинство)	65.47	70.01	73.36	78.33	82.30
1% от средния доход на населението (лв./член на домакинство)	54.56	58.35	61.14	65.28	68.58
Оценка на поносимостта					
Общо разходи за управление на отпадъците без разходи за чистота (лв.)	112497295	106196770	112908888	127485776	131966644
Дял на домакинствата	31.80%	32.97%	31.01%	31.41%	29.28%
Платена такса от населението за управление на отпадъците (лв.)	35 774 710	35 016 534	35 009 781	40 039 788	38 634 554
Население (бр.)	1 323 637	1 325 429	1 328 120	1 328 790	1 308 412
Платена такса от населението за управление на отпадъците (лв./1 жител)	27.03	26.42	26.36	30.13	29.53

За целите на анализа са използвани данни от НСИ „Общ доход на домакинствата по източници на доходи“ за Среден доход на домакинствата (лв.) и Среден доход на едно лице (лв.).

<https://nsi.bg/bg/content/3223/%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%88%D0%BD%D0%B8-%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D0%B8>

Поради липса на актуални данни за среден размер на 1 домакинство, сме използвали данни от преброяването 2011 г., според което средният брой лица в домакинство е бил 2,2 човека за град София.

Платена такса от населението за управление на отпадъците (лв.) е изчислена на база предоставената информация от Столична община за Общо разходи за управление на

отпадъците без разходи за чистота (лв.) и процента на дела на домакинствата в заплащаната такса битови отпадъци.

Оценката на поносимостта на платената от населението такса за битови отпадъци (частта и, която има отношение към управлението на отпадъците) при ползване на данни за среден доход на едно домакинство за област София – Столица и среден доход на едно домакинство общо за страната, показва, че в периода 2016-2020 г. тя е поносима даже за населението от най-нискодоходните групи, като това е валидно и за двата приложени прага на поносимост. С оглед на измененията в ЗМДТ и въвеждането на принципа "замърсителят плаща", сумите, които населението ще трябва да заплаща на тон отпадък ще се увеличат, като ще трябва да бъдат разработени схеми за заплащането на таксата, които да отчитат и нивата на поносимост.

4.11.2. Изводи и препоръки

- Разходите по управление на отпадъците за анализирани период изцяло се финансират от приходите от такса битови отпадъци. Независимо от това, следва да се има в предвид, че реално всяка година в приходите от такса битови отпадъци се включват и събрани суми от минали години, техният размер на етап изготвяне на план-сметката не може с точност да бъде предвиден.
- В структурата на разходите за управление на отпадъците на-висок дял имат разходите за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване, следвани от разходите за събиране и транспортиране на битови отпадъци до депа и други съоръжения за третиране.
- Размерът на заплащаните отчисления по чл. 64 от ЗУО нарастват през анализирания период, като през 2020 г. те са почти два пъти по високи спрямо 2019 г. Това се дължи от една страна на нарастване размерът на отчисленията за един тон отпадъци всяка година въпреки намаляване на количествата депонирани отпадъци
- Разходите за управление на отпадъците на един жител в Столична община надвишават средното за страната (95,91 лв./жител) и разходите за много големи общини (над 100 хил. жители) – 85,53 лв./жител определени в НПУО 2021-2028 г.
- Разходите на 1 тон отпадък в Столична община са 501,80 лв., като надвишават средното за страната (143,97 лв./тон отпадък), както и разходите за големите общини (над 100 хил. жители) – 163,83 лв./тон отпадък. Трябва да се има предвид, че Столична община успешно е реализирала и е в процес на експлоатация на 1 и 2 фаза от „Интегрирана система от съоръжения за третиране на битови отпадъци на Столична община“, изградена с финансовата подкрепа на Европейския съюз. Интегрираната система се състои от три фази, изградените съоръжения и инфраструктура за първа и втора фаза на проекта включват:

- Фаза I
  - Инсталация за биологично третиране на площадка „Хан Богров“;
  - Депо за неопасни отпадъци „Садината“;
  - Съпътстваща инфраструктура;
- Фаза II
  - Завод за механично-биологично третиране на отпадъци - „Садината“ с производство на RDF

Експлоатацията на съоръженията е свързана с по-високи оперативни разходи, които дават отражение и в размера на такса смет.

- Заплащаната такса битови отпадъци от населението в Столична Община за разглеждания период 2016-2020 г. е под прага на социалната поносимост.
- С оглед на измененията в ЗМДТ и въвеждането на принципа "замърсителят плаща", сумите, които населението ще трябва да заплаща на тон отпадък ще се увеличат, тъй като към 2020 г. над 70% от разходите се покриват от юридическите лица на територията на общината. В тази връзка е необходимо да бъдат разработени подходящи схеми за заплащане на такса битов отпадък, отчитайки спецификите на районите и прага на поносимост.

ПРОГНОЗИ

4.12. ИЗГОТВЯНЕ НА ПРОГНОЗИ

Прогнозата на количеството образувани битови отпадъци в общината за периода 2021 – 2028 г. в Столична община е изготвена въз основа на два компонента:

- Брой на населението и демографска прогноза на 2021 – 2028 г.
- Норма на натрупване на отпадъци на 1 жител;

4.12.1. Брой на население и демографска прогноза

Демографската прогноза за населението на Столична община в периода 2021 – 2028 г. е изготвена на база информация от НСИ, въз основа на данните за населението на общината за последните години от 2016 – 2020 г. и официална демографска прогноза на НСИ за броя на населението в област София (столица) за периода до 2080 г. (при хипотеза на конвергентност)¹. В следващата таблица е представен броя на население за област София (столица) за периода 2016 – 2020 г., според данни на НСИ.

Таблица 1 Население на област София (столица) за периода 2016 – 2020 г.

Година	2016	2017	2018	2019	2020
София	1 323 637	1 325 429	1 328 120	1 328 790	1 308 412

Източник: НСИ

Съгласно данни от НСИ в Столична община за предходните 5 години се наблюдава тенденция за постоянно увеличаване на населението, с изключение на 2020 г., когато то намалява. Това най-вероятно се дължи на разпространението на пандемията от COVID 19 и преместване на част от населението извън Столична община. За периода 2016-2019 г. населението на Столична община се е увеличило с 5153 лица или 0,39 %. Към 2020 г., относителният дял на населението в Столична община спрямо населението на България е 18,92% .

В следващата таблица е представена информацията относно официална прогноза за населението на НСИ за Столична община за периода 2020-2035 г. при хипотеза за конвергентност. Този вариант се определя като реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на Европейския съюз за демографското и социално-икономическото развитие на страните членки.

Таблица 2 Демографска прогноза за населението на Столична община за периода 2020-2035 г., бр. жител

година	2020	2025	2030	2035
София-столица	1 336 554	1 350 054	1 362 231	1 372 895

Източник: НСИ

¹ Вариант при конвергентност: Този вариант се определя като реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на ЕС за демографско и социално-икономическо развитие

Представената по-горе демографска прогноза е използвана за проследяване тренда на развитие в броя на населението на Столична община. За периода 2020-2025 г. населението на Столична община се очаква да се увеличи с 13500 души, което представлява увеличение със средно 2700 души на година.

За периода 2025 – 2030 г., съгласно прогнозата на НСИ, населението на Столична община ще се увеличава със сходни темпове – 12 177 души.

За целите на настоящият анализ са ползвани официални данни за броя на населението на Столична община от НСИ за базовата 2020 г. (<https://nsi.bg>). Следвайки същата логика на изчисление в динамиката на изменението на броя на населението, съгласно горната таблица, получаваме:

Таблица 3 Демографска прогноза за Столична община за периода 2021-2028 г, бр. жители

Година	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Население	1 336 554	1 339 254	1 341 954	1 344 654	1 347 354	1 350 054	1 352 489	1 354 925	1 357 360

4.12.2. Прогнозна норма на натрупване

Нормата на натрупване представлява средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител. Тази норма се изчислява при определяне на потенциала за образуване на битовите отпадъци в дадена административна единица. По данни на Евростат в повечето страни домакинствата образуват от 60% до 90% от битовите отпадъци, като останалите се образуват от търговски източници и административни единици.

Прогнозна норма на натрупване за Столична община е изчислена въз основа на следните допускания:

- *Налични данни:* използвани са данни за населението на София (столица) по данни на НСИ за периода 2016 – 2020 г., данни за нормата на натрупване за периода 2016 -2020 г., изчислени на база на населението и общите количества образувани битови отпадъци в Столична община по години;
- *Използвани данни за прогнозата:* брой на населението и демографска прогноза за периода 2021 – 2028 г., посочени в предходната таблица; Норми на натрупване за периода 2016-2020 г., изчислени на база на броя на населението и общите количества образувани битови отпадъци в Столична община по години;
- *Хипотеза на прогнозата:* определяне на средната норма на натрупване на жител на година на общината; Норма на натрупване на отпадъците, като функция на икономическото развитие; намаляване на ръста на нарастване в следствие на мерките за предотвратяване образуването на отпадъци.

В следващата таблица е представена информация за нормата на натрупване, съгласно данни от НСИ за населението и количеството отпадъци в Столична община за периода

2016 – 2020 г.:

Таблица 4 Норма на натрупване на битови отпадъци за Столична община за периода 2016-2020 г.

година	2016	2017	2018	2019	2020
кг/жител/год	527.47	564.34	499.19	477.09	479.71

Определяне на норма на натрупване на жител на година

Средната норма на натрупване на жител за Столична община се определя чрез екстраполация на нормата на натрупване, изчислена с образуваните битови отпадъци от Столична община за 2020 г., по данни на НСИ, при намаление от 1% годишно, поради очаквано намаление на нормата на натрупване на отпадъци, във връзка с предприеманите мерки от Столична община за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци.

В съответствие с горната обосновка, прогнозната норма на натрупване в Столична община по години за периода 2021 – 2028 г. е както следва:

Таблица 5 Прогнозна норма на натрупване за Столична община за периода 2021 – 2028 г.

година	2020 (базова)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
кг/жител/год	479.71	474.92	470.17	465.47	460.81	456.20	451.64	447.12	442.65

От направената прогноза е видно, че към 2028 г. „нормата на натрупване“ на отпадъци за един жител на година в Столична община ще бъде 442.65 кг/ж, което се обосновава от предприеманите мерки от Столична община за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци, независимо от непрекъснатото нарастващото население в столицата, което според демографски прогнози на НСИ към 2030 г. се очаква да бъде 1 362 231 жители.

4.12.3. Прогнозни количества битови отпадъци

Прогнозата на количествата образувани битови отпадъци е определена като произведение на броя на прогнозното население и прогнозната норма на натрупване, представено в следващата таблица:

Таблица 6 Прогнозни количества битови отпадъци за Столична община за периода 2021 – 2028 г.

година	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
тона	636 033.74	630 942.86	625 890.19	620 875.47	615 898.47	610 839.23	605 820.03	600 839.69

За изчисление на прогнозния морфологичния състав на отпадъци са извършени следните допускания: морфологичния състав остава постоянен (в %), съгласно данни от морфологичния анализ на битови отпадъци за Столична община, изготвен през 2019 г.

С Т О Л И Ч Е Н О Б Щ И Н С К И С Ъ В Е Т

Приложения (част II) на Приложение № 1 към Решение № 912 по Протокол № 82/14.09.2023г.
л.259 от вс.л.270

Количествата от всеки вид отпадък се променят в зависимост от промяната на нормата на натрупване и броя на населението. Резултатите от прогнозата са представени в следващата таблица:

Таблица 7 Прогнозни количества по видове отпадъци, съгласно морфологичен анализ, 2021 – 2028 г.

Фракция	% спря морфология	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
Хранителни	8.78%	55843.76	55396.78	54953.16	54512.87	54075.89	53631.68	53191.00	52753.72
Хартия	11.22%	71362.99	70791.79	70224.88	69662.23	69103.81	68536.16	67973.01	67414.21
Картон	12.10%	76960.08	76344.09	75732.71	75125.93	74523.71	73911.55	73304.22	72701.60
Пластмаса	13.20%	83956.45	83284.46	82617.50	81955.56	81298.60	80630.78	79968.24	79310.84
Текстил	2.75%	17490.93	17350.93	17211.98	17074.08	16937.21	16798.08	16660.05	16523.09
Гума	0.45%	2862.15	2839.24	2816.51	2793.94	2771.54	2748.78	2726.19	2703.78
Кожа	0.35%	2226.12	2208.30	2190.62	2173.06	2155.64	2137.94	2120.37	2102.94
Градински	4.97%	31610.88	31357.86	31106.74	30857.51	30610.15	30358.71	30109.26	29861.73
Дървесни	2.46%	15646.43	15521.19	15396.90	15273.54	15151.10	15026.64	14903.17	14780.66
Стъкло	4.66%	29639.17	29401.94	29166.48	28932.80	28700.87	28465.11	28231.21	27999.13
Метали	10.78%	68564.44	68015.64	67470.96	66930.38	66393.85	65848.47	65307.40	64770.52
Инертни > 4 см	4.11%	26140.99	25931.75	25724.09	25517.98	25313.43	25105.49	24899.20	24694.51
Опасни	1.03%	6551.15	6498.71	6446.67	6395.02	6343.75	6291.64	6239.95	6188.65
Други	14.21%	90380.39	89656.98	88939.00	88226.40	87519.17	86800.25	86087.03	85379.32
Ситна Фракция < 4см	8.93%	56797.81	56343.20	55891.99	55444.18	54999.73	54547.94	54099.73	53654.98

*Изчисленията са направени при запазване на процентния състав на отпадъците, съгласно данни от морфологичния анализ извършен през 2019 г., и промяна в нормата на натрупване и броя на населението

Запазвайки същият процентов състав, съгласно данни от морфология анализ, към края на 2028 г. фракциите с най-високо средногодишно количество ще бъдат „други“ (85 379 т) „пластмаса“ (79 310 т.), „картон“ (72 701 т.) и „хартия“ (67 414 т). Съгласно представените по-горе прогнозни изчисления, фракциите с най-силно изразена сезонна флукуация в края на действие на настоящата програма ще бъдат фракции „пластмаса“, „хранителни“, „картон“ и „ситна фракция под 4 см“

4.12.4. Прогнозни количества рециклируеми отпадъци

За целите на програмата са изготвени прогнози, които са от типа целеви прогнози, каквито са прогнозите за разделното събиране на отпадъци по източници. Този тип прогнози отчитат влиянието на управленски фактори в Столична община, които имат важно значение за развитието на процесите по управление и третиране на отпадъци. Такива прогнози са например прогнозите за разделно събирани отпадъците като: отпадъци от опаковки, разделно събран текстил и текстилни материали, хранителни отпадъци, зелени биоразградими, едрогабаритни отпадъци и др.

На първо място ще направим прогнозиране на количествата разделно събирани отпадъци, главно от фирмите по оползотворяване на отпадъците от опаковки чрез създадените от тях системи за разделно събиране.

Прогнозните количествата разделно събрани отпадъци от опаковки от организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки за Столична община е изчислена въз основа на следните допускания:

- *Налични данни:* При изготвяне на прогнозата са отчетени данните от анализа на съществуващата ситуация в общината и по-конкретно степента на събиране на отпадъците от опаковки за хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло от организациите по оползотворяване за последните 3 отчетни години (2018 – 2020 г.).
- *Хипотеза на прогнозата:* при изготвяне на прогнозата е използвано наблюдаваното процентно увеличение на количествата разделно събрани отпадъци от опаковки от организациите по оползотворяване на ОО за последните 3 отчетни години, като за базова година се приема 2020 г.:
  - За хартия и картон – 8,63 %;
  - За стъкло – 12,66%;
  - За пластмаса – 12,87 %;
  - За метали – 12,99 %

Таблица 8 Количества разделно събрани отпадъци от опаковки от организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки (текущо състояние)

№	Събрани отпадъци от опаковки	Количество 2018 г. (тона)	Количество 2019г. (тона)	Количество 2020 г. (тона)
1	Хартия и картон	7988,890	9262,800	10 056,370
2	Стъкло	2473,96	2922,740	3 413,910
3	Пластмаси	5557,168	6969,992	7 703,123
4	Метали	4247,357	5664,751	5 902,961
Общо		20267,38	24820,28	27 076.364

Таблица 9 Прогнозни количества разделно събрани отпадъци от опаковки от организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки

Събрани отпадъци от опаковки	2020 г. (тона) (базова)	2021 г. (тона)	2022г. (тона)	2023 г. (тона)	2024 г. (тона)	2025 г. (тона)	2026 г. (тона)	2027 г. (тона)	2028 г. (тона)
Хартия и картон	10056,37	10924,23	11867,00	12891,12	14003,62	15212,13	16524,94	17951,04	19500,22
Стъкло	3413,91	3846,11	4333,03	4881,59	5499,60	6195,85	6980,24	7863,94	8859,52
Пластмас и	7703,12	8694,51	9813,50	11076,50	12502,04	14111,05	15927,15	17976,97	20290,61
Метали	5902,96	6669,76	7536,16	8515,10	9621,22	10871,01	12283,16	13878,74	15681,59
Общо	27076,36	30134,62	33549,68	37364,31	41626,48	46390,05	51715,49	57670,69	64331,93

*за базова година се приема 2020 г.

За прогнозиране на количествата разделно събрани отпадъците от текстил и текстилни материали са използвани аналогични изчисления, съгласно горната таблица. Хипотеза на прогнозната се основава на: използван осреднен процент на увеличение, равняващ се на 3.8% на година (период 01.2019-12.2020 г.)

Таблица 10 Прогнозни количества разделно събрани отпадъци от текстил и текстилни материали

година	2020 (базова)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Текстил и текстилни материали (тона)	1185,72	1230,78	1277,55	1326,09	1376,49	1428,79	1483,09	1539,44	1597,94

*за базова година се приема 2020 г.

Прогнозата за количествата отпадъци за повторна употреба и рециклиране, за достигане на целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 на ЗУО

В следващата таблица са представени прогнозните количества рециклируеми отпадъци (полезна фракция от хартия и картон, пластмаса и стъкло), съгласно данни от морфологичния анализ на състава и количествата на битовите отпадъци в Столична община проведен през 2019 г.

За изчисления на прогнозните количества рециклируеми отпадъци са извършени следните допускания: морфологичния състав остава постоянен (в %), а количествата от всеки вид отпадък се променят в зависимост от промяната на нормата на натрупване и броя на населението.

Таблица 11 Прогнозни количества рециклируеми отпадъци от хартия и картон, пластмаса и стъкло

година %		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Прогнозно количество битови отпадъци		636033.74	630942.86	625890.19	620875.47	615898.47	610839.23	605820.03	600839.69
фракция	%спрямо морфология								
хартия	11.22%	71362.99	70791.79	70224.88	69662.23	69103.81	68536.16	67973.01	67414.21
картон	12.10%	76960.08	76344.09	75732.71	75125.93	74523.71	73911.55	73304.22	72701.60
пластмаса	13.20%	83956.45	83284.46	82617.50	81955.56	81298.60	80630.78	79968.24	79310.84
стъкло	4.66%	29639.17	29401.94	29166.48	28932.80	28700.87	28465.11	28231.21	27999.13
метали	10.78%	68564.44	68015.64	67470.96	66930.38	66393.85	65848.47	65307.40	64770.52

Друга важна прогноза е свързана с работата на изградените към момента съоръжения за третиране на отпадъците на територията на Столична община. На първо място, това е прогнозирането на количествата рециклируеми отпадъци, отделени от завода за МБТ на Площадка „Садината“.

Прогнозните количества приети отпадъци в завода за МБТ за Столична община са изчислени въз основа на следните допускания: Количествата приети отпадъци на завода за МБТ за Столична община се определя чрез екстраполация на количеството за 2020 г. при увеличение от 1% годишно. Това увеличение се обосновава от нарастващият икономически растеж, който е основен фактор за нарастването на крайното потребление на домакинствата и съответно на количеството образувани битови отпадъци. В същото време, процентът не е по-висок, тъй като се очаква мерките по предотвратяване образуването на отпадъци да бъдат възпиращ фактор.

В следващата таблицата е представена извършената прогноза за количествата на отпадъчните рециклируеми материали (хартия и картон, пластмаса и стъкло). Съгласно технология на инсталацията за МБТ, 9.52% от входящият отпадък следва да бъде рециклируем, при което получаваме:

Таблица 12 Прогнозни количества рециклируеми отпадъци отделени от инсталацията за МБТ (тона)

година	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
прогнозни количества, приети на завода за МБТ, тона	394224	398166	402148	406169	410000	410000	410000	410000
степен на рециклиране	9.52%	9.52%	9.52%	9.52%	9.52%	9.52%	9.52%	9.52%
отделени за рециклиране (т)	37530	37905	38285	38667	39032	39032	39032	39032

*Забележка: След достигане на проектния капацитет на инсталацията през 2025г., прогнозите

количества рециклируеми отпадъци отделени от инсталацията за МБТ са направени на база максималния проектен капацитет на инсталацията – 410 000 тона.

Към настоящият момент изградената и действаща Интегрирана система за третиране на битови отпадъци, генерирани на територията на СО, притежава все още свободен капацитет, макар към края на 2020 г. заводът за МБТ да работи приблизително на 96% от проектния си капацитет.

Съгласно направените прогнози до 2028 г. и при отчитане на съществуващото състояние (т.4.1. Анализ на състоянието относно отпадъците) за постигане на целите по чл.31, ал. 1, т.1 от ЗУО се очаква достигане на проектния капацитет на инсталацията за МБТ от 410 000 т/год. В тази връзка в Столична община следва да се търси други решения за намаляване на количествата предавани отпадъци в инсталацията за МБТ, някои от които могат да бъдат:

1. Разширяване на системите за разделно събиране на отпадъци при източника на МРО, хранителни и зелени отпадъци, текстилни отпадъци и др. – Разширяване на съществуващите системи за разделно събиране в СО може да се осъществи чрез увеличаване броя на контейнерите, обособяване на нови площадки за безвъзмездно предаване на отпадъци от домакинства и др. За разширяване на системите за разделно събиране на отпадъци при източника ще бъдат необходими допълнителни средства (финансови и административни разходи) с цел подобряване на политиките по превенция на отпадъците и подобряване работата на системите за разделно събиране чрез по-добър контрол и въвеждане на стимули с оглед постигането на по-високите цели по рециклиране на битови отпадъци.
2. Необходимо е да се подобрят методите за последващо третиране на разделно събраните отпадъци чрез създаване на центрове за повторна употреба, подготовка за повторна употреба и/или създаване на площадки за разделно събрани отпадъци. Чрез създаването на центрове за повторна употреба и подготовка за повторна употреба, гражданите ще могат да предават своите рециклируеми отпадъци, благодарение на което ще се насърчи разделното събиране и рециклиране на същите, с цел намаление в количеството отпадъци, предназначени за депониране.
3. Възможно е да бъдат създадени и социални центрове за ремонт, където ненужните предмети, могат да бъдат дарени, ремонтирани, трансформирани и продадени. Също така тези предмети могат да бъдат закупени на сравнително ниска цена и по този начин да се подпомогне центъра, който ще дава работа и подкрепа на хора в неравностойно положение. В допълнение на това, центърът може да оказва конкретна помощ на хора, които са в ситуация на сериозно социално и икономическо неблагоприятно положение.
4. Въвеждане на данъчни стимули от общинския съвет за малките местни предприятия за продажба на продукти в насипно и наливно състояние, които да се пълнят в собствени съдове на клиентите. Често мярката се прилага за перилни

препарати и стоки от първа необходимост (млечни продукти, макаронени изделия, олио и др.). Може да се приложи и т.нар. модел на разпространение „къса верига“ – при него търговците се зареждат директно от производителите и потребителите купуват стоките без посредничество на дистрибутори, заводи за опаковане и търговци на едро. Това води до по-ниски цени на продуктите за крайните клиенти и по-голяма печалба за производителите. Целта на практиката ще бъде да се предотврати образуването на отпадъци от опаковки и да се предизвика обществен интерес към опазването на околната среда.

5. Създаване на website обозначаващ и представящ пунктовете за безвъзмездно предаване на отпадъци от домакинствата, които Столична община възнамерява да реализира.

Прогноза за количествата биоразградими отпадъци

С чл.31, ал.1, т.2 на ЗУО се определя, че най-късно до 31 декември 2020 г., трябва да се ограничи количеството на депонираните биоразградими отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци определя разрешените за депониране биоразградими отпадъци за 2020 г. на 109 кг/жител.

Съгласно поставените цели в ЗУО пред общините стои предизвикателството да разширят обхвата на системите за разделно събиране на отпадъци, вкл. и на хранителните отпадъци.

Във връзка с изискванията на чл.31, ал.1, т.2 на ЗУО за ограничи количеството на депонираните биоразградими отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г, Столична община е изградила инсталация за биологично третиране на отпадъци.

Столична община има изградена система за събиране и преработване на зелените отпадъци, генерирани на територията на общината – клони, дървета, трева, които се събират от паркове, градини, междублокови пространства и дворове, както и система за събиране на хранителни отпадъци, обхващаща само административни и обществени сгради. Към 31.12.2020 г. Общинско предприятие „Столично предприятие за третиране на отпадъци“ събира и транспортира хранителни и кухненски отпадъци от домакинства, училища, детски градини, търговски обекти, ресторанти, заведения за обществено хранене и търговски обекти от общо 723 бр. обекта.

В тази връзка прогнозата е разработена на база данните от морфологичния състав на битовите отпадъци на Столична община, който отчита и генерираните отпадъци от

домакинствата и събраните отпадъци от системите за разделно събиране на биоотпадъци от паркове градини, административни сгради, търговски обекти и др..

Прогнозата за биоотпадъците от домакинства е на база морфологичния анализ, извършен през 2019 г., според който биоразградимите отпадъци (в които се включват хранителните, градинските и дървесните), представляват 16,21% от общия поток битови отпадъци.

За изчисления на прогнозните количества биоразградими отпадъци са извършени следните допускания:

1. морфологичния състав остава постоянен (в %), както следва:

- за хранителни отпадъци -8.78%;
- за градински отпадъци – 4.97%;
- за дървесни – 2.46%

2. количествата от всеки вид отпадък се променят в зависимост от промяната на нормата на натрупване и броя на прогнозното население.

Таблица 13 Прогнозни изчисления за количествата биоразградими отпадъци, съгласно данни от морфологичния състав на отпадъците

Година	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Прогнозно население, бр.	1 339 254	1 341 954	1 344 654	1 347 354	1 350 054	1 352 489	1 354 925	1 357 360
общо биоотпадъци т/год. (хранителни, градински, дървесни)	103101.07	102275.84	101333.44	100643.91	99837.14	99017.04	98203.43	97396.11
Хранителни т/год.	55843.76	55396.78	54953.16	54512.87	54075.89	53631.68	53191.00	52753.72
Градински т/год.	31610.88	31357.86	31106.74	30857.51	30610.15	30358.71	30109.26	29861.73
Дървесни т/год.	15646.43	15521.19	15273.54	15273.54	15151.10	15026.64	14903.17	14780.66
норма на натрупване хранителни отпадъци кг/ж/год.	41.70	41.28	40.87	40.46	40.05	39.65	39.26	38.86
норма на натрупване градински/дървесни и кг/ж/год.	35.29	34.93	34.49	34.24	33.90	33.56	33.22	32.89

Съгласно представените данни в годишните доклади за изпълнение на дейностите, за които е предоставено комплексно разрешително за промишлена инсталация за биологично третиране „Хан Богров“ в периода 2015-2020г, преработените отпадъци на инсталациите са както следва:

За производствена линия за третиране на зелени отпадъци

- 2015г. – 9756,84 тона
- 2016г. – 11926 тона
- 2017г. – 13927 тона
- 2018г. – 14001,40 тона
- 2019г. – 12002,14 тона
- 2020г. – 13584 тона

За производствена линия за третиране на хранителни отпадъци

- 2015г. – 7341,27 тона
- 2016г. – 9060 тона
- 2017г. – 8558,16 тона
- 2018г. – 9289,46 тона
- 2019г. – 9215,12 тона
- 2020г. – 8852,30 тона

Съгласно представените данни за третираните отпадъци на линията за зелени отпадъци, може да се установи тенденция за увеличаване на количествата отпадъци за целия период с 39,23% или средно годишно нарастване с 6,54%. Аналогична тенденция се наблюдава и в количествата третираните хранителни отпадъци от производствената линия за третиране на хранителни отпадъци, като при тях общото нарастване за целия период е 20,58%, или средногодишното увеличение е 3,43%.

С така изчислените средногодишни проценти на нарастване на третираните от ИБТ „Хан Богров“ зелени и хранителни отпадъци е направена прогноза за количествата отпадъци събрани и третираните от системите за разделно събиране на биоотпадъци от паркове градини, административни сгради, търговски обекти и др..

Таблица 14 Прогнозно изчислени количества отпадъци, третираните от ИБТ „Хан Богров“

година	2020 (базова)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Зелени отпадъци	13584	14472,06	15418,18	16426,16	17500,03	18644,11	19862,98	21161,53	22544,98
Хранителни отпадъци	8852,30	9155,97	9470,06	9794,93	10130,94	10478,48	10837,93	11209,72	11594,27

*за базова година се приема 2020 г.

От така направения анализ е видно, че до 2028г. със съществуващите към момента темпове на нарастване на третираните зелени и хранителни отпадъци на инсталация за компостиране на зелени отпадъци, с капацитет 24 000тона/година и инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци, с капацитет 20 000 тона/година, ще бъдат достигнати съответно 93,74% от проектния капацитет на инсталацията за зелени отпадъци и 57,97% от проектния капацитет на инсталацията за хранителни отпадъци. В тази връзка е необходимо да се търсят решения за разширяване на обхвата на системите за разделно събиране на биоразградими отпадъци.

Прогнозни количества едрогабаритни отпадъци (ЕГО)

За целите на настоящият анализ и съгласно Методическите указания за разработване на общински/регионални програми за управление на отпадъците са направени целеви

прогнози за количествата едрогабаритни отпадъци, разделно събрани от организираната система на Столична община. Прогнозата за количествата едрогабаритни отпадъци, които ще се образуват през годините на действие на настоящата програма, е разработена на база изчисление на нормата на натрупване, отчетена за базовата 2020 г .

Таблица 15 норма на натрупване на едрогабаритни отпадъци към 2020 г. (текущо състояние)

Население, бр. ж	Количество ЕГО кг	Норма на натрупване кг/ж/г
1 336 554	87 591590	65,53

Източник: Столична община

Таблица 16 Прогнозни количества ЕГО за периода 2021 – 2028 г. (собствени изчисления)

година	2020 (базова)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Население, бр. ж	1 336 554	1 339 254	1 341 954	1 344 654	1 347 354	1 350 054	1 352 489	1 354 925	1 357 360
НН, кг/ж/г	65,53	65,53	65,53	65,53	65,53	65,53	65,53	65,53	65,53
ЕГО (тона)	87592	87769	87945	88122	88299	88476	88636	88796	88955

Съгласно информация от ръководството за управление на едрогабаритни отпадъци, налично на интернет страницата на Министерство на околната среда и водите (МОСВ), в България се наблюдава тенденция в посока намаление на количествата образувани едрогабаритни отпадъци, което е обратното на наблюдаваното в Столична община – в посока увеличение на количествата. Причината за тази тенденция е, че град София е динамичен и непрекъснато развиващ се град, за който е характерен висок жизнен стандарт и високо потребление на стоки и услуги. София е и градът, който е най-добре развит от демографска гледна точка, което също се явява предпоставка за генерирането на по-голямо количество ЕГО.

Прогнозни количества строителни отпадъци

За целите на настоящият анализ и съгласно Методическите указания за разработване на общински/регионални програми за управление на отпадъците са направени целеви прогнози за количествата строителни отпадъци, разделно събрани от организираната система на Столична община.

На територията на Столична община има разположени три инсталации за третиране на строителни отпадъци – в кв. Враждебна, собственост на „Софинвест“ ЕООД; в кв. „Дружба“, гр. София – собственост на собственост на „Холсим Кариерни

Материали“ АД и в кв. Връбница, собственост на „Щрабаг“ ЕАД.

Столична община е сключила договор със „Софинвест“ ЕАД за извършване на дейности по третиране на отпадъци на площадката, представляваща част от имот с идентификатор ПИ 68134.8631.111, собственост на Столична община, находяща се в гр. София, район Кремиковци, кв. „Враждебна“. На площадката е изградена и инсталация за третиране на строителни отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата и от строителни дейности, по които СО е възложител. Инсталацията също се оперира от общинското дружество “Софинвест”, като същата има капацитет от 160 000 т/год. и възможност да обслужва и фирмите от строителния бранш, извършващи строителни дейности на територията на СО.

Отпадъците, които постъпват за третиране на площадката на „Софинвест“ ЕАД са с генератор от домакинствата и от обекти на Столична община като възложител, и най-често представляват едрогабаритни отпадъци и смесени строителни отпадъци от ремонтни дейности.

Прогнозата за количествата строителни отпадъци, които ще се образуват е разработена на база наблюдавания среден процент на намаление на количествата приети за третиране отпадъци на площадката на „Софинвест“ ЕАД, за предходните 3 календарни години, в размер на 8,5 %.

Таблица 17 Количества приети за третиране отпадъци на площадката в „Софинвест“ ЕАД.
(текущо състояние)

година	2018	2019	2020
Строителни отпадъци (тона)	403 728	364 998	300 688

Източник: Столична община

Таблица 18 Прогнозни количества строителни отпадъци за периода 2021 – 2028 г. (собствени изчисления)

година	2020 (базова)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Строителни отпадъци (тона)	300 688	275 130	251 744	230 345	210 766	192 851	176 459	161 460	147 735

*за базова година се приема 2020 г. при среден процент на намаление 8,5%

Съгласно информация от Националния план за управление на отпадъците 2021-2028г., налично на интернет страницата на Министерство на околната среда и водите (МОСВ), в България се наблюдава тенденция в посока намаление на количествата образувани строителни отпадъци, което ясно се наблюдава и за Столична община. Въпреки отчетената тенденция към намаляване на количествата строителни отпадъци, Столична община е необходимо да продължи усилията в областта на изграждане на система за събиране и третиране на строителни отпадъци, генерирани на територията ѝ, с оглед

заложените в нормативните документи цели.

Прогнозни количества депонирани отпадъци

За изготвяне на прогнозите за количествата на депонирани битови отпадъци е използвано следната хипотеза: използвано е наблюдаваното процентно намаление на количествата на депонирани битови отпадъци за последните 4 отчетни години (2017-2020), както следва:

Таблица 17 Количества депонирани битови отпадъци, площадка Садина 2017-2020 г. (съществуващо състояние)

Количества депонирани битови отпадъци, площадка „Садина“			
2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
(тона)	(тона)	(тона)	(тона)
74 383,82	70 010,74	62 130,38	60 470,86

Източник: ГДОС Садината

Таблица 18 Прогнозни количества депонирани битови отпадъци, площадка Садината

Прогнозни количества депонирани битови отпадъци, площадка „Садината“								
2020 (базова)	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
(тона)	(тона)	(тона)	(тона)	(тона)	(тона)	(тона)	(тона)	(тона)
60470,86	57628.73	54920.18	52338.93	49879	47534.69	45300.56	43171.43	41142.37

*Забележка: Използван е осреднен процент на намаление от 4.7%

Съгласно прогнозните количества за генерираните битови отпадъци на Столична община и съпоставката с прогнозата на депонираните количества битови отпадъци се наблюдава ясна тенденция, че Столична достига под 10% на депониран отпадък от общо генерираните отпадъци на територията на общината още преди 2021 г. (прогнозното количество депониран отпадък за 2021 г. е 57 628.73т., общо генерираните отпадъци за същата година са изчислени на 636 033.74т.)

Прогнозни количества отпадъци, отделени за енергийно оползотворяване от инсталация за МБТ

В следващата таблица са представени количества на отделените отпадъци за енергийно оползотворяване от инсталацията за МБТ, заявени от цементовите заводи.

Таблица 19 Предадени отпадъци за енергийно оползотворяване от инсталация за МБТ на Столична община 2016 – 2020 г. (текущо състояние)

година	2016	2017	2018	2019	2020
Общо отпадъци, гретирани в инсталацията (тона)	320 906,6	356 638,51	367 106,01	388 194,65	394 732,69

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

Приложения (част II) на Приложение № 1 към Решение № 912 по Протокол № 82/14.09.2023г.

л.270 от вс.л.270

Отпадъци отделени за енергийно оползотворяване (т)	50 257,5	60 724,78	57 738,62	58 960,74	73 605,12

Източник: Столична община

*Забележка: Данните в таблицата са във връзка със заявените от циментовите заводи количества RDF.

Столична община предстои да реализира фаза III по Проект №DIR -592113-1-9 "Интегрирана система от съоръжения за третиране на битови отпадъци на Столична община", след получаване на положително становище по ОВОС, което е в процедура по обжалване.

Предвидените количества RDF, които се предвижда да се оползотворяват енергийно се равняват на 180 000 т/г. С реализацията на фаза III се очаква увеличение с повече от 100% от оползотворените през 2020 г. само от предвидената инсталация.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ